AŞYRGYLYÇ ÝAZGYLYJOW

MS WINDOWS 98
AMALLAR ULGAMY

Aşgabat 2003

Ýazgylyjow A. MS WINDOWS 98 amallar ulgamy. Aşgabat, 2003, 86 sah.

Kitap elektron görnüşde ýygnaldy, printerde çap edildi, Türkmenistandaky kitaphanalara berildi.

Gollanma häzirki zaman kompýuter tilsimatyny özbaşdak doly ele aljaklar, kompýuterde gündelik öz işlerini amal edýänler üçin niýetlenilip, onda **MS WINDOWS 98** amallar ulgamynda gündelik zerur amallaryň ýerine ýetiriliş yzygiderligi äpişgelerde görkezilmek bilen anyklama görnüşinde ýazylandyr.

© A.Ýazgylyjow, 2003 ý.

Mazmuny

G i r i ş 77
1.WINDOWS amallar ulgamy 77
2.WINDOWS-da iş stoly 88
3.WINDOWS-da kompýuter bilen tanyşmak 9
4.WINDOWS-da meseleler paneli we **belgisi** 9
5.WINDOWS-da **Мой компьютер äpişgesi** 10
6.Windows проводник äpişgesinde işlemek 11
7.WINDOWS-da kompýuter tory bilen işlemek 12
8.WINDOWS-da kompýuter maksatnamalaryny işe girizmek we olar bilen işlemegi tamamlamak 13
9.WINDOWS-da kompýuter maksatnama bilen işi tamamlamak 14
10.WINDOWS-da papkalary döretmek 15
11.Täze işgäriň öz iş stolyny özüçe düzüşi: 16
12.Kompýuterde birnäçe işleýji bolanda iş stolyny düzmek 17
13.Windows ýüklenýärkä ulanyjylaryň sanawy ekranda ýazylmaly bolsa aşakdaky işler amal edilmeli 17
14.Iş stolynyň düşegini(fonyny) çalyşmak 18
15.Kompýuter maksatnamalary işe girizmek 18
16.Ähli açylan äpişgeleri ekranyň aşaky etegine ýygnamak 19
17.Maksatnama bilen işlenilende kompýuteriň hereketsiz galan(doňan) ýagdaýyndan çykmak 19
18.Işlenýän maksatnamany tamamlap çykmak 20
19.Windows-da senäni we wagty üýtgetmek 20
20.WINDOWS-da faýly we papgäni açmak 21
21.Köpwagt geçmedik işlenen faýly açmak 21
22.Faýly ýa-da papkany nusgalamak 22
23.Faýly ýa-da papkany çeýe diske(diskete) ibermek 22
24.Faýlyň ýa-da papkanyň ýerini üýtgetmek 22
25.Papkada ýarlyk(ýanýoldaş) döretmek 22
26.Iş stolyna papkanyň, faýlyň ýarlygyny(ýanýoldaşyny) ýerleşdirmek 23
27."Программы" menýuwa goşmaça menýu goşmak 23
28.Papka döretmek işi 23
29.Faýlyň ýa-da papkanyň adyny üýtgetmek 24
30.Faýly ýa-da papkany aýyrmak 24
31.Bar bolan faýly ýa-da papkany gözlemek 24
32.Kompýuterdäki maglumatlara, maksatnamalara seretmek 25
33.Faýly ýa-da papkany gözlemegiň goşmaça mümkinçilikleri 25
34.Faýllary arhiwirlemek 25
35. Arhiwirlemek maksatnamasyny kompýutere goýmagyň yzygiderligi şeýledir . 26
36.Faýllary ekran tutylary arkaly parol bermek bilen goramak 26
37.Kompýuteriň garaşýan we dynç alýan iş düzgünlerinde, onuň parol bilen goralyşy 27
38.Iş stolynyň düşegini üýtgetmek 27
39.Iş stolynyň elementlerini üýtgetmek 28
40.Ekranyň mümkinçiliklerini üýtgetmek 29

41.Ekrandaky şriftleriň möçberini üýtgetmek 30
42.Monitora tuty goýmak 31
43.Kursoryň öçüp-ýanmasyny üýtgetmek 31
44.Papkada obýektleriň şekillendirilişini üýtgetmegiň usullary............................. 32
45.Ähli faýllaryň we faýllaryň giňeldilen atlarynyň şekillendirilişi 32
46.Faýllaryň ýa-da papkalaryň häsiýetlerini üýtgetmek.. 32
47.Kompýuterde bar bolan faýllary ýa-da papkalar açmak...................................... 33
48.Ýakynda ulanylan faýllary açmak.. 33
49."Документы" menýuy arassalamak.. 34
50.Işlenilýän maksatnamany menýua goşmak 34
51."Программы" menýuyň düzümini üýtgetmek.. 35
52.Meseleler paneliniň (Пуск durýan ýeriniň setirini) ýerini üýtgetmek 36
53.Meseleler panelini ýa-da Baş menýuwy düzmek.. 36
54.Kompýutere täze şrift goýmak... 36
55.Kompýuterden şriftleri aýyrmak.. 37
56.Kompýutere goýulan şriftleri görmek.. 37
57.Şriftiň nusgalaryny çap etmek 37
58.Meňzeş şriftleriň gözlegi 37
59.Kompýuteriň klawiaturasynyň düwmesini basandaky kabul edijiliginiň tizligini üýtgetmek 38
60.Kompýuterde köp dillerde ýazgy ýazýan kömegiň goýulyşy 38
61.Goýulan diliň harplarynyň klawiaturadaky ýerleşişini çalyşmak......................... 39
62.Goşmaça dili goýmak ýa-da klawiaturada harplary ýerleşdirmek......................... 40
63.Kompýuterden dili ýa-da klawiaturada harplaryň ýerleşdirilişini aýyrmak...... 41
64.Syçanyň düwmeleriniň ýerleşişini üýtgetmek.. 41
65.Syçany iki sapar basaňdaky tizligiň üýtgedilişi 42
66.Syçanyň peýkamyň hereket ediş tizligini üýtgetmek 42
67.Syçanyň peýkamynyň görnüşini üýtgetmek 43
68.Maksatnamalar amal edilendäki işlerde ses signallaryny bermek........................ 44
69.Kompýutrden çykýan sesiň derejesini düzlemek 45
70.Ykjam-diski sanly çykyşy bilen gurluşa çykarmak 46
71.Wideoklipler görülende äpişgäniň möçberini üýtgetmek...................................... 47
72.Her bir ulanyja kompýuterde öz WINDOWS-yňy döretmek................................. 47
73.WINDOWS-da ulanyjynyň işini(kompýuterde işlemegi) tamamlamak.............. 47
74.WINDOWS-da klawiaturanyň umumy düwmeleriniň utgaşdyrylyşy............. 4848
75.Iş äpişgeleri üçin WINDOWS-da düwmeleriň utgaşdyrylyşy 49
76.Iş stoly, "Мой компьютер" Windows- проводник üçin klawiaturanyň düwmeleriniň utgaşdyrylyşy 49
77."Мой компьютер" we Windows- проводник äpişgeleri üçin klawiaturanyň düwmeleriniň utgaşdyrylyşy 50
78.Windows- проводник äpişgesi üçin klawiaturanyň düwmeleriniň utgaşdyrylyşy 50
79. -WINDOWS düwmesiniň, klawiaturanyň beýleki düwmeleri bilen utgaşyşy51
80.WINDOWS-da adaty standart oýunlary oýnamak... 51
81.Kodak Imaging maksatnamany peýdalanmak.. 52
82.WINDOWS-yň Paint grafiki ýazgy redaktorynda işlemek.................................... 52

83.WordPad ýazgy redaktoryny peýdalanmak 56
84. Блокнот ýazgy redaktoryndan peýdalanmak 56
85.WINDOWS-da kalkulýatordan peýdalanmak 57
86.WINDOWS-da portfeli ulanmak 58
87.Arhiw etmek kompýuter maksatnamasynda işlemek 58
88.WINDOWS-da şekiller tablisasyny peýdalanmak 59
89.WINDOWS-da alyş-çalyş äpişgesinden(Буфер обмена) peýdalanmak 59
90.WINDOWS-da diskleri arassalamak maksatnamasyndan peýdalanmak 60
91.WINDOWS-da diskleri barlamak(Проверка диска) maksatnamasyndan peýdalanmak 60
92.WINDOWS-da diskde tertipleýiş(Дефрагментация диска) işiniň amal edilişi 61
93.WINDOWS-da hyzmat edýän ussady(Мастер обслуживания) ulanmak 61
94.WINDOWS-daky kompýuter ulgamyň maglumatlarynyň ("Сведения о системе") şekillendiriş maksatnamasy 63
95."Sizi WINDOWS garşylaýar" maksatnamadan peýdalanmak 64
96.Kompýutere printeri birikdirmek 64
97.WINDOWS-da resminamalary çap etmek 66
98.WINDOWS-da çap ediljek resminamalaryň nobatyna seretmek 66
99.WINDOWS-da printeriň kompýutere birikdirilendäki parametrlerini üýtgetmek 67
100.WINDOWS-da tordaky printerden peýdalanmak 68
101.WINDOWS-da toryň umumy printeriniň belenilişi 68
102.Kompýutere birikdirilende öz-özüni oňa düzleýän(Plug and Play) gurluşlar .. 69
103.Kompýutere modemiň goýulyşy 70
104.WINDOWS-da multimediýanyň MIDI-iň gurallarynyň goýulyşy 71
105.Kompýuterden gurluşlary aýyrmak 71
106.WINDOWS-da kompýuter maksatnamalarynyň goýulyşy 72
107.WINDOWS-da kompýuter maksatnamalarynyň aýrylyşy 72
108."Windows Update" täzelenen draýwerleri almak 73
109.WINDOWS-da gerekmejek faýllary aýyrmak 73
110.WINDOWS-da kompýuteri garaşýan iş düzgünine gol bilen geçirmek 73
111.WINDOWS-da kompýuteri garaşýan iş düzgünine awtomatiki geçirmek 74
112.WINDOWS-da skanerleri we sanly kameralary ulanmak 75
113.WINDOWS-da skanerleri ýa-da sanly kameralary goýmak 76
114.WINDOWS-da skaneri ýa-da sanly kamerany kompýuter maksatnamalary bilen baglanyşdyrmak 76
115.WINDOWS-da skaneriň ýa-da sanly kameranyň barlanylyşy 77
116.WINDOWS-da skaneriň ýa-da sanly kameranyň işi barada beýan alyp barmak 77
117. WINDOWS-da kompýuter toryna girmek 78
118. WINDOWS-da kompýuter toryndan çykmak 78
119. WINDOWS-da tordaky başga kompýutere birikmek 78
120. WINDOWS-da tor diskisine ýa-da papkasyna harp bermek 78
121.WINDOWS-da kompýuter toryndaky paroly çalyşmak 79
122. WINDOWS-da kompýuter torynda kompýutere we kompýuter toparlaryna at bermek 79
123. WINDOWS-da kompýuter toryndan başga kompýuteri gözlemek 80

124.Kompýuter torynda ulanyp bolýan printerlere we papkalara seretmek........... 81
125.Toryň başga kompýuterindäki umumy papkany açmak 81
126.Kompýuter toryndaky printerden peýdalanmak.. 81
127.Kompýuter torynda hemmelere umumy bolan papkany bellemek.................... 81
128.Kompýuter torynda umumy printeri bellemek.. 82
129.Kompýuter toryndaky papkalara we printerlere girmegi dolandyrmak 82
130.INTERNET-e birikdirilip umumy girmegi goýmak 82
131.WINDOWS-da INTERNET-e birikmäge umumy girmegiň goýulyşy.............. 83
132.WINDOWS-da INTERNET-e her bir kompýuteriň goýulyşy........................... 83
133.WINDOWS-da kompýuter toryna uzakdan girmäge tora birikdirilmeginiň goýulyşy 83
134.Kompýutr toryna uzakdan girmegiň serweriniň göýulyşy 84
135.Torda göni kabel birleşmesiniň goýulyşy.. 84
136.WINDOWS-yň kompýutere goýulyşy 85

G i r i ş

Türkmenistan döwletimiziň garaşsyzlyk ýyllarynda gazanan ruhy galkynyşy, durmuş-ykdysady ösüşi dünýä döwletlerine mysal bolup biler. Ykdysadyýetiň, durmuşyň, bilim ulgamlarynyň ählisinde diýen ýaly häzirki zaman tilsimatynyň naýbaşy görnüşi bolan kopýuter tilsimaty giňden ornaşdyryldy. Su günki gün **dünýä maglumatlaryna** görä ähli zähmet çekýänleriň **4 %-den** gowyragy informatikadan ýokary derejeli hünärmenler bolup durýar. Zähmet çekmegiň ähli ugurlarynda işleýänleriň **40 %-e** golaýy häzirki wagtda öz işlerinde kompýuterlerden ygtybarly peýdalanyp bilýärler. Şeýlelikde kompýuter ýeke bir **esasy iş serişdesi** bolman, eýsem dünýä derejesinde maglumat alyş-çalyşygyny gurnaýan, üpjün edýän serişde hem-de ýaşaýysyň aýrylmaz çeşmesi we bilim almagyň, dünýä akyl ýetirmegiň esasy serişdesi bolup durýar. Kompýuterde işläp bilmek, iş ýeriňi sazlamak ondaky goýulan **esasy kompýuter maksatnama-amallar ulgamyna(operasion sistema)** baglydyr. Onda işleri ýerine ýetirmek üçin ol işleriň ýerine ýetiriliş tilsimatyny, yzygiderligini öwrenmek has möhüm iş bolup durýar.

Häzirki zaman kompýuterlerde esasy amallar ulgamy hökmünde **Microsoft** firmanyň **WINDOWS(äpişgeler)** diýip atlandyrýan maksatnamasynyň görnüşleri ulanylýar. **WINDOWS** amallar ulgamy her bir personal kompýuteriň esasy işi guraýan, işleri we kompýuteriň gurluşlaryny dolandyrýan maksatnama serişdesi bolup durýar, ony öwrenmek her bir kompýuterde işlejege zerurlyk bolup durýar.

Mazmuna geçmek

1.WINDOWS amallar ulgamy

Kompýuterlerde amallar ulgamy(operasion sistema) - munyň özi kompýuteriň öz gurluşlarynyň, ondaky kompýuter maksatnamalaryň özara sazlaşykly işleýişini üpjün edýän, olary dolandyrýan ýörite kompýuter maksatnamasydyr. Kompýuterler üçin şu wagta çenli birgiden amallar ulgamy işlenip taýýarlanyldy. Olardan köpçülikleýin ýaýranlary **MS-DOS, MS WINDOWS, WINDOWS Millennium, WINDOWS NT, WINDOWS 2000, WINDOWS XP, OS/2 Warp, Linux, BeOS, Mac OS, JavaOS** kompýuter bilen iş salyşýanlara bellidir we degişli işlerde giňden ulanylýarlar. **MS-DOS** amallar ulgamy kompýuterleriň iň esasy maksatnamasy bolup onlarça ýyl hyzmat etdi we şu wagtam ulanylmagy dowam etdirilýär. Onuň birgiden görnüşleri(wersiýalary bardyr), mysal üçin **MS-DOS 6.2.** görnüşi **ulgamy ýükleýji-SB**-den, **BIOS**-dan, **EM BIOS**-dan, **BM DOS**-dan, **CI**-den, **MS-DOS Shell-den**, **DOS-yň** utilitlerinden we beýleki **instrumental serişdelerinden** durýandyr.

MS WINDOWS amallar ulgamy ilkibaşda **MS-DOS** amallar ulgamyň **gurşawy** hökmünde işlenip taýýarlanyldy, onuň **MS WINDOWS 3.1, MS WINDOWS 3.11, MS WINDOWS 95 we MS WINDOWS 98** görnüşleri şeýle maksat bilen ulanyldý. Olar kompýuter ulanyjyda uly mümkinçilikler döredip işleri äpişgede, syçandan peýdalanyp kursory öň klawiatura bilen herekete getirýän bolsa indi ekranyň islendik ýerine syçan bilen kursory eltip bolýan mümkinçilik döredi. **WINDOWS Millennium** amallar ulgamy **WINDOWS 95/98** has giňeldilen görnüşidir. **WINDOWS NT** we **WINDOWS 2000** has

ygtybarly amallar ulgamlarydyr, olar kompýuter torlarynda işlemek ücin niýetlenilen bolup, tor protokollarynyň(**TCP/IP, IPX/SPX, NetBEUI, Apple Talk, DLC, HTTP, SNA, PPP, we PPTP**) köpüsini goldaýar. **WINDOWS XP** amallar ulgamy iň täze bolup, onda **Microsoft** firmasynyň maksatnamasyndan başga firmalaryň maksatnamalarynam onda ulanmak mümkinçiligi döredilendir we mümkinçiligi has çeýeleşdirilendir, onuň üçin iň azyndan **128 Mb operatiw huş** we 40 Gb gaty diskiň möçberi gerekdir. Sanawdan beýleki amallar ulgamlary ýörite niýetler üçin döredilendir, olar giň ýaýran däldirler.

Mazmuna geçmek

2.WINDOWS-da iş stoly

Kompýuterde iş alyp barsaňyz, onuň bilen maglumat alyş-çalyşygyny guraýan gural kompýutriň displeýiniň ekranydyr. Displeýiň ekranynda işi başlamak üçin WINDOWS-a degişli ähli belgijikler ýerleşdirilendir, oňa kompýuterde işleýjiniň hususy **iş stoly** diýilýär. WINDOWS-yň iş stolynyň deslapky görnüşi şeýledir:

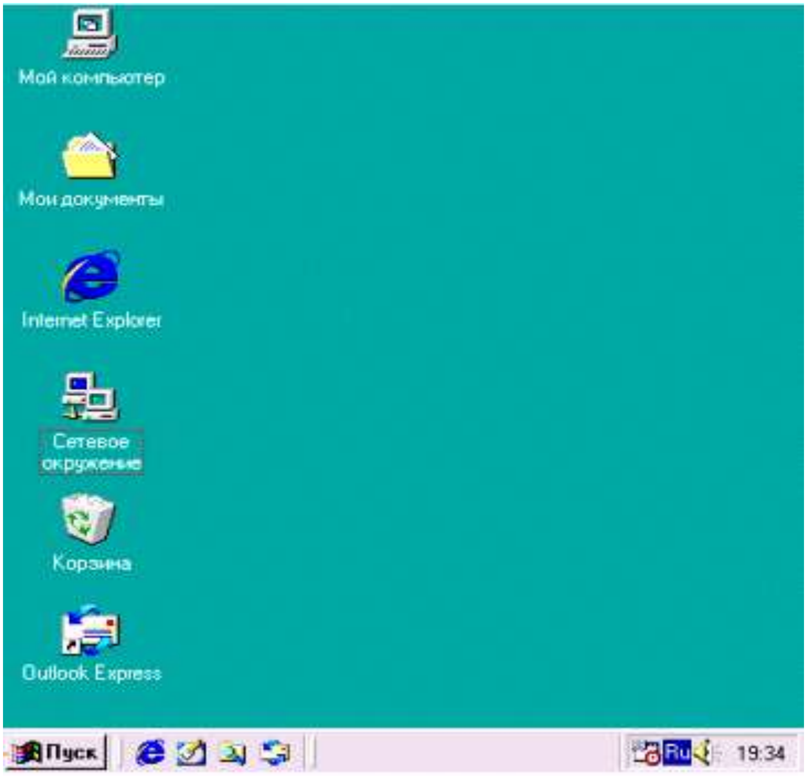

Kompýuteriň şu iş stolynyň çepinda ýerleşdirilen **belgiikleriň** her biri degişlilikde kompýuter maksatnamasyny, papkasyny, faýly, resminamany **mazmun** taýdan kiçijik edip aňladýar, aşaky eteginde bolsa olaryň her biriniň atlandyrylyşy ýazylýar, ol ýazgy **latyn, rus** harplary bilen ýazylýar. Iş stolynyň iň aşaky etegindäki setire **meseleler paneli** diýilýär, ondaky belgijikleriň her biri tiz işe girizilip bolýan maksatnamalardyr, ýagny golasty işlerdir.

Mazmuna geçmek

3.WINDOWS-da kompýuter bilen tanyşmak

Işlejek kompýuteriňiziň mümkinçiliklerini, ondaky bar maksatnamalary we resminamalary, şol sanda faýllary we papkalary(kataloglary) birnäçe usullar bilen görüp bolar. Mysal üçin *Мой компьютер* ýa-da *Windows проводник* äpişgeleri açyp girip bolar. «**Мой компьютер**» ýazgy belgisi iş stolynyň çepden ýokarky burçynda ýerleşendir, «**WINDOWS проводник**» äpişgä bolsa meseleler panelindäki «**Пуск**» ýazgyny açyp girip bolar.

Aşakdaky tablisada kompýuterdäki bar maglumatlary açmagyň, ýerini üýtgetmegiň usullary getirilendir.

Usul	Ýerleşýän ýeri	Tordaky diskde aňladylyşy	Esasy niýetlenilişi
	Meseleler panelinde	Aňladylmaýar	Maksatnamalary işe girizmek, anyklama almak, ulgamyň işini tamamlamak.
Мой компьютер	Iş stolynda	Aňladylýar	Tordaky diskler we ulgamdaky serişdeler bilen işleýär
Проводник WINDOWS	-da, -belgiň bar ýerinde	Aňladylýar	Bir äpişgede ähli bar maglumatlar we resurslar getirilýär
Сетевое окружение	Iş stolynda	Diňe torda aňladylýar	Kompýuter toryndaky kompýuterlere seretmek.

Mazmuna geçmek

4.WINDOWS-da meseleler paneli we belgisi

WINDOWS-da islendik amaly ýazgyny açmak bilen ýa-da meseleler panelindäki bellikleri açmak bilen amal edip bolar. Meseleler paneli we belgisi iş stolynda mydam elýeterdir, ekranda näçe äpişge açylsa hem onuň belgisi, ýazgysy görünip durandyr:

Meseleler panelindäki belgijikleriň haýsynyň **reňki açyk** bolsa ol iş ýagdaýdadyr, galanlary oňa ýygnalyp goýulandyr, olara geçmek üçin syçanyň peýkamyny onyň üstüne

eltip çep gulagyny basmak ýeterlikdir. Пуск -yň kömegi bilen islendik meseläni ýerine ýetirip bolar, ol maksatnamany işe girizýär, resminamalary ulgama düzýär, anyklama alyp bolýar, kompýuter boýunça gözlegi amala aşyrýar. Пуск basanyňdan soň çykan sanawyň käbir setirleriniň sag gapdalynda peýkamjagazyň ujy bardyr, mysal üçin Документы ▸, ol bellik ondan soňam buýruklar sanawynyň bardygyny görkezýär.

Пуск belgisi ekranda ýok bolsa klawiaturadaky **Ctrl+Esc** düwmeleri bile basyp ekrana, onuň setirini äkelip bolar.

Mazmuna geçmek

5.WINDOWS-da Мой компьютер äpişgesi

Мой компьютер äpişgesi kompýuteriň ähli maglumat bilen işýan gurallaryny we enjamlaryny görkezýär hem-de olar bilen işlemek üçin ýol açýar. Мой компьютер äpişgedäki islendik belgijigiň üstüne peýkamy eltip olary açyp bolar, peýkamy onuň üstüne eltip syçanyň çep gulagyny çalt iki sapar basmaly, şonda şeýle äpişge açylar:

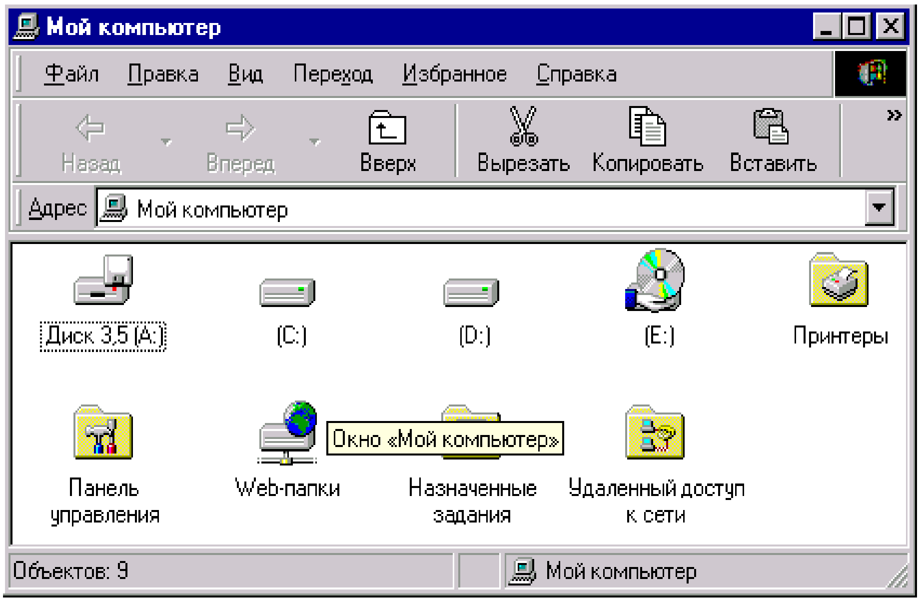

WINDOWS-da islendik belgini, faýly, papkany **başga usul** bilen hem açyp bolar, mysal üçin syçanyň peýkamyny şu äpişgedäki belginiň üstüne elteniňden soň syçanyň sag gulagyny basmaly şeýle sanawly menýu çykar

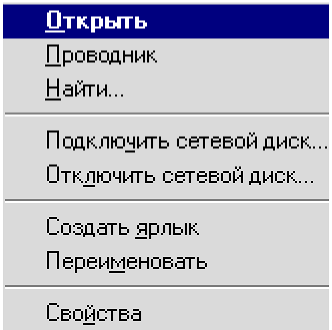

bu sanawdan Открыть basyp ol belgilemäni açyp bolar.

Bellik: *WINDOWS-da papkany, faýly resminamany şu ýokarda görkezilişi ýaly* ***sýçanyň çep gulagyny*** *ýa-da* ***sag gulagyny*** *basyp girip işläp bolar*.

Мой компьютер äpişgesindäki *belgilemeler* şulary aňladýar:

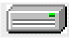 -Öz işleýän kompýuteriňdäki gaty disk, oňa **C** hem diilýär

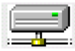 -tor diskisi,

-ykjam-disk ýa-da CD-ROM-a salynýan **lazer disk**,

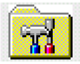 kompýuteriň düzülişiniň üýtgeýişini görmek,

- printeri düzmek, printerler we çap edilýän ýumuşlaryň ýagdaýy barada maglumatlara seretmek, -kompýutere hyzmat boýunça işleri meýilnamalşdyrmak we gözegçilik,

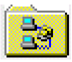- başga kompýuter bilen birikmek üçin tora we modeme daşdangirip peýdalanmak,

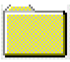-papkanyň içindäkileri görmek,

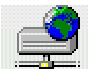-kompýuter INTERNET-e birikdirilen bolsa Web-serwerdäki faýllary we papkalary açyp görmek.

Mazmuna geçmek

6.Windows проводник äpişgesinde işlemek

WINDOWS проводник äpişgesini açmak bilen kompýuteriň maksatnama üpjünçiligini we ondaky faýllary biri-birine baglanyşykly ýagdaýnda hem görüp bolar, bu ýerde diskleri, papkalary aýratynlykda açman olara geçip bolmaklyk üpjün edilýär. **WINDOWS проводник** äpişgäniň çep äpişgesinde kompýuterdäki diskleriň we papkalaryň sanawy getirilýär, sagdaky äpişgesinde peýkamy üstüne elten diskiň ýa-da papkaň içindäki maglumatlaryň sanawy şekiljikleri bilen görkezilýär. Papkanyň öňünde ⊞ -şeýle **goşmak belgisiniň** goýulmagy, şol papkanyň içinde-de papkalaryň bardygyny aňladýar. **WINDOWS проводник** äpişgäniň umumy görnüşi aşakdaky ýalydyr

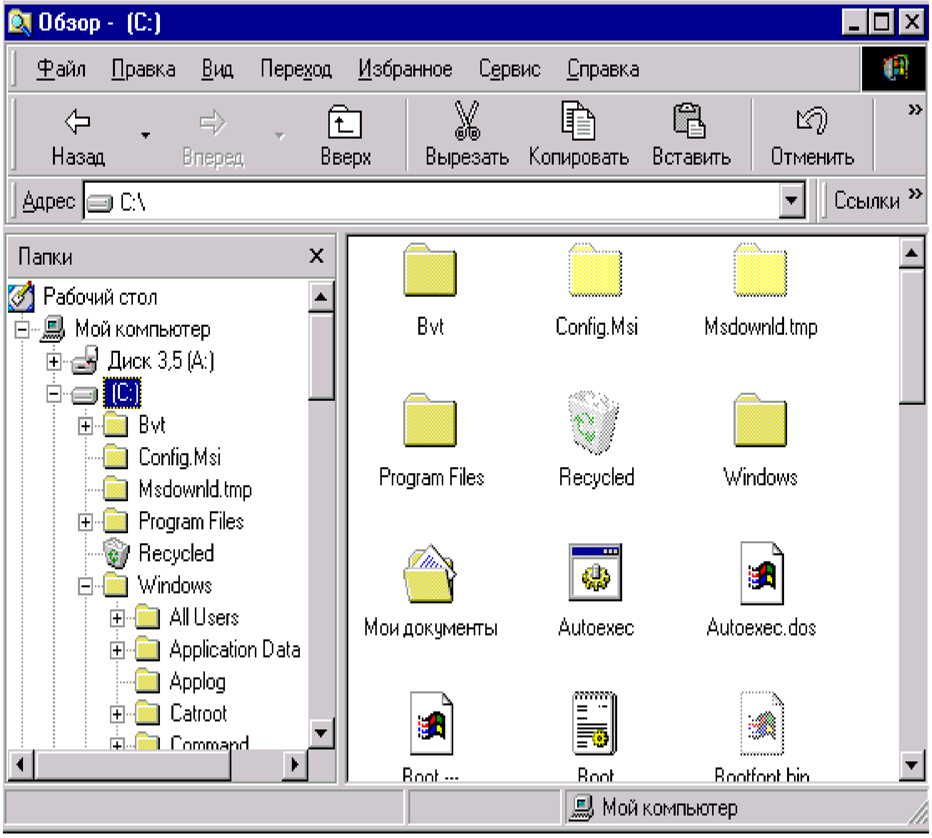

Ýokardaky Файл Правка Вид Переход Избранное Сервис Справка setir ol äişgäniň menýu setiridir, olaryň her birini bassaňyz degişli amallary ýerine ýetirmek üçin buýruk sanawlary çykar. Mysal üçin **Вид** menýu sag äpişgedäki belgijikleri üýtgedip bilýär. Menýu setirden aşakdaky belgijili setir äpişgäniň gurallarydyr, olar bilen sag äpişgedäki belgilenenleriň üstünden degişli amallary amal edip bolar. Ondan aşakdaky Адрес C:\ äpişgejikde sagdaky äpişgäniň degişli salgysy görkezilýär, ony sagdaki ▼-şu belgini basyp hem saýlap alyp bolar.

Bellik

1. **WINDOWS проводник** äpişgäni Пуск basyp, çykan sanawdan **Программы** ýazga geçip, ondan Проводник ýazga geçip girip bolar ýa-da Пуск-a peýkamy eltip syçanyň sag gulagyny basyp çykan sanawdan Проводник ýazga geçip girip bolar ýa-da iş stolynyň islendik ýerinde şeýle belgini basyp hem girip bolar.

Mazmuna geçmek

7.WINDOWS-da kompýuter tory bilen işlemek

WINDOWS-da *Kompýuter tory* diýilip bir topar kompýuterleriň ýörite kabeller we apparatlar bilen biri-birine birikdirilmegi bolup, olaryň her biri umumy resurslardan, ýagny faýllardan, papkalardan we printerlerden peýdalanyp bilýärler. Siziň kompýuteriňiz *Kompýuter toryna* birikdirilen bolsa siz ondaky **serwer** arkaly başga kompýuter torlaryna,

mysal üçin **INTERNET**-e hem girip, onuň resurslaryndan peýdalanyp bilersiňiz. Onuň äpişgesi şeýle görnüşdedir

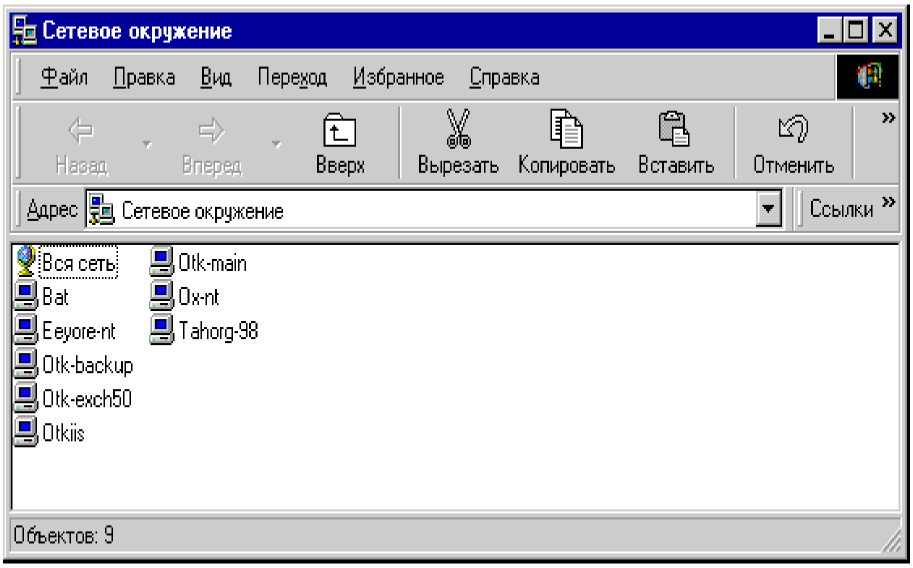

Bu äpişgedäki kompýuterleriň şekili bilen getirilen sanaw siziň birikdirilen kompýuterleriň atlandyrylyşydyr, olaryň islendiginiň üstüne peýkamy eltip bassaňyz ol açylar.

Bellik

Сетевое окружение äpişgäni iş stolyndaky -şu belligi açyp girip bolar, açylan äpişgeden size girip bolýan torlary açmak üçin **Вся сеть** ýazgyny basmaly.

Mazmuna geçmek

8.WINDOWS-da kompýuter maksatnamalaryny işe girizmek we olar bilen işlemegi tamamlamak

Windows-da işlemek üçin kompýutere goýulan maksatnamalary işe girizmek Пуск baryp ondan **«Программы»** geçip çykan sanawdan geregiňi basyp amal edip bolar. Mysal üçin **Paint** maksanama şeýle yzygiderlikde girip bolar.

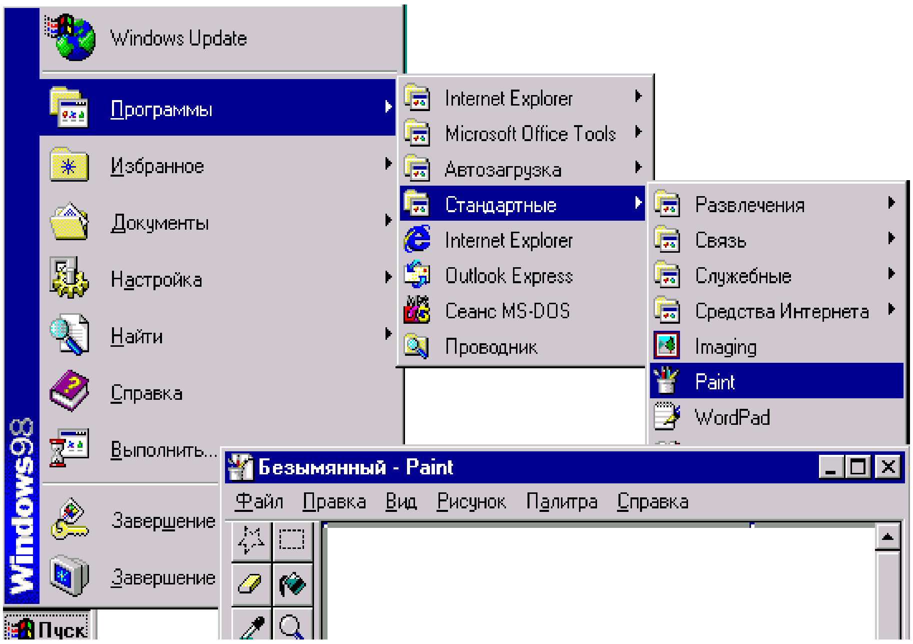

Paint kompýuter maksatnamasynyň işe girizilişiniň yzygiderligi:

2. Пуск basmaly, çykan sanawdan **Программы** geçmeli, ony basmaly, oňa degişli menýu açylar.

Çykan sanawdan Paint maksatnama bar ýazgyny, mysal üçin **Стандартные** ýazgyny açmaly, çykan sanawdan **Paint** tapyp açmaly.

Bellik: Kompýuter maksatnamany **«Пуск»** basyp çykan sanawdan **«Выполнить»** basyp aşakdaky çykan äpişgede maksatnamanyň adyny ýazyp hem işe girizip bolar

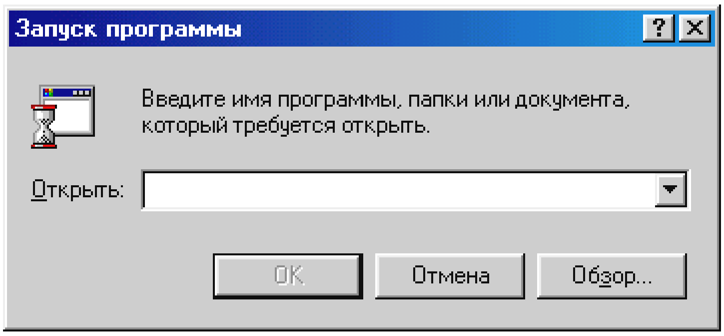

Открыть: ýazgynyň äpişgesinde maksatnamanyň adyny ýa-da papkasyny ýazmaly, adyny bilmeseňiz, onuň sagyndaky peýkamjygy basyp ýa-da Обзор. basyp gözläp tapyp bolar.

Mazmuna geçmek

9.WINDOWS-da kompýuter maksatnama bilen işi tamamlamak

WINDOWS-da kompýuter maksatnama bilen amal edilýän işi tamamlamak işlenýän äpişgäniň sagdaky ýokarky burçunda ýerleşen × belgini basyp ýa-da maksatnamanyň baş menýuwyndaky Файл ýazgyny basyp çykan sanawdan iň aşakdaky Выход ýazgyny basyp işi

tamamlap bolar, bularyň haýsam bolsa birini bassaň ekrana şu äpişge çykar

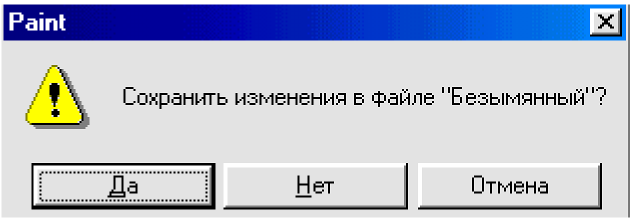

Bu äpişgede işlenilýän maksatnamanyň faýlyny ýatda saklamaly bolsa **Да** basmaly, ýatda saklamagyň zerurlygy ýok bolsa **Нет** basmaly, ýogsam yza dolanmaly bolsa **Отмена** basyp işi dowam etdirmeli.

Mazmuna geçmek

10.WINDOWS-da papkalary döretmek

Kompýuterde işlenýän faýllaryň, resminamalaryň we maksatnamalaryň belli bir toparlary bir papkada/katalogda/ ýerleşdirilýär. Papkany disklerde, iş stolynda döredip bolar. Işlenýän faýllar tor diskisinde, kompýuteriň öz disklerinde, disketde we beýleki maglumat göterijilerde bolup bilerler. Faýllar nirede ýerleşende hem olary belli bir papkada ýatda saklasaň has ýerliklidir.

WINDOWS-da **papkalary döretmek** işi aşakdaky yzygiderlikde amal edilip bilner:

1. Iş stolyndaky **Мой компьютер** ýazgyly belgijigiň äpişgesini açmaly.
2. Äpişgedäki bar papkada ýa-da diskde papka açmak üçin ony açmaly.

   Ekranda ol papkanyň ýa-da diskiň mazmyny bolan äpişge çykar.

3. Papkanyň ýa-da diskiň äpişgesindäki **Файл** menýuwa girip, çykan sanawdan **Создать** buýrugy şeýle

açmaly.

4. Äpişgede çykan

şu garaldylan ýere papkanyň adyny ýazyp **ENTER** düwmäni basmaly.

   Görkezilen ýerde papkaň çykar.

   Bellik: Papkany iş stolynda hem döredip bolar, onuň uçin syçanyň peýkamyny iş stolynyň belgi, ýazgy ýok, boş ýerine eltip, syçanyň sag gulagyny basmaly, şonda şu äpişge çykar

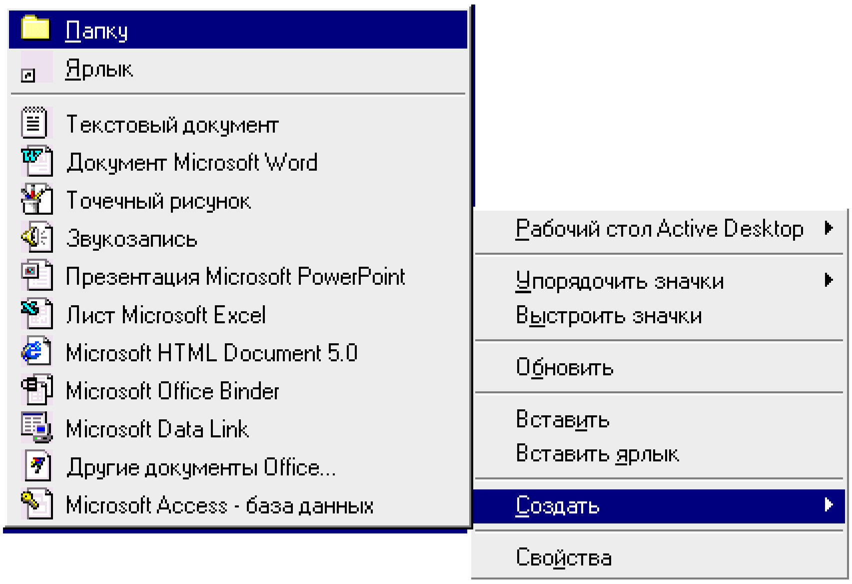

Bellik:

WINDOWS-da papkalara we faýllara at bermek üçin klawiaturanyň **harp, san, şekil we boş ýer** düwmelerini utgaşdyrmak bilen uzynlygy **255** belgini ulanyp bolar, ýöne adyň içinde **\ / : * ? " < > |**-şu belgiler **bolmaly däldir**, şeýle hem kä halatlarda täze türkmen elipbiýisine goşulan **ö,ň,ü,ý,ş,ç,ž** latyn harplar entek WINDOWS türkmençä geçirilýänçä **bolmaly**

däldir. Faýla ýa-da papka at berilýärkä klawiaturadaky elipbiýi çalyşmak Shift, Alt, Ctrl -şu düwmeleri haýsam bolsa ikisini **Shift+ Ctrl** ýa-da **Shift+ Alt** basyp elipbiý çalyşmaly, onuň goýulyşyny soňra görkezeris.

Mazmuna geçmek

11.Täze işgäriň öz iş stolyny özüçe düzüşi:

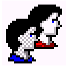

1. Панель управления-dolandyryş paneldäki Пользователи -diýen ýazgyny basmaly, şeýle äpişge açylar

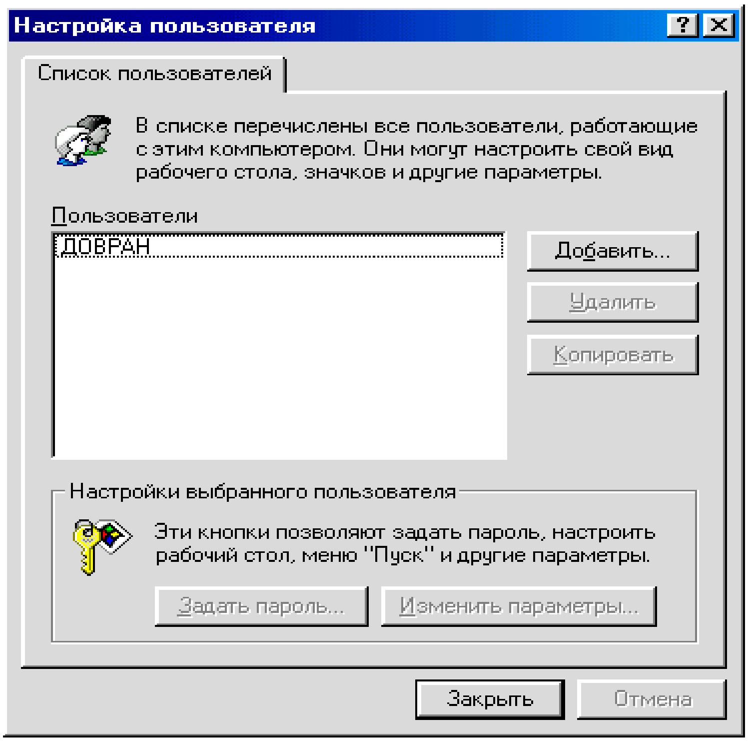

2. **Настройка пользователей** -diýen gepleşik äpişgäni çagyrmak üçin superwizoryň -ekranyň parolyny girizmeli.

3. **Добавить пользователя-**diýen ýazgyny basmaly hem-de ekrandaky görkezmelerden ugur almaly.

! Her bir ulanyja berilýän parol WINDOWS-da işlemek üçin ulanyjynyň parolydyr.

Ony Панель управления-dolandyryş panelindäki Пароли-şu belgijige girip üýtgedip hem bolar.

Mazmuna geçmek

12.Kompýuterde birnäçe işleýji bolanda iş stolyny düzmek

1. Dolandyryş panelindäki ýokarky Пользователи -diýen belgini basmaly.

2. Kime iş stolyny üýtgetmek gerek bolsa onuň adyny ýazmaly, ondan soň **Изменить параметры-**ýazgyny basmaly.

3. Soňra ekranda näme görkezilse ony amal etmeli.

Mazmuna geçmek

13.Windows ýüklenýärkä ulanyjylaryň sanawy ekranda ýazylmaly bolsa aşakdaky işler amal edilmeli

1. Syçanyň peýkamyny iş stolyndaky **Сетевое окружение**-belgijige eltip, onuň sag gulagyny basmaly, çykan sanawdan

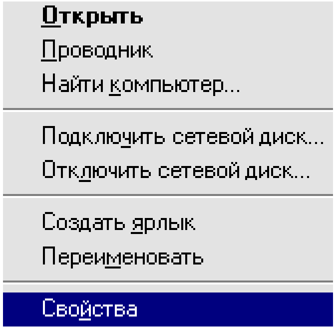

Свойства-ny saýlap almaly.

2.Добавить-ýazgyny basmaly, 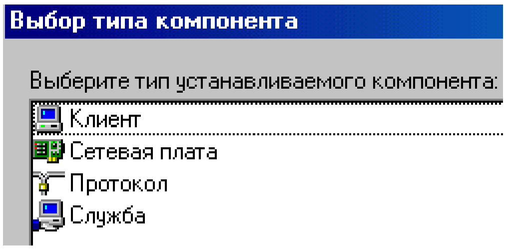

Клиент-i saýlamaly ýene-de şol äpişgedäki **Добавить** ýazgyny basmaly.

3.Çepdäki sanawdan **Microsoft-**i saýlamaly.

4.Sagdaky sanawdan **«Клиент для сетей Microsoft»** ýazgyny saýlamaly hem-de **OK** basmaly.

5.Способ входа в сеть meýdandan **«Клиент для сетей Microsoft»** saýlamaly.

Mazmuna geçmek

14.Iş stolynyň düşegini(fonyny) çalyşmak

Iş ctoly, oňa iňlisçe **Active Desktop** diýilip ol kompýuteriň ekranydyr, onuň düşeginiň(fony) şekillendirilişi kompýuterde bar bolan faýllar esasynda şeýle yzygiderlikde çalyşylyp bilner:

1. Syçanyň peýkamyny iş stolynyň islendik şekiljikden **boş** ýerine eltip, onuň sag gulagyny basmaly, çykan sanawdan **Свойства-**ýazgynyň üstüne eltip basmaly.

2.Çykan äpişgedäki **Фон** ýazga geçmeli.

3. **Фон** äpişgedäki äpişgejikde çykan sanawdan geregiňi saýlamaly, başgasyny goýjak bolsaň **Обзор** ýazgyny tapyp ony basmaly we HTML ýa-da başga formatdaky faýly, ol çykan äpişgeden saýlap almaly.

4. **Применить** ýazgyny basmaly, **OK** basyp çykmaly.

Mazmuna geçmek

15.Kompýuter maksatnamalary işe girizmek

5.

-a baryp ony basmaly çykan sanawdan

buýrugy saýlap almaly.

6. Eger maksatnama menýuda ýok bolsa, onuň bar bolan papkasyny açyň.
7. Gerekli maksatnamaňyzy saýlap alyň we açyp işe girişiň.

Mazmuna geçmek

16.Ähli açylan äpişgeleri ekranyň aşaky etegine ýygnamak

1. Syçanyň peýkamyny duran hataryň, **meseleler paneliniň** boş ýerine eltip sag gulagyny basmaly:

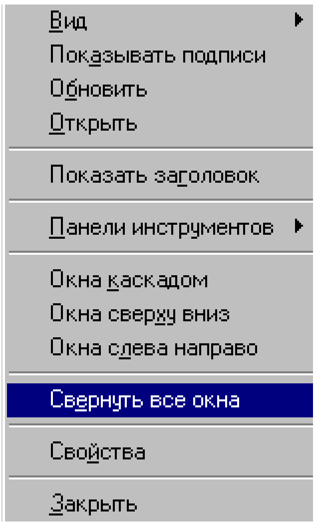

2. Şu çykan sanawdan **Свернуть все окна** ýazgyny saýlap almaly.

Mazmuna geçmek

17.Maksatnama bilen işlenilende kompýuteriň hereketsiz galan(doňan) ýagdaýyndan çykmak

1. **CTRL + ALT + DEL** düwmeleri **bir sapar** bilelikde basyp garaşmaly.

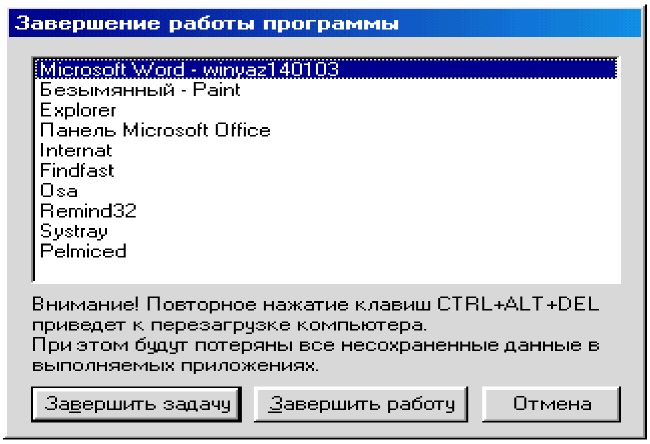

2. Çykan **Завершение работы программы** äpişgeden şol işlemeýän maksatnamaňy saýlamaly hem-de **Завершить задачу** ýazgyny basmaly.

Bellik:

Şu äpişge ekrana çykandan soň **CTRL + ALT + DEL** ikilenç bassaň kompýuter adatdan daşary ýagdaýda öçer.

Mazmuna geçmek

18.Işlenýän maksatnamany tamamlap çykmak

1. Ol işi maksatnamanyň resminama ýazylýan baş menýuwyndaky **Файл** ýazga girip, ondan çykan **Выход** ýazgyny basyp çykmaly ýa-da äpişgäniň sag ýokarysyndaky - belgilerden - belgini basyp hem çykyp bolar.

Mazmuna geçmek

19.Windows-da senäni we wagty üýtgetmek

Windows-da **sene** we **wagt** uly ähmiýete eýedir, ol ähli kompýuter maksatnamalarynda, hasap-hesip işlerinde örän möhümdir.Windows-da senäni we wagty üýtgetmek üçin **Свойства**: **Дата и время** äpişgäni açmaly, şonda şu äpişge çykar:

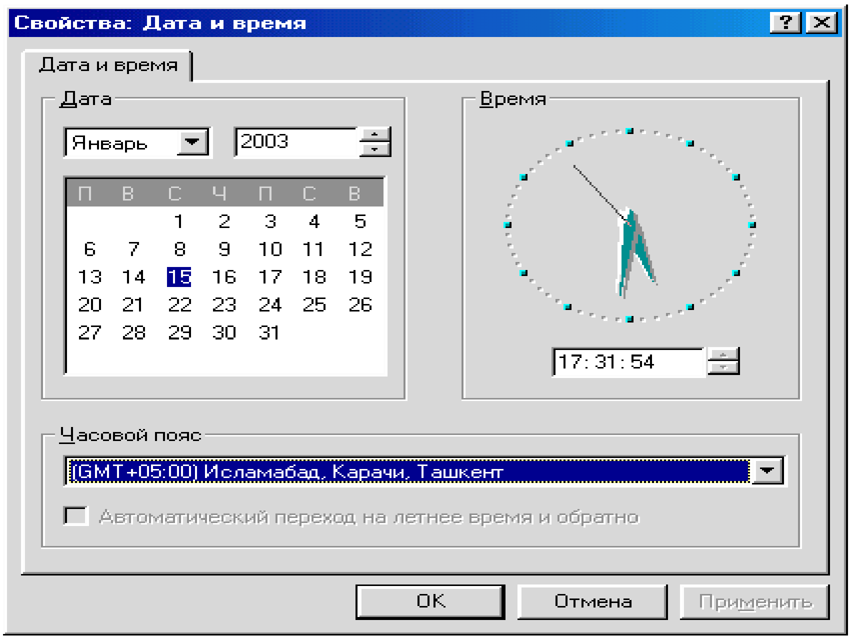

1. Дата ýazgyly topardan aýy, ýyly we güni, degişlilikde olaryň sagyndaky peýkamjyklary basyp saýlap almaly we girizmeli:

- **Aýy** sagyndaky peýkamjygy açyp çykan sanawdan goýmaly;
- **Ýyly** onuň sagyndaky peýkamjyklary basyp girizmeli;
- **Güni** kalendardan peýkamy eltip saýlap almaly;
- **Wagty** sagadyň aşagyndaky sanlaryň üstýne peýkamy degişli ülüşe eltip sagdaky peýkamjygy basyp girizmeli;
- **Sagat guşaklygy** dünýädäki belli şäherlere we ýurtlara görä saýlanyp alynmaly;

- Senäniň her bir görkezijisini ýa-da ählisini kompýutere girizeniňizden soň iň aşakdaky setirden Применить basmaly, soňra **OK** basmaly.

Bellik

- Senäni üýtgetmek üçin **Свойства: Дата и время** äpişgäni Пуск basyp, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, ondan **Панель управления** geçip, onuň äpişgesinden **Дата и время** ýazgyly belgijigi açyp girip bolar.

- Senäni üýtgetmek üçin **Свойства: Дата и время** äpişgäni **meseleler paneliniňiň** sagynyň wagty görkezýän sifrlarynyň üstüne syçanyň peýkamyny eltip, syçanyň sag gulagyny bassaň şeýle sanaw çykar

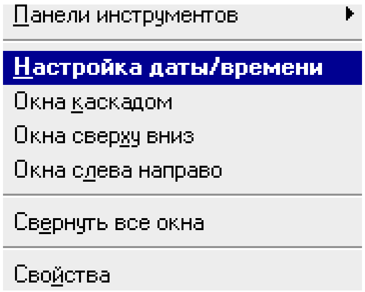

ondan Настройка даты/времени basyp hem senäni üýtgetmek äpişgesine girip bolar.

- Kompýuterde **ulgamlaýyn sene** faýllaryň, papkalaryň döredilen we üýtgedilen wagtyny kesgitlemek üçin ulanylýar.

Mazmuna geçmek

20.WINDOWS-da faýly we papgäni açmak

1. **Мой компьютер** -belgisine peýkamy eltip iki sapar basmaly.

2. Haýsy **diskde** faýlyň ýa-da papkaň bar bolsa ony iki sapar basyň.

3.Tapan **faýlyňyzyň ýa-da papkaňyzyň** üstüne peýkamy eltip iki sapar basyň.

- Eger faýl başga kompýuterde bolsa **Мой компьютер** -iň ýerine **Сетевое окружение** belgä girip ony gözlemeli.

- Göleýän papkaňyzy, faýlyňyzy işlejek maksatnamaňyza girip **Файл→Открыть** bilen açyp bolar.

Mazmuna geçmek

21.Köpwagt geçmedik işlenen faýly açmak

1. Пуск basmaly çykan sanawdan **Документы** diýen ýazgyny basmaly çykan sanawdan öz faýlyňy saýlap almaly ýa-da maksatnama umumy girip baş menýudaky **Файл** ýazgyny basyp çykan sanawdan öz faýlyňyzyň adyny tapyp ony açmaly.

Bellik

- Käbir maksatnamalar açylan faýllary **Документы** menýuda ýerleşdirmeýärler. Eger faýlyňyzy ol ýerden tapmasaňyz, ony **Пуск** girip **Найти** buýruk bilen **Файлы и папки** setirdäki **Найти**-äişgä girip adyny berip hem tapyp bolar.

Mazmuna geçmek

22.Faýly ýa-da papkany nusgalamak

1. Мой компьютер äpişgeden ýa-da Проводник-den nusgalanjak faýly ýa-da papkany saýlamaly.

2. **Правка** menýudan **Копировать** buýrugy saýlamaly.

3. Nusganyň goýuljak papkasyny ýa-da diskini açmaly.

4. **Правка** menýudaky **Вставить** buýrugy saýlamaly.

Bellik

- Birbada birnäçe faýllary ýa-da papkalary nusgalajak bolsak, onda **CTRL** düwmäni basyp durup olary belgilemeli.

Mazmuna geçmek

23.Faýly ýa-da papkany çeýe diske(diskete) ibermek

1. Çeýe diski disk salynýan ýere Диск 3,5 (A) salmaly.
2. **Мой компьютер** äpişgeden ýa-da WINDOWS проводник-den nusgalanjak faýly ýa-da papkany saýlamaly.
3. **Файл** ýazgynyň menýuwndaky sanawdan **Отправить** ýazga barmaly, onda çykan sanawdan diski görkezmeli.

Bellik. Islendik papkany ýa-da faýly belgiläp syçanyň sag gulagyny basyp çykan sanawdan **Отправить** ýazgydan Диск 3,5 (A) saýlamaly.

Mazmuna geçmek

24.Faýlyň ýa-da papkanyň ýerini üýtgetmek

1. Мой компьютер äpişgeden ýa-da Проводник-den ýeri üýtgedilmeli faýly ýa-da papkany saýlamaly.

2. **Правка** menýudan **Вырезать** buýrugy saýlamaly.

3.Faýly ýa-da papkany ýerleşdirjek papkaňy ýa-da diskiňi açmaly.

4. **Правка** menýudan **Вставить** buýrugy saýlamaly.

Bellik: Birbada birnäçe faýllaryň ýa-da papkalaryň ýerini üýtgetjek bolsak, onda **CTRL** düwmäni basyp durup olary belgilemeli.

Mazmuna geçmek

25.Papkada ýarlyk(ýanýoldaş) döretmek

Ol iş köplenç maksatnamany ýa-da işi çalt işe girizmek üçin gerek bolýar

1.Мой компьютер äpişgeden ýa-da

-den ýarlyk(ýanýoldaş) döredilmeli papkany saýlamaly.

2.Файл menýudan **Создать** buýrugy saýlamaly, ondan soňra **Ярлык** buýrugy saýlamaly.

3.Ekrandaky gözükdürmä eýermeli.

[Mazmuna geçmek]

26.Iş stolyna papkanyň, faýlyň ýarlygyny(ýanýoldaşyny) ýerleşdirmek

1.Мой компьютер äpişgeden ýa-da

-den ýarlyk döredilmeli papkany, printeri, kompýuteri ýa-da faýly saýlamaly.

2.Файл menýudan **Создать ярлык** buyrugy saýlamaly.

3.Döreden ýarlygyňy iş stolyňa tarap süýremeli.

Bellik

- Bar ýarlygyň parametrlerini üýtgetjek bolsaň ýarlyga baryp syçanyň sag gulagyny basyp **Свойства** buýrugy saýlamaly.
- Ýarlygy aýyrmak üçin ony **Корзина** geçiräýmeli, onyň bilen ol işe, maksatnama, resminama hiç zat bolanok.

[Mazmuna geçmek]

27."Программы" menýuwa goşmaça menýu goşmak

1.

baryp syçanyň sag gulagyny basyp çykan sanawdan **Открыть** buýrugy saýlamaly.

2.Программы papkasyny iki sapar basmaly.

3.Файл menýudan **Создать** buýrugy saýlamaly, ondan soňra **Папка**-ny saýlamaly.

4.Täze goşmaça menýuyň adyny girizmeli.

4.ENTER düwmäni basmaly we döreden papkaňy açmaly.

5.Файл menýudan **Создать** buýrugy saýlamaly ondan soňra **Ярлык** buýrugy saýlamaly.

6.Ýarlyk döretmegiň ussady bilen şu goşmaça menýuwa zerur görkezmeleri girizmeli.

[Mazmuna geçmek]

28.Papka döretmek işi

1.

-den papka dörediljek diskiňi saýlamaly.

2.Файл menýudan **Создать** buýrugy saýlamaly, ondan soňra **Папка** ýazgyny saýlamaly.

3.Äpişgede täze papka ýüze çykar, oňa **şertli** at berlendir.

4.Ol kursor duran **şertli** ada täze at berip **ENTER** düwmäni basmaly.

Bellik: Eger papkanyň içinde papka döretjek bolsaň şulardan 2 we 3 gaýtalaýmaly

Mazmuna geçmek

29.Faýlyň ýa-da papkanyň adyny üýtgetmek

1.Мой компьютер äpişgeden ýa-da Проводник-den ady üýtgedilmeli papkany ýa-da faýly saýlamaly, bölüp almaly.

2.Файл meňýudan **Переименовать** buýrugy saýlamaly.

3.Kursoryň duran garalan ýerine täze ady girizmeli we **ENTER**-i basmaly.

Bellik

- Faýlyň ýa-da papkanyň **adynyň çägi**(yzynlygy) boş ýeri göz öňünde tutmak bilen **255** şekil, harp, belgi bolup biler. Faýlyň ýa-da papkanyň adynyň içinde **\ / : * ? " < > |** -şu belgiler bolmaly däldir.

Mazmuna geçmek

30.Faýly ýa-da papkany aýyrmak

1.Мой компьютер äpişgeden ýa-da Проводник-den aýrylmaly papkany ýa-da faýly saýlamaly, bölüp almaly.

2.Файл meňýudan **Удалить** buýrugy saýlamaly.

Bellik

- Aýrylan faýly ýa-da papkany **dikeldip** bolar, şol amala serediň.
- Aýyrmak üçin faýlyň ýa-da papkanyň belgijiginden tutup ony **Корзина** belgijigine gönüden göni eltseňem bolar. Eger süýreýän wagtyň **SHIFT** düwmäni basyp dursaň aýrylýan papka ýa-da faýl **Корзина** ýerleşdirilmez.

Mazmuna geçmek

31.Bar bolan faýly ýa-da papkany gözlemek

1.Пуск basmaly, çykan sanawdan **Найти** buýruga geçmeli, ondan **Файлы и папки** geçmeli, ony bassaň gözleg äpişgesi çykar.

2.Имя diýilip ýazylan meýdança gözlenýän faýlyň doly adyny ýa-da adynyň bölegini ýazmaly.

Eger faýlyňyzyň ady näbelli bolsa, ondaky bar bolmaly käbir sözleriňi **Искать текст** meýdança girizseňizem ol faýl tapylar.

Обзор diýen ýerden nireden we haýsy diskden gözlenilmesini görkezmeli.

5. **Найти** ýazgyny basmaly.

Mazmuna geçmek

32.Kompýuterdäki maglumatlara, maksatnamalara seretmek

6. **Мой компьютер** belgijige peýkamy eltip yzly-yzyna iki sapar basmaly.
7. Çykan äpişgeden haýsy diski seretjek bolsaň onuň belgijiginiň üstüne peýkamy eltip iki sapar basmaly. Şonda saýlan diskiňizdäki faýllar we papkalar çykar.
8. Faýly ýa-da papkany açjak bolsaňyz, onyň belgijiginiň üstüne peýkamy eltip iki sapar basyp ýa-da syçanyň sag gulagyny basyp ol işi amal edip bolar.

Bellik

- Papkalaryň düzüm derejesi boýunça bir dereje ýokary galjak bolsaň

belgini ýa-da BACKSPACE düwmäni basmaly. Eger paneldäki gurallar ekrana çykarylmasa **Вид** menýudaky **Панели инструментов** buýrugy basmaly, ondan soňra **Обычные кнопки** saýlamaly.

Mazmuna geçmek

33.Faýly ýa-da papkany gözlemegiň goşmaça mümkinçilikleri

9.

basmaly çykan sanawdan **Найти** buýrugy saýlamaly, soňra **Файлы и папки** geçmeli.
10. Cykan äpişgeden **Дата** geçmeli, şonda haýsy senede döreden faýllaryň sanawy çykar, senäni özüň berseňem bolar.

    Kesgitli görnüşli ýa-da möçberli faýlyň gözlegi üçin **Дополнительно** ýere girip görkezmeli.
11. **Найти** ýazgyny basmaly.

Bellik

- Gözlenýän faýllaryň ýa-da papkalaryň sanawyny çäklendirmek üçin **Дата** we **Дополнительно** ýerlerde şertler berilmelidir.
- Eger **Дата**-da **Все файлы** görkezilen bolsa, onda gaty(C) disk-de **Имя и местоположение** we **Дополнительно** ýerlerde berlen şertleri kanagatlandyrýan gözleg amal bolar.

Mazmuna geçmek

34.Faýllary arhiwirlemek

12. Arhiwirlemek maksatnamasyny işe goýbermek üçin *salgy bermeli*(mysal üçin **WINDOWS commander** programmasy).
2. Salgyda çykan gözükdürmä laýyklykda işleri ýerine ýetirmeli.

Bellik

- Arhiwirlemek işini Пуск girip **Программы→ Стандартные→Служебные** buýruklar bilen **Архивация данных** saýlap alyp amal edip bolar.
- **Служебные** menýuda **"Архивация данных"** ýok bolsa ol ýerde şeýle maksatnama goýulan däldir, ony goýmaly.

Mazmuna geçmek

35. Arhiwirlemek maksatnamasyny kompýutere goýmagyň yzygiderligi şeýledir

Arhiwator kompýuter maksatnamasy ýok bolsa ony goýmaly, ol işi aşakdaky yzygiderlikde amal etmeli:

13. Пуск basyp **Настройка** saýlamaly, ondan soňra **Панель управления** geçmeli.

14. **Установка и удаление программ** -iki sapar basmaly.

15. **Установка Windows** saýlamaly.

16. Gerekli kategoriýalaryň komponentlerini saýlamaly **Состав** basmaly.

BellikEger gerekli kategoriýalaryň komponentler **Установка и удаление программ** gepleşik äpişgede çykmasa onda olar söňky wersiýalarda bolup, arhiwirlemek işini başga maksatnamalar bilen amal etmeli.

Mazmuna geçmek

36.Faýllary ekran tutylary arkaly parol bermek bilen goramak

Свойства: Экран gepleşik äpişgeden **Заставка** açmaly.

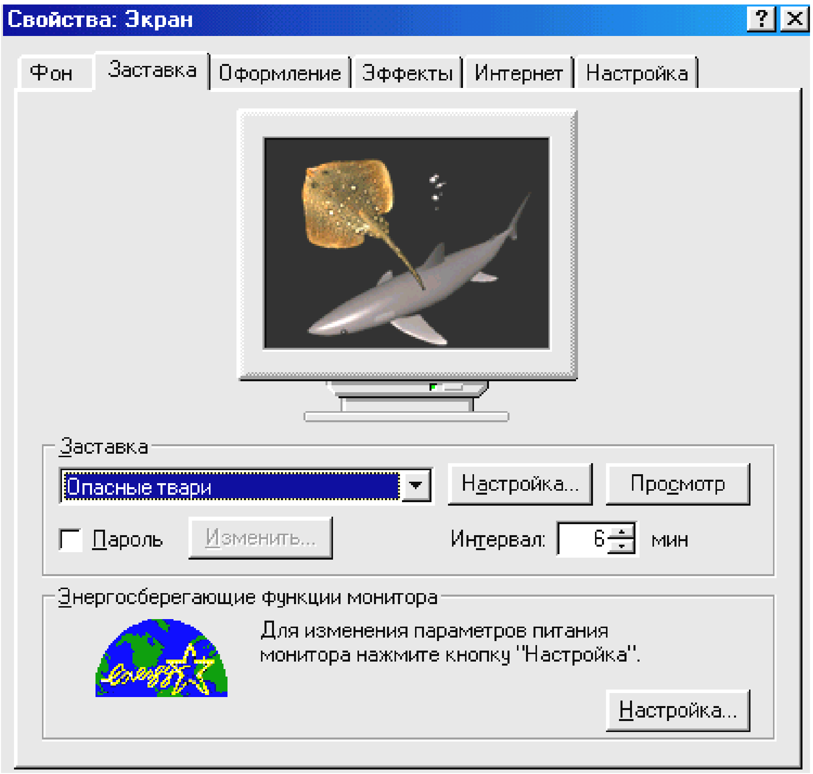

2.Заставка äpişgejikde tutynyň adyny saýlap almaly.

3.Пароль ýazgynyň öňüne basyp bellik etmeli **Изменить** basmaly.

4.Paroly girizmeli, soňra ol paroly tassyk etmek üçin **ikilenç** girizmeli.

Bellik

- **Свойства: Экран** gepleşik äpişgä girmek üçin Пуск basyp **Настройка** we **Панель управления** baryp iki sapar **Экран** basyp **Заставка** girip bolar.

Mazmuna geçmek

37.Kompýuteriň garaşýan we dynç alýan iş düzgünlerinde, onuň parol bilen goralyşy

Свойства: Управление электропитанием gepleşik äpişgesini açmaly.

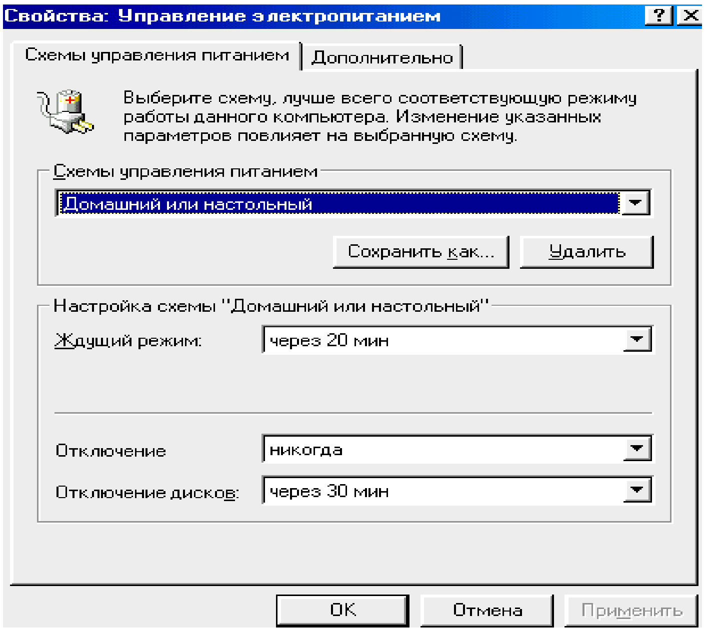

17.**Дополнительно** ýazga geçmeli **Запрашивать пароль при выходе из спящего режима** ýazga bellik etmeli

Bellik

- **Свойства: Управление электропитанием** äpişgäni Пуск basyp **Настройка** we **Панель управления** buýruklara baryp **Управление электропитанием** ýazgyny iki sapar basmaly.

Windowsda paroly garaşylýan(bu ýagdaýda tok az sarp edilýär, birbada işläp başlap bolýar) we öçürilen ýagdaýdaky ýaly(onda ähli işleýän maksatnamalar ýapylan bolýar, işi başlamak olary täzeden işe girizmek bilen başlanmaly) mümkinçiliklerde ulanylýar.

Mazmuna geçmek

38.Iş stolynyň düşegini üýtgetmek

1. Ýokardaky **Свойства: Экран** äpişgäni açmaly.

2. **Рисунок** sanawdan gerek düşegiňi saýlap almaly ýa-da **Узор** ýazgyny basyp gerekli düşegiňi saýlamaly ýa-da üýtgetmeli.

3. Üýtgeşikligi görmek üçin **Применить** basmaly äpişgäni ýapmaly ýa-da **OK** basmaly.

Bellik

- **Свойства: Экран** äpişgäni basmak üçin

bassaňam bolar, soňra **Настройка** we **Панель управления** geçip **Экран** iki sapar basmaly.

- Ekranyň **düşegini** döretmek üçin **grafiki formatdaky** faýllar ulanylýar, olar (.**bmp**), GIF (.**gif**) we JPEG (.**jpeg**) şeýle giňeldilenlerdirler.

- Kiçijik düşek suraty bilen tutuş ekrany doldyrmak üçin **Рядом** parametri saýlap almaly. Düşegi ekranyň ortasynda ýerleşdirjek bolsaň **По центру** parametr bilen amal etmeli.

- Birbada ekran üçin surat hem owadan zolak saýlanyp bilner. Eger **Рядом** parametr saýlanan bolsa zolak görünmez.

- Iş stolynyň düşegi hökmünde Paint bilen öz çeken suratyňy ýa-da skanerde girizilen suratyňy goýsaňam bolar.

Mazmuna geçmek

39.Iş stolynyň elementlerini üýtgetmek

1. Iş stolynyň **elementlerini** üýtgetmek **Свойства: Экран** äpişgäniň **Оформление** ýazgysyna geçmeli şonda şu äpişge çykar:

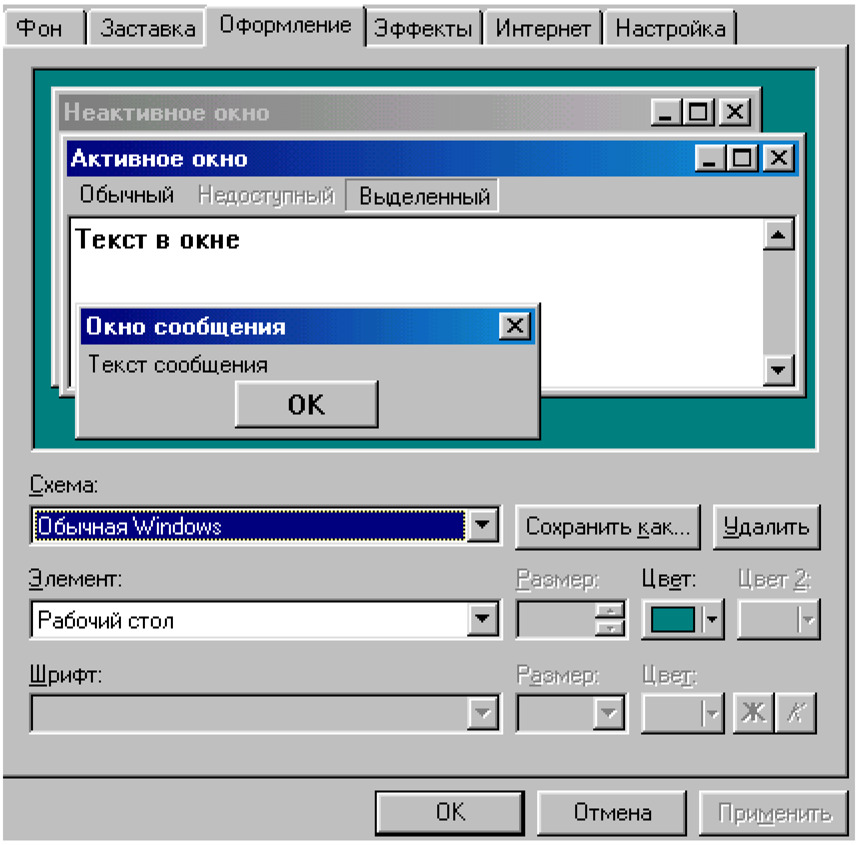

2.Ekrandaky haýsy elementi üýtgetjek bolsaňyz **Элемент** sanawdan ony saýlap almaly **Размер** we **Цвет** meýdanlarda gerek üýtgeşmeleriňi girizip olara degişli şriftleri üýtgetmek gerek bolsa olary hem üýtgetmeli.

3. Eger birbada ekranyň ähli elementlerini üýtgetmek gerek bolsa, onda **Схема** sanawdan saýlap alyp amal etmeli.

Bellik

- **Свойства: Экран** äpişgede **Оформление** geçmek üçin **Пуск** basyp **Настройка** we **Панель управления** geçip **Экран** belligi iki sapar basyp çykan äpişgeden **Оформление** ýazgyny saýlap alyp bolar.
- Eger **Элемент** meýdanyndan **Заголовок активного окна** ýa-da **Заголовок неактивного окна** ýazgy saýlansa, onda onuň düşegini üýtgetmek **gradiýent** doldurmak bilen täze çykan äpişgede amal edilýär. Gradiýent doldyrmaklyk **256 reňk** bar kompýuterlerde mümkindir.
- Ekranyň käbir elementleri üýtgedilenden soňra, olary ýatda saklamak üçin **Сохранить как** ýazgyny basmaly we shema adyny girizmeli, görkezilen at **Схема**-da çykar.

Mazmuna geçmek

40.Ekranyň mümkinçiliklerini üýtgetmek

1. Ekranyň mümkinçiliklerini üýtgetmek üçin **Свойства: Экран** äpişgä girmeli **Настройка** ýazgyny açmaly, ony açsaň şol äpişge şeýle bolar:

- 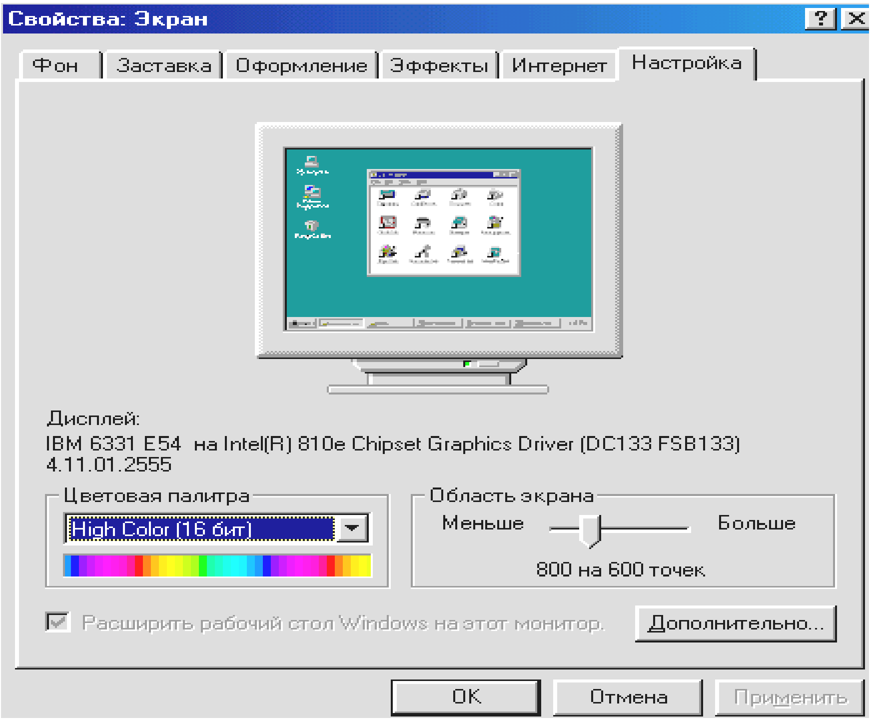

2. **Область экрана** toparda gerek nokatlaryňy görkezilen dili süýräp goýmaly.

Bellik

- **Свойства: Экран** äpişgä

 baryp **Настройка** we **Панель управления** baryp **Экран** iki sapar basmak bilen **Настройка** geçip bolar. Mümkinçilikler peýdalanylýan **monitora** we **wideoadaptere** baglydyr.

Mazmuna geçmek

41.Ekrandaky şriftleriň möçberini üýtgetmek

1. Ýokarky **Свойства: Экран** äpişgäniň **Настройка** ýazgysyna geçmeli.
2. Monitoryň häsiýetleri berilýän äpişgäni açmak üçin **Дополнительно** ýazgyny basmaly, şonda şu äpişge çykar:

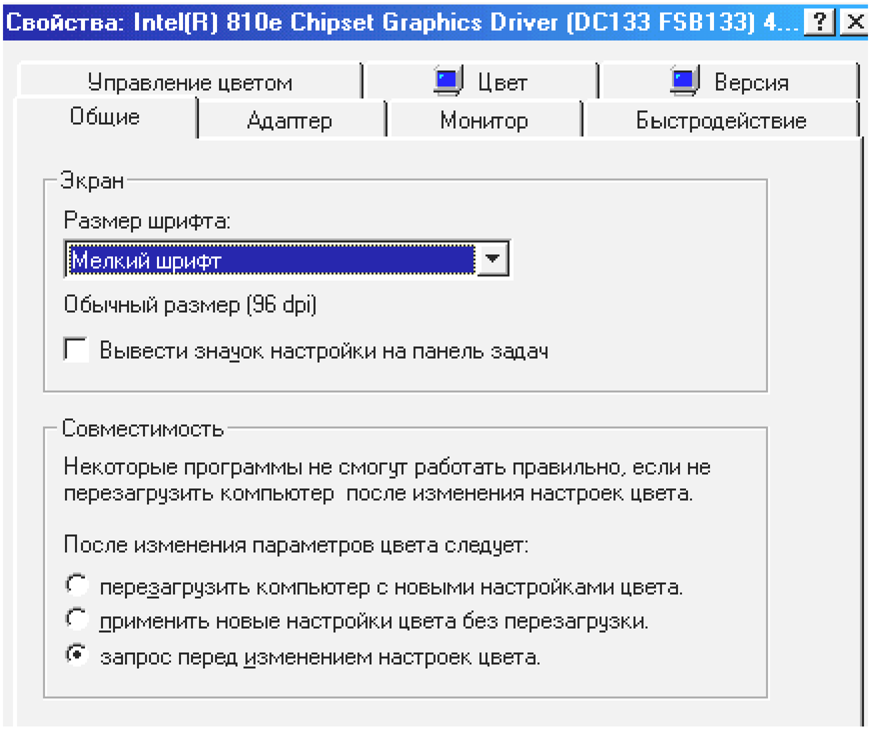

3.Şu **Общие** äpişgedäki **Размер шрифта** sanawdan ekranda görünjek şriftiň möçberini saýlamaly.

Standarta gabat gelmeýän şriftiň möçberini bermek üçin şol ýerdäki sag peýkamjygy basyp **Другой** saýlamaly.

Bellik

- **Свойства: Экран** äpişgedäki **Настройка** äpişgä

-danam baryp bolar, ondan soň **Настройка** we **Панель управления** geçmeli, ondan soň **Экран** iki sapar basyp **Настройка** -ny saýlap almaly.
- Eger **Размер шрифта** sanaw meýdany elýeter bolmasa **Область экрана** topardan 480 nokada 640 artýan mümkinçilikleri bermeli, galan ýagdaýlary berip bolmazlygy mümkindir.

Mazmuna geçmek

42.Monitora tuty goýmak

Ekrana **tuty goýmak** işi kompýuter toga birikdirilip işlenmeýän ýagdaý üçin ýa-da dynç alynýan wagt ücin zerurdyr, tutyly ýagdaýda bolan kompýuteriň **ekranyny** klawiaturadaki islendik düwmäni basyp işi dowam etdirip bolar.

1. Monitora tuty goýmak üçin **Свойства: Экран** äpişgäniň **Заставка** äpişgesine geçmeli
2. **Заставка** äpişgejikden tutynyň adyny saýlap almaly.
3. Tutyny goýmagy üçin **Настройка** basmaly.

Bellik

- **Свойства: Экран** äpişgedäki **Заставка** äpişgä

-danam baryp bolar, ondan soň **Настройка** we **Панель управления** geçmeli, ondan soň **Экран** iki sapar basyp **Заставка** -ny saýlap almaly.
- Monitorda tutynyň işe girişmegi **Интервал** meýdançada **görkezilen** wagt geçenden soň awtomatiki amala aşyrylýar. Monitoryň tutysyny aýyrmak üçin klawiaturada islendik düwmäni basmak ýeterlikdir.

Mazmuna geçmek

43.Kursoryň öçüp-ýanmasyny üýtgetmek

1. Kursoryň öçüp-ýanmasyny üýtgetmek üçin **Свойства: Клавиатура** äpişgä girmeli, onuň görnüşi şeýledir:

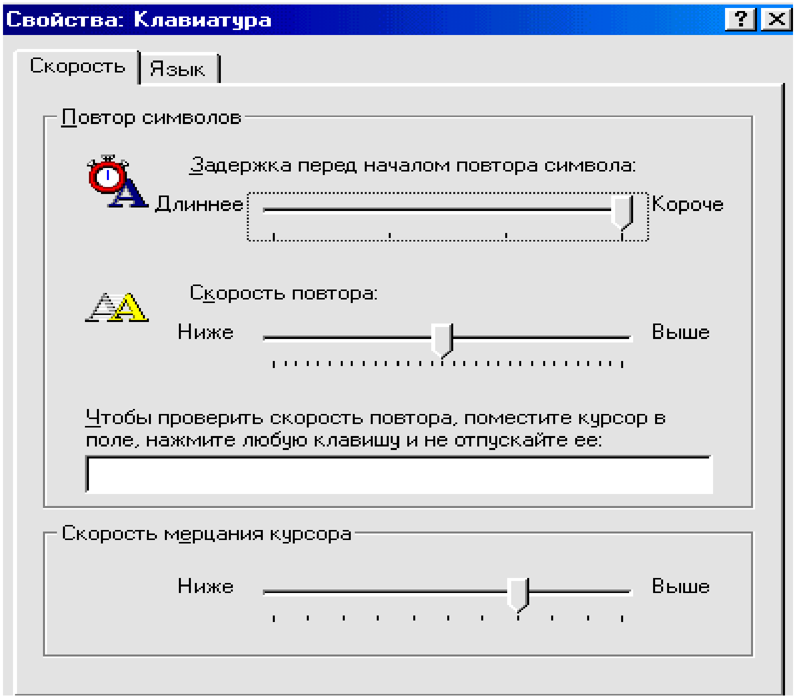

2. **Скорость** ýazylan ýerde **Скорость мерцания курсора** -diýen dili gerek ýeriňe eltmeli.

Bellik

- **Свойства: Клавиатура** äpişgä

-yň üsti bilen **Настройка** we **Панель управления** baryp çykan äpişgeden **Клавиатура** ýazgyny açyp baryp bolar.

Mazmuna geçmek

44.Papkada obýektleriň şekillendirilişini üýtgetmegiň usullary

- **Мой компьютер** äpişgeden ýa-da WINDOWS **проводник**-den **Вид** menýuda **Крупные значки**, **Мелкие значки**, **Список** ýa-da **Таблица** saýlamaly.

Bellik

- **Вид**-de **Упорядочить значки** şekillendirişi saýlap alyşyňa görä obýektleri ady, möçberi, döredilen senesi ýa-da görnüşi boýunça tertipleşdirip bolar.
- Apişgedäki kursoryň baran ýeriniň ýagdaýyny görkezýän setir iň aşakda ýerleşen, ol ýok bolsa **Вид** menýudan **Строка состояния** buýrugy saýlap almaly, şonda ol setir ekrana geler.

Mazmuna geçmek

45.Ähli faýllaryň we faýllaryň giňeldilen atlarynyň şekillendirilişi

1. **Мой компьютер** äpişgeden ýa-da WINDOWS проводник-den seredilmegi talap edilýän papkany saýlamaly.
2. **Вид** -den **Свойства папки** buýrugy saýlamaly.
3. **Свойства папки** -dan **Вид** geçmeli, ondan **Показать все файлы** parametre geçmeli.

   Eger ähli faýllaryň giňeldilen atlaryny görkezmek gerek bolsa şu **Не показывать расширения для зарегистрированных типов файлов** ýazgydan belgijigi aýyrmaly.

Mazmuna geçmek

46.Faýllaryň ýa-da papkalaryň häsiýetlerini üýtgetmek

1. **Мой компьютер** äpişgeden ýa-da WINDOWS **проводник**-den häsiýeti üýtgediljek faýly ýa-da papkany saýlamaly.
2. **Файл** menýudan **Свойства** buýrugy saýlamaly.

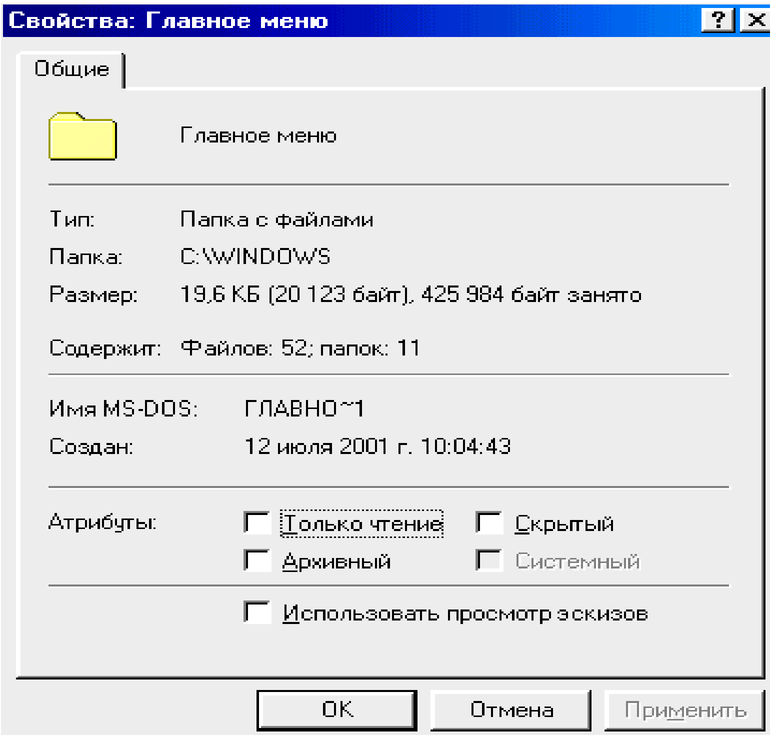

3. Şu **Свойства** äpişgede zerur bellikleri amal etmeli.

Bellik

- Papkanyň ýa-da faýlyň üstüne peýkamy eltip syçanyň sag gulagyny bassaňam çykan sanawdan **Свойства** äpişgä baryp bolar.

Mazmuna geçmek

47.Kompýuterde bar bolan faýllary ýa-da papkalar açmak

1. **Мой компьютер** iki sapar basyp açmaly.
2. Haýsy **diskde** faýl ýa-da papka duran bolsa şol **diski** açmaly.
3. Haýsy faýly ýa-da papkany açmak gerek bolsa onuň belgijiginiň

   " üstüne peýkamy eltip iki sapar basmaly.

Bellik

- **Вид** menýudaky buýruklar faýllaryň şekillendiriş usulyny üýtgedýär.
- Eger gözleýän faýlyň başga kompýuterde, kompýuteriň kompýuterler tora birleşdirilen bolsa **Мой компьютер** ornuna **Сетевое окружение** belgijigi açyp gözlemeli.

Mazmuna geçmek

48.Ýakynda ulanylan faýllary açmak

1.

basyp, çykan sanawdan **Документы** ýazgyny basmaly, sagdan sanaw çykar.

2. Sanawdan gerek resminamaňy. faýlyňy açmaly, ýok bolsa şol ýerdäki **Мои документы** ýazgyny basyp ony tapmaly.

Bellik

- Käbir maksatnamalar açylan faýllary **Документы** menýuda ýerleşdirmezlikleri hem mümkindir. Eger gerek faýlyň sanawda ýok bolsa basyp **Найти** geçmeli ondan soňra **Файлы и папки** geçmeli, çykan **Найти** äpişgeden ony tapmak üçin buýruk bermeli.

Mazmuna geçmek

49."Документы" menýuy arassalamak

1. basmaly çykan sanawdan **Настройка** buýruga geçmeli, ondan soňra **Панель задач we "Пуск"** menýuwa geçmeli.
2. **Настройка меню** äpişgäni açmaly.
3. **Меню "Документы"** topardan **Очистить** belgini basmaly.

Bellik

Свойства: Панель задач äpişgäni açmak üçin iş stolynyň islendik boş ýerine peýkamy eltip syçanyň sag gulagyny basyp çykan sanawdan **Свойства** buýrugy basaýmaly.

Mazmuna geçmek

50.Işlenilýän maksatnamany menýua goşmak

1. basmaly **Настройка** buýruga geçmeli çykan sanawdan **Панель задач и меню "Пуск"** äpişgä geçmeli, onuň görnüşi şeýledir:

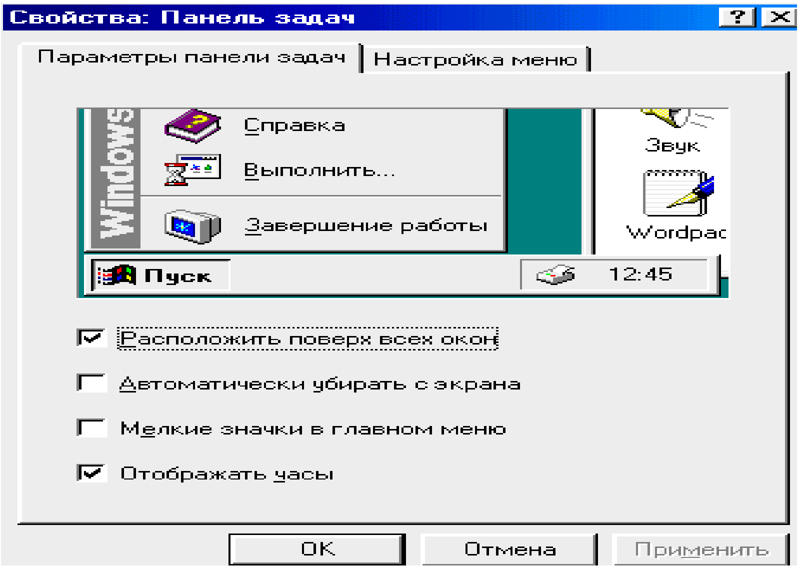

2. **Настройка меню** ýazgyny basmaly.

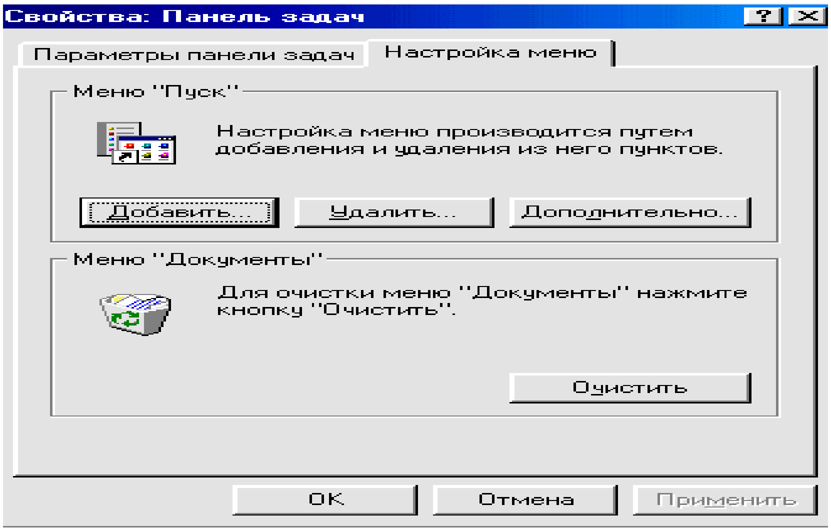

3.Добавить ýazgyny basmaly, ondan soňra **Обзор** düwmäni basmaly.

4.Gerek maksatnamaňy görkezmeli hem-de **Открыть** basmaly.

5.Далее ýazgyny basmaly, menýuyň düzüminden gerek papkaňy açmaly.

6.Menýua goşuljak täze buýrugy ady ýazylýan ýere girizmeli hem-de **Готово** ýazgyny basmaly.

7.Eger maksatnama belgijik saýlamak gerek bolsa, ony saýlamaly **Готово** ýazgyny basmaly.

Bellik

- **Свойства: Панель задач** äpişgäni açmak üçin **iş stolynyň** islendik boş ýerine peýkamy eltip syçanyň sag gulagyny basyp çykan sanawdan **Свойства** buýrugy basaýmaly.
- menýuwa **maksatnamaňy** goşjak bolsaň, onuň belgisini -yň üstüne peýkam bilen süýräp eltäýmeli.

WINDOWS **проводник**-iň äpişgesiny maksatnamaňy goşjak bolsaň **Дополнительно** düwmäni açmaly.

Mazmuna geçmek

51."Программы" menýuyň düzümini üýtgetmek

1. **Пуск** peýkamy eltip şyçanyň sag gulagyny basmaly, çykan sanawdan **Открыть** saýlamaly.
2. **WINDOWS проводник**-den **Программы** ýazgyny tapyp, oňa bellik etmeli.

   Sagky äpişgede **Программы** menýua girýän maksatnamalaryň we papkalaryň sanawy çykar.
3. Islendik maksatnamany ýa-da papkany bu ýere goşyp ýa-da aýryp, başga ýere geçirip, bir papkany başga papkanyň içine salyp bilersiňiz. Ähli üýtgeşmeler **Программы** menýuda bolar.

52.Meseleler paneliniň (Пуск durýan ýeriniň setirini) ýerini üýtgetmek

- **Пуск** durýan ýerini peýkam bilen başga ýere süýräp geçirmeli.

Mazmuna geçmek

53.Meseleler panelini ýa-da Baş menýuwy düzmek

1. Пуск basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, ondan **Панель задач и меню "Пуск"** äpişgä geçmeli.
2. **Параметры панели задач** ýazylan bölekdäki kiçijik äpişgelerde bellikler etmeli, soňra **Настройка меню** geçip degişli bellik edip **OK** basmaly.

Bellik:

Свойства: Панель задач äpişgäni açmak üçin ekranyň iň aşaky setirindäki meseleler paneliniň(Пуск-durýan setiriniň) islendik

boş ýerine peýkamy eltip syçanyň sag gulagyny basyp çykan sanawdan **Свойства** buýrugy basaýmaly.

Mazmuna geçmek

54.Kompýutere täze şrift goýmak

1. Пуск basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, açylan äpişgeden **Шрифты** şeýle belgilmeli:

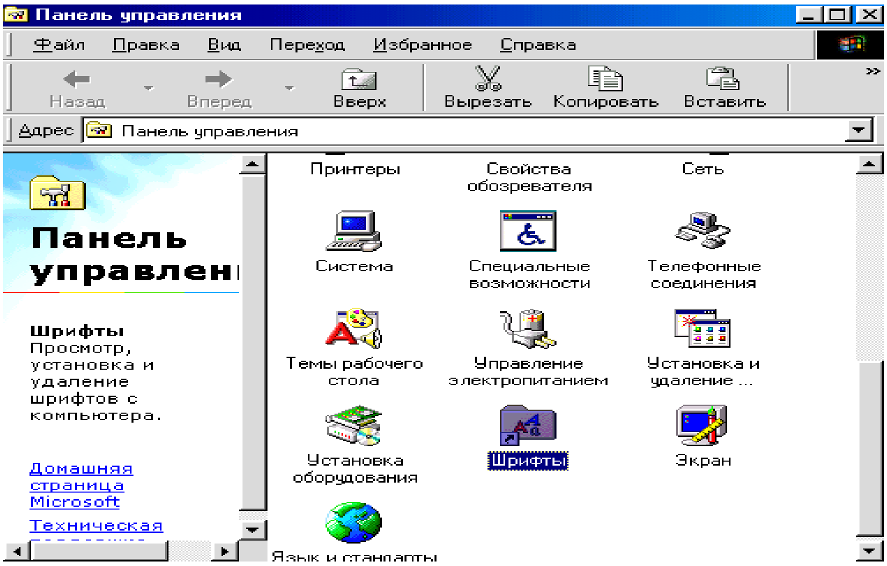

2. **Файл** menýudan **Установить шрифт** buýrugy saýlamaly.
3. Goýuljak şriftli diskiňi saýlamaly.
4. Goýuljak şriftiňi açmaly.

Bellik

- Birbada birnäçe şrift goýuljak bolsa **CTRL** düwmäni basyp duryp, olary saýlamaly.
- TrueType, Adobe Type 1 şriftler ýa-da nokatlaýyn şriftleri **Шрифты** goşmak üçin olaryň papkasyny **Шрифты-**iň üstüne süýräp eltäýmeli.
- Şrifti kompýuter toryndan öz kompýuteriňize goýjak bolsaňyz, siziň gaty diskiňizdäki **Добавление шрифтов** äpişgedäki **Копировать шрифты в папку Fonts** belligi aýryň, ol parametr **Установить шрифт** buýruk bilen TrueType ýa-da nokatlaýyn şriftleri goýmakda mümkindir.

Mazmuna geçmek

55.Kompýuterden şriftleri aýyrmak

1.

basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, **Шрифты** belgijigini iki sapar basyp, **Шрифты** papkasyny açmaly.
2. Aýryljak şriftiň belgijigini garalamaly.
3. **Файл** menýudan **Удалить** buýrugy basyp aýyrmaly.

Mazmuna geçmek

56.Kompýutere goýulan şriftleri görmek

1.

basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, **Шрифты** belgijigini iki sapar basyp, **Шрифты** papkasyny açmaly.
2. Şrifti görjek bolsaň, onuň belgisine baryp ony açmaly.

Mazmuna geçmek

57.Şriftiň nusgalaryny çap etmek

1.

basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, **Шрифты** belgijigini iki sapar basyp, **Шрифты** papkasyny açmaly.
2. Şriftiň nusgalary bar äpişgedäki **Печать** ýazgyny basmaly.

Mazmuna geçmek

58.Meňzeş şriftleriň gözlegi

1.

basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, **Шрифты** belgijigini iki sapar basyp, **Шрифты** papkasyny açmaly.
2. **Вид** menýudan **Группировать схожие шрифты** buýrugy saýlamaly.
3. **Группировать шрифты по схожести со шрифтом** sanawdaky meýdandan şrifti saýlamaly.

Şriftleriň toparlary saýlanan sanawy şriftleriň meňzeşliginiň nyşanyna görä üç topara bölünýär.

Mazmuna geçmek

59.Kompýuteriň klawiaturasynyň düwmesini basandaky kabul edijiliginiň tizligini üýtgetmek

1. **Свойства: Клавиатура** gepleşik äpişgesini açmaly:

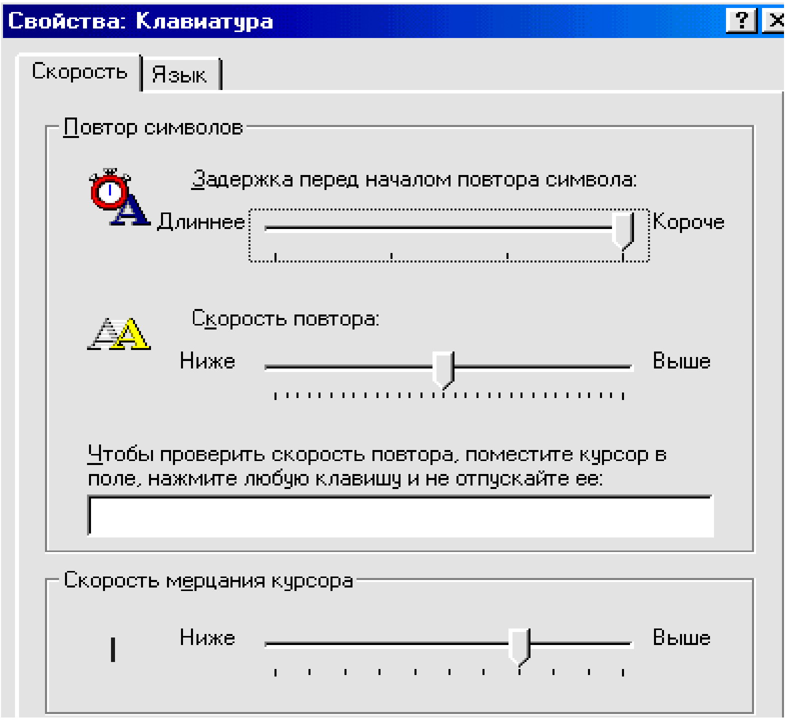

2. **Скорость** ýazylan ýerde degişli üýtgeşme girizmeli.

- **Задержка перед началом повтора символа** girip, onuň dilini süýşürmek bilen düwmäni basmakda kabul edilişik düzlenýär.
- Ikilenç düwmäni basyp duranýňdaky tizligi düzlemek **Скорость повтора** dilini süýşürmek bilen amal edilýär

Bellik

- **Свойства: Клавиатура** äpişgäni

girip, çykan sanawdan **Настройка** geçip, **Панель управления** äpişgäni açyp **Клавиатура** belgijigini açyp hem girip bolar.

Mazmuna geçmek

60.Kompýuterde köp dillerde ýazgy ýazýan kömegiň goýulyşy

1. **Установка и удаление программ** äpişgede **Установка Windows** äpişgäni açmaly onuň görnüşi şeýledir:

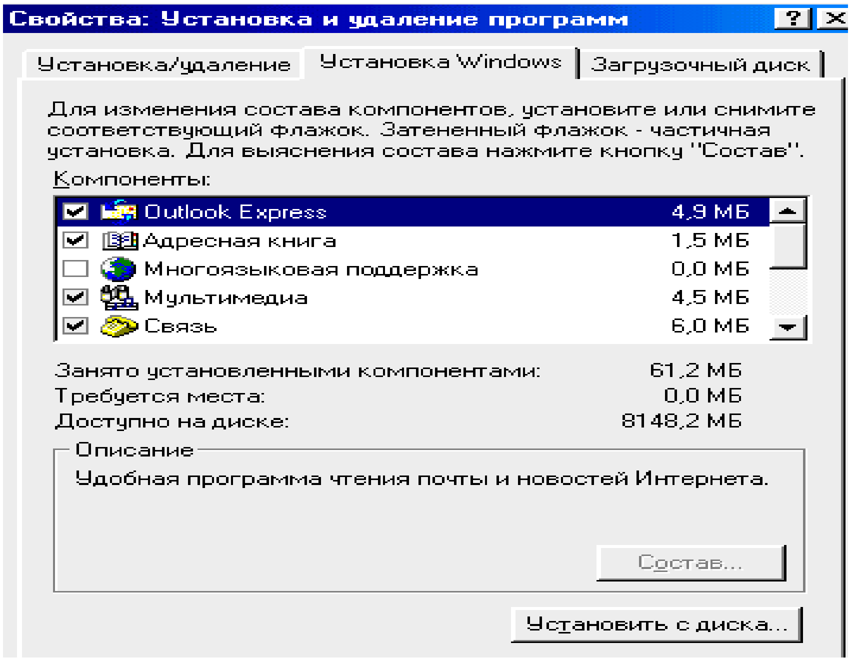

2. ☐ Многоязыковая поддержка saýlamaly we aşakdaky **Состав** ýazgyny basmaly.

3. Gerek dilleriň we dil toparlarynyň hemmesinde bellik bolsun.

4. **OK** basmaly, ýene-de täzeden **OK** basmaly.

5. Ähli edilen üýtgeşmeler kompýuterde, kompýuter täzeden işe goýbereniňden soň peýda bolar.

Bellik

- **Windows** köp dillerde resminamalar döredýär, **merkezi** we **gündogar Ýewropa** we **Baltkýaka** hem-de **grek** we **türk** dillerinde, şol sanda **türkmen dilinde** resminamalary döretjek bolsaň köp dilli kömek hökmandyr, onuň üçin **Türkmen diliniň** harplary **Microsoft** firmasy tarapyndan ol ýerde goýulmalydyr.

Mazmuna geçmek

61.Goýulan diliň harplarynyň klawiaturadaky ýerleşişini çalyşmak

1. **Свойства: Клавиатура** äpişgedäki **Язык** äpişgä girmeli:

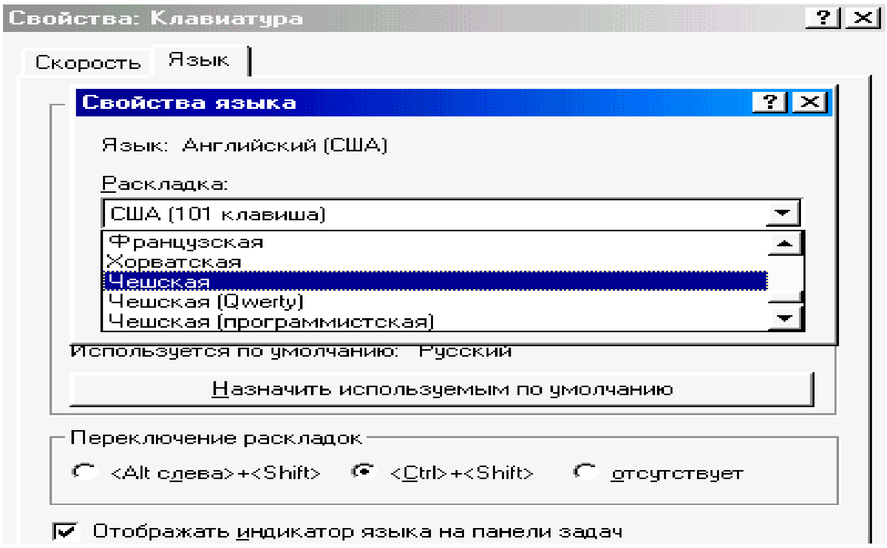

2. Diller getirilen sanawdan, geregiňi saýlamaly we **Свойства** ýazgyny basmaly.

3. Dilden dile geçmegiň usulyny görkezmeli we **OK** basmaly .

Bellik

- **Свойства: Клавиатура** äpişgedäki **Язык** äpişgä

, ondan çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, soňra **Панель управления** äpişgäni açmaly, ondan **Клавиатура** begisini basyp **Язык** äpişgä geçip bolar.

Mazmuna geçmek

62.Goşmaça dili goýmak ýa-da klawiaturada harplary ýerleşdirmek

1. **Свойства: Клавиатура** äpişgä girip ýokarky **Язык** äpişgä geçmeli

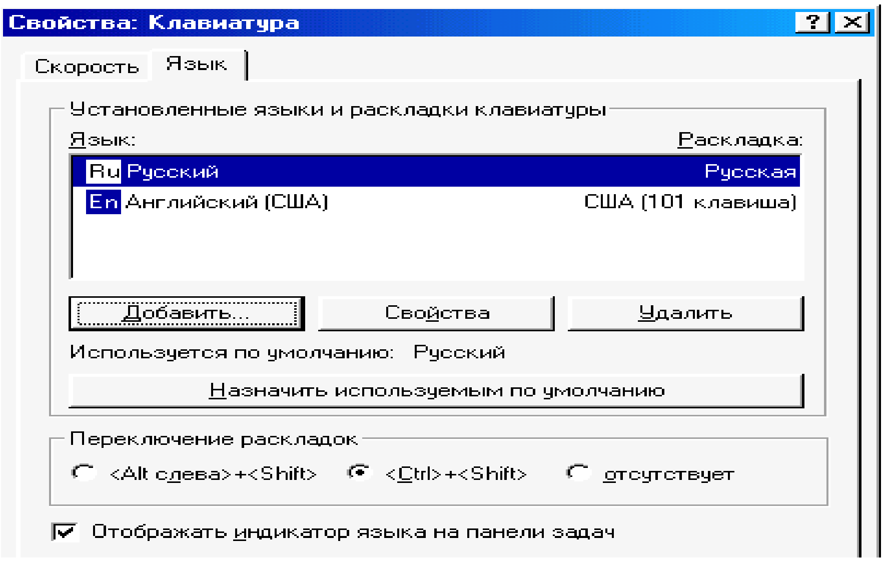

2. **Добавить** ýazgyny basmaly.

3. **Добавление языка** äpişgede gereklisini saýlamaly we **OK** basmaly.

Bellik

- **Свойства: Клавиатура** äpişgedäki **Язык** äpişgä ondan çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, soňra **Панель управления** äpişgäni açmaly, ondan **Клавиатура** begisini

  basyp **Язык** geçip bolar.

- Eger **Язык** äpişgede **Отображать индикатор языка на панели задач**-diýen ýerde bellik goýulan bolsa meseleler panelinde goýulan dilleri görkezýän indikator goýulýar, oňa basyp çykan sanawdan klawiaturany şol dile geçirip bolar.

Mazmuna geçmek

63.Kompýuterden dili ýa-da klawiaturada harplaryň ýerleşdirilişini aýyrmak

1. **Свойства: Клавиатура** äpişgä girip ýokarky **Язык** äpişgä geçmeli, onuň äpişgesi ýokarda getirilendir.
2. Çykan sanawdan aýrylmaly dili we harplaryň ýerleşişini saýlamaly hem-de **Удалить basmaly**.

Bellik

- **Свойства: Клавиатура** äpişgedäki **Язык** äpişgä ondan çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, soňra **Панель управления** äpişgäni açmaly, ondan **Клавиатура** begisini basyp **Язык** geçip bolar.

Mazmuna geçmek

64.Syçanyň düwmeleriniň ýerleşişini üýtgetmek

1. **Свойства: Мышь** äpişgäni açmaly, onuň görnüşi şeýledir:

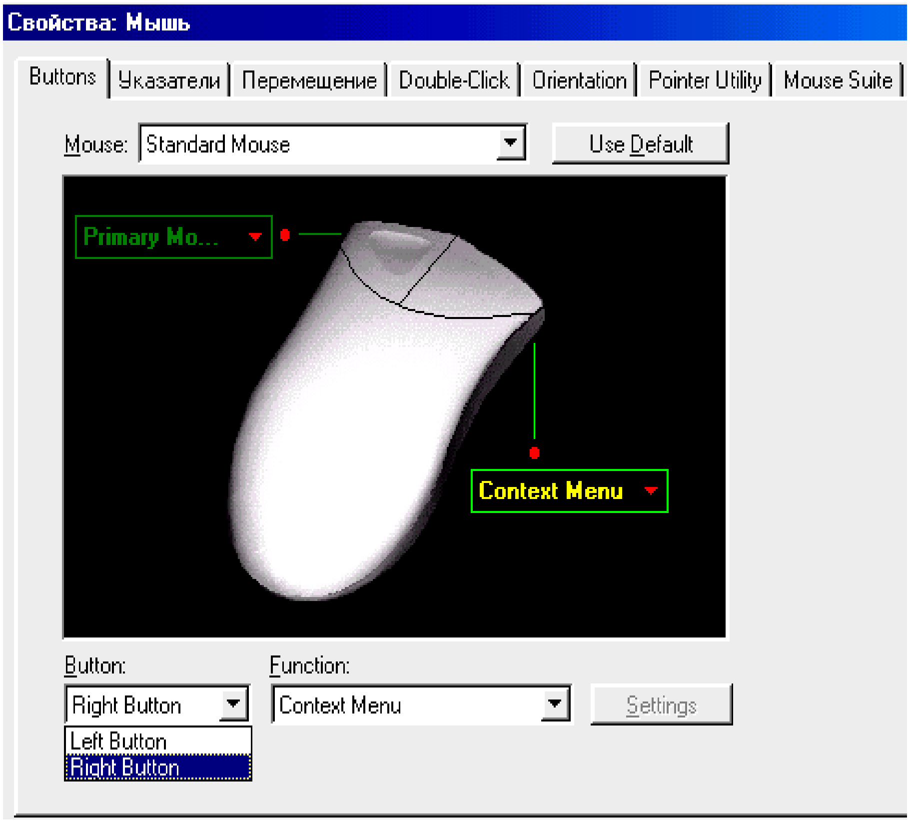

2. Saglakaýlar üçin **Для правши(Right Button)** ýa-da çepekeýler üçin **Для левши(Left Button)** saýlamaly.

Bellik

- **Свойства: Мышь** äpişgä basyp ondan çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, soňra **Панель управления** äpişgäni açmaly, ondan **Мышь** begisini basyp geçip bolar.

Mazmuna geçmek

65.Syçany iki sapar basaňdaky tizligiň üýtgedilişi

1. **Свойства: Мышь** äpişgä girmeli.
2. **Скорость двойного нажатия** topardaky düzleýiş dili süýremeli.

Bellik

- **Свойства: Мышь** äpişgä basyp ondan çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, soňra **Панель управления** äpişgäni açmaly, ondan **Мышь** begisini basyp geçip bolar.
- Goýulan tizligi barlamak üçin surata iki sapar basyp amal etmeli.

Mazmuna geçmek

66.Syçanyň peýkamyň hereket ediş tizligini üýtgetmek

1. **Свойства: Мышь** äpişgä girmeli.

2. **Перемещение** äpişgä geçmeli.

3. **Скорость перемещения указателя** bölekdäki topardan peýkamy düzgünleşdirýän dili gerek ýeriňe çekip süýşürmeli:

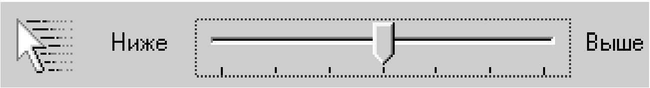

Bellik

- **Свойства: Мышь** äpişgedäki **Перемещение** äpişgä

basyp ondan çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, soňra **Панель управления** äpişgäni açmaly, ondan **Мышь** begisini basmaly, çykan äpişgeden **Перемещение** äpişgä geçmeli.

- Peýkamyň ekrandaky hereketiniň tizligi ulanyjynyň ony kabul edijiligine bagly.

[Mazmuna geçmek]

67.Syçanyň peýkamynyň görnüşini üýtgetmek

1. **Свойства: Мышь** äpişgäni açmaly.

2. Açylan äpişgeden **Указатели** äpişgäni açmaly, onuň görnüşi:

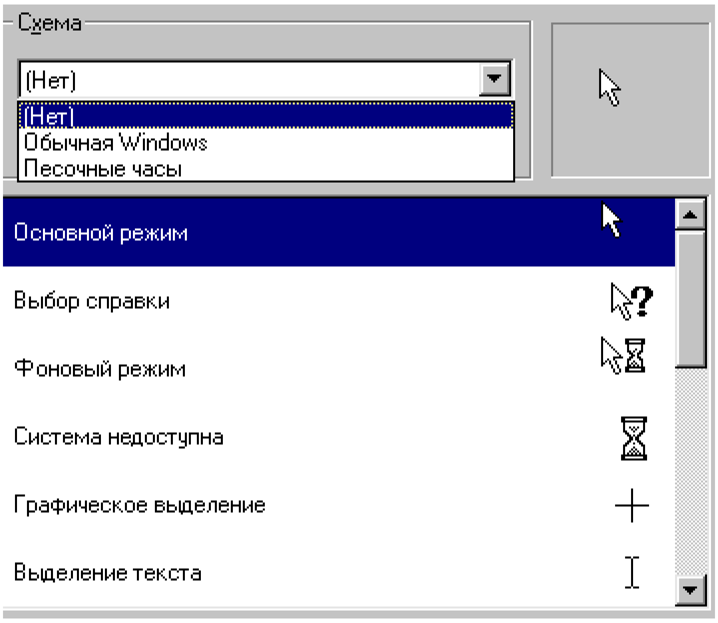

3.Ähli görkezijileriň görnüşlerini üýtgetmek üçin ýokarky **Схема** toparyna girip başga shemany saýlap almaly.

4.Diňe bir görnüşi üýtgetjek bolsaň, ony saýlamaly, soňra **Обзор** basmaly, peýkamyň görnüşi bolan faýly açmaly.

Bellik

- **Свойства: Мышь** äpişgedäki **Указатели** äpişgä

basyp, ondan çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, soňra **Панель управления** äpişgäni açmaly, ondan **Мышь** begisini basmaly, çykan äpişgeden **Указатели** äpişgä geçmeli.

- **WINDOWS** kompýutere goýulanda peýkamyň görnüşleriniň adatça bolmalylary goýulýar.
- Kompýuteri ulanyjy peýkamyň islendik sanlarynyň görnüşlerini üýtgedip biler, peýkamlaryň täze shemasyny **Сохранить как** ýazgysyny basyp ýatda saklamaly.

Eger peýkamlaryň görnüşiniň shemasyny aýyrmak üçin onuň görnüşlerini **Схема** -daky sanawdan saýlamaly, ondan soňra **Удалить** basmaly. Peýkamyň görnüşleri şulardyr:

Görnüşi	Amal edýän işi
	Esasy iş düzgüni, onuň bilen belgilenýär, basylýar.
	Maksatnamadan iş boýunça anyklama alynýar.
	Düşek düzgüni, onda maksatnama ýüklenýär.
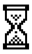	Kompýuter elýetmez ýagdaýda durýar.
	Gragik goýmak üçin ýer bölünip alynýar.
	Yazgy bölünip alynýar, ýazgyda hereket.
	Golýazma görnüşde maglumat girizmek.
	Ediljek amal mümkin däldir.
	Möçberleri dikligine üýtgetmek
	Möçberleri keseligine üýtgetmek
	Möçberleri sagdan ýokarky, çepden aşaky burç boýunça üýtgetmek.
	Möçberleri sagdan aşaky, çepden ýokarky burç boýunça üýtgetmek.
	Şekilleriň, grafikleriň ýerini üýtgetmek.
	Ýörite belgilemek.
	Salgylanmanyň saýlanylyşy.

Mazmuna geçmek

68.Maksatnamalar amal edilendäki işlerde ses signallaryny bermek

1. **Свойства: Звук** äpişgäni açmaly, onuň äpişgesiniň görnüşi şeýledir

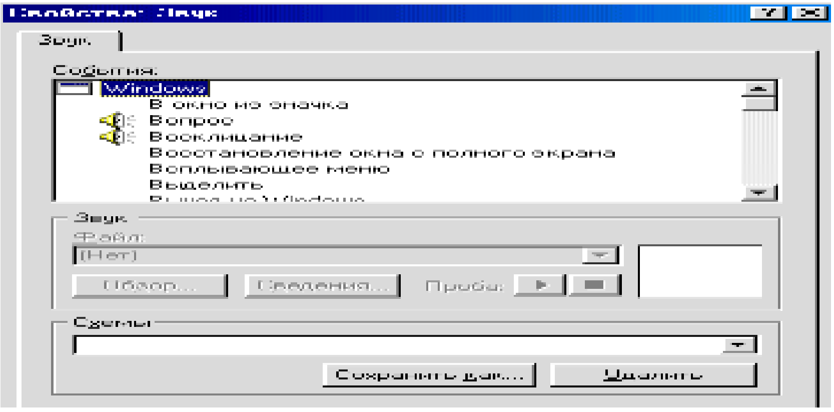

2. **События** sanawdan haýsy iş bolanda ses signaly niýetlenilen bolsa, ony saýlamaly.

3. **Файл** meýdançadan iş bolanda ýüze çykmaly ses bolar ýaly, ol sesiň ses ýazgyly faýlyny saýlap almaly.

Eger ses ýazgyly gerek faýlyň sanawda ýok bolsa **Обзор** basyp saýlap almaly

Bellik

1.Свойства: Звук äpişgä

basyp ondan çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, soňra **Панель управления** äpişgäni açmaly, ondan **Звук** begisini basyp hem ony açyp bolar.

2.Windows goýulanda hem käbir sesleri diske nusgalanýar.

3.Ol ýa-da beýleki ses ýazgysyny diňlemek üçin onuň adyny sanawdan saýlamaly we ýazgyny basmaly, ýene bassaň ses eşitmeklik kesiler.

4.Sesiň parametrlerini düzläniňizden soňra ony ýat-da saklamak üçin **Сохранить как** basyp shemanyň adyny girizmeli, görkezilen at **Схемы** sanawada peýda bolar.

Mazmuna geçmek

69.Kompýutrden çykýan sesiň derejesini düzlemek

1. **Свойства: Мультимедиа** äpişgäni açmaly, ondan **Аудио** äpişgä geçmeli

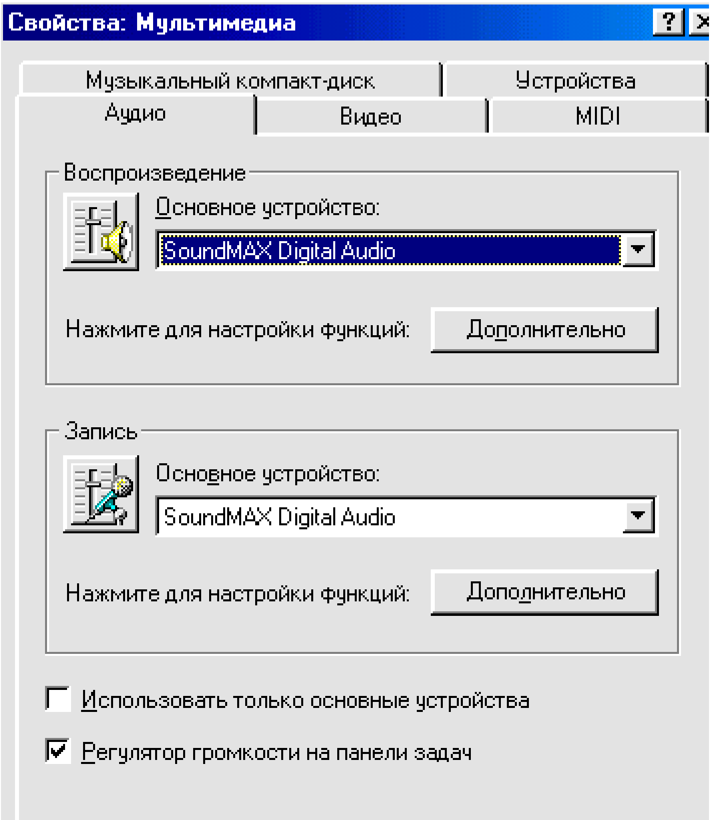

Воспроизведение topardaky **Динамик** belgini ýa-da belgini bassaň **Громкость** äpişge çykar, ondaky degişli gurallyň dilini aşak-ýokary süýşürmek bilen sesiň derejesini goýup bolar.

Bellik

- **Свойства: Мультимедиа** äpişgedäki **Аудио** äpişgä basyp ondan çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, soňra **Панель управления** äpişgäni açmaly, ondan **Мультимедиа** begisini basyp hem oňa baryp bolar.

- Eger WINDOWS-da sesi maksatnamalaýyn dolandyrmak goýulan bolsa hem-de äpişgede -şeýle bellik edilen bolsa, sesiň dinamigi wagtyň ýanynda ýüze çykar, ony basyp çykan äpişgedenem **sesiň derejesini** çykan dili aşak-ýokary çekip düzgünleşdirip bolar.

Mazmuna geçmek

70.Ykjam-diski sanly çykyşy bilen gurluşa çykarmak

1. **Свойства: Мультимедиа** äpişgeden **Музыкальный компакт-диск** äpişgä geçmeli.

2. Ykjam-diski sanly çykyşy bilen gurluşda aýtdyrmak üçin, mysal üçin **USB** dinamikde **Использовать цифровой выход** diýen ýerde bellik etmeli.

Bellik

- **Свойства: Мультимедиа** äpişgedäki **Музыкальный компакт-диск** äpişgä basyp ondan çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, soňra **Панель**

управления äpişgäni açmaly, ondan **Мультимедиа** begisini, soňra **Музыкальный компакт-диск** basyp hem oňa baryp bolar.

Mazmuna geçmek

71.Wideoklipler görülende äpişgäniň möçberini üýtgetmek

1. **Свойства: Мультимедиа** äpişgeden, **Видео** äpişgäni açmaly.

2. **В окне** ýazgydan parametrleri saýlap almaly, çykan sanawdan äpişgede boljak wideonyň möçberini saýlamaly:

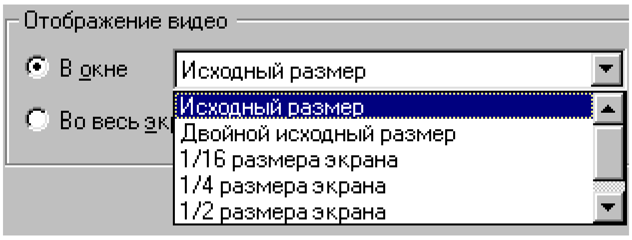

Tutuş ekrany saýlajak bolsaň şeýle

bellik etmeli.

Bellik

- **Свойства: Мультимедиа** äpişgedäki **Видео** äpişgä

basyp ondan çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, soňra **Панель управления** äpişgäni açmaly, ondan **Мультимедиа** begisini,soňra **Видео** basyp hem oňa baryp bolar.

- Iň gowy şekillendiriş **В окне** äpişgejikdäki parametrlerden **Исходный размер** bolanda bolýar.

Mazmuna geçmek

72.Her bir ulanyja kompýuterde öz WINDOWS-yňy döretmek

1. **Свойства: Пароли** äpişgä girmeli.

2. **Профили пользователей** äpişgä geçmeli.

3. **Каждый пользователь устанавливает личные настройки** ýazgynyň ýanynda bellik edilen bolmaly.

Bellik

Свойства: Пароли äpişgedäki **Профили пользователей** äpişgä

basyp ondan çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, soňra **Панель управления** äpişgäni açmaly, ondan **Пароли** begisini basyp, soňra **Профили пользователей** baryp bolar.

Mazmuna geçmek

73.WINDOWS-da ulanyjynyň işini(kompýuterde işlemegi) tamamlamak

-

basmaly çykan sanawdan **Завершение сеанса** ýazgyny basmaly çykan äpişgeden

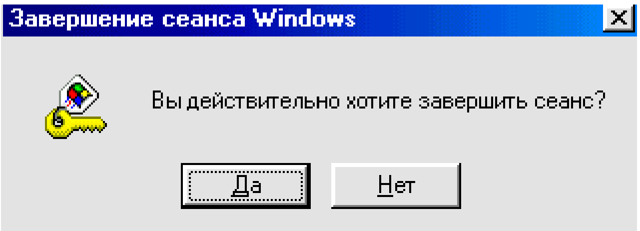

Да ýazgyny basmaly ýa-da kompýuteri tokdan öçürjek bolsaň şu çykan äpişgeden

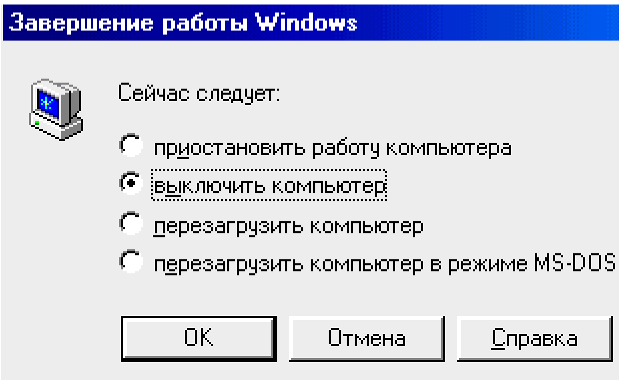

OK basmaly.

Bellik:

ýazga ⊞,↑ düwmeleri basyp hem baryp bolar.

Mazmuna geçmek

74.WINDOWS-da klawiaturanyň umumy düwmeleriniň utgaşdyrylyşy

Ediljek işler	Basylmaly düwmeler
Maksatnamanyň menýu setrini işjeňleşdirmek	**F10**
Menýuda buýrugy amal etmek	**ALT +buýrukda belgilenen harp**
Maksatnamada MDI ulanylanda äpişgäni ýapmak	**CTRL + F4**
Işlenýän äpişgäni ýapmak ýa-da maksatnamadan çykmak	**ALT + F4**
Belgilenen ýeri nusgalamak	**CTRL + C**
Belgilenen ýeri kesip almak	**CTRL + X**
Belgilenen ýeri aýyrmak	**DELETE**
Edilýän amal boýunça anyklama	**F1**
Äpişgede menýu äpişgäni açmak	**ALT + boş ýer**
Bölünen element üçin kontekst menýu açmak	**SHIFT + F10**

Пуск menýuwy açmak	**CTRL + ESC**
Köpäpişgeli maksatnamada äpişge menýuwy açmak	**ALT + DEFIS (-)**
Ýatdakyny- niýetlenen ýere goýmak	**CTRL + V**
Öňki äpişgä geçmek ýa-da ALT basyp durup Tab basyp başga äpişgelere geçmek	**ALT + TAB**
Amalyňdan yzyňa gaýtmak	**CTRL + Z**

Mazmuna geçmek

75.Iş äpişgeleri üçin WINDOWS-da düwmeleriň utgaşdyrylyşy

Ediljek işler	Basylmaly düwmeler
Edilýän işi aýyrmak	ESC
Parametri saýlamak , düwme basmak	Boş ýer düwmwsi
Buýruklary saýlamak	**ALT+buýrukda belgilenen harp**
Belgilenen düwmäni basmak	ENTER
Parametr boýunça yza geçmek	SHIFT + TAB
Äpişgeler boça yza geçmek	CTRL + SHIFT + TAB
Parametr boýunça öňe geçmek	TAB
Äpişgeler boça öňe geçmek	CTRL + TAB
Сохранить как ýa-da **Открыть** äpişgede açylan papkalar boýunça bir dereje ýokary	BACKSPACE
Сохранить как ýa-da **Открыть** äpişgede **сохранения** ýa-da **поиска** äpişgäni açmak	F4
Сохранить как ýa-da **Открыть** äpişgäni täzelemek	F5

Mazmuna geçmek

76.Iş stoly, "Мой компьютер" Windows- проводник üçin klawiaturanyň düwmeleriniň utgaşdyrylyşy

Bölünip alnan bölekler bilen işlemek üçin aşakdaky düwmeleriň utgaşdyrylyşy ualnylýar:

Ediljek işler	Basylmaly düwmeler
Kompakt-disk goýulanda awtomatiki işlenip başlanmagyny aradan aýyrmak	Kompakt-disk goýulanda SHIFT basyp durmaly
Faýly nusgalamak	Faýl sürelende CTRL basyp durmaly

Ýanýoldaş(ýarlyk) döretmek	Sürelenda CTRL + SHIFT basyp durmaly
Sebede ýerleşdirmezden belgilenen bölegi ýok etmek	SHIFT + DELETE
Найти: Все файлы äpişgäni açmak	F3
Belgilenen bölek üçin menýu çagyrmak	belgili düwme
Äpişgäniň mazmunyny täzelemek	F5
Belgilenen bölege at bermek	F2
Tutuş faýly belgilemek	CTRL + A
Belgilenen bölegiň häsiýetiniň äpişgesini açmak	ALT + ENTER ýa-da ALT +peýkamy iki sapar basmaly

Mazmuna geçmek

77."Мой компьютер" we Windows- проводник äpişgeleri üçin klawiaturanyň düwmeleriniň utgaşdyrylyşy

Ediljek işler	Basylmaly düwmeler
Saýlan papkaňy we ähli esasy papkalaryňy ýapmak	SHIFT basyp durup **Мой компьютер** äpişgedäki **Закрыть** basmaly
Öňki äpişgä dolanmak	ALT + ←
Öň açan äpişgäňe geçmek	ALT + →
Bir dereje ýokardaky papka seretmek	BACKSPACE

Mazmuna geçmek

78.Windows- проводник äpişgesi üçin klawiaturanyň düwmeleriniň utgaşdyrylyşy

Ediljek işler	Basylmaly düwmeler
Açylan elemen ulaldylan bolsa ýygnamak ýa-da esaasy papkany belgilemek	←
Belgilenen papkany ýygnamak	NUM LOCK+MINUS
Belgilenen element ýygnalan bolsa ulaltmak ýa-da ikinji derejeli papkany belgilemek	→
Belgilenen elementdäki ähli papkalary açmak	NUM LOCK + *
Belgilenen papkany açmak	NUM LOCK + PLYUS

	(+)
Äpişgäniň çep we sag böleginiň arasyna geçmek	F6

Mazmuna geçmek

79. -WINDOWS düwmesiniň, klawiaturanyň beýleki düwmeleri bilen utgaşyşy

Microsoft klawiaturaňyz bar bolsa ýa-da klawiaturadaky şeýle belgili -Windows düwme bar bolsa, onda şol düwme bilen beýleki düwmeleriň utgaşmasyny şeýle işler üçin peýdalanyp bolar.

Ediljek işler	Basylmaly düwmeler
Meseleler panelindäki belgijiklere yzly-yzyna geçmek	+ TAB
Найти: Все файлы äpişgäni açmak	+ F
Найти: Компьютер äpişgäni açmak	CTRL + + F
Anyklamany çykarmak	+ F1
Запуск программы äpişgäni açmak	+ R
Пуск menýuwy açmak	
Свойства: Система äpişgäni açmak	+ BREAK
Windows проводник äpişgäni açmak	+ E
Ähli äpişgeleri dikeltmek ýa-da ýygnamak	+ D
Ähli äpişgeleri ýygnamagy duruzmak	SHIFT + + M

Mazmuna geçmek

80.WINDOWS-da adaty standart oýunlary oýnamak

1. Пуск basyp çykan sanawdan **Программы** geçmeli, soňra **Стандартные** geçmeli, ondan soňra **Игры** geçmeli.

Oýny saýlamaly, oýnyň düzgünini öwrenip oýnap başlamaly.

Bellik

- Oýun oýnamagyň düzüni baradaky maglumatlary, oýun üçin çykan äpişgedäki **Справка** girip alyp bolar.
- Eger oýun ýok bolsa ol aýrylandyr, ýogsamam WINDOWS goýulanda, olar goýulan däldir.

Mazmuna geçmek

81.Kodak Imaging maksatnamany peýdalanmak

KODAK IMAGING bu maksatnama grafiki resminamalar, fakslar, skanerde girizilen şekiller bilen baglanyşykly işläp taýýarlanyşy, tertipleşdirmäge we seretmäge niýetlenilendir.

Bellik

- **KODAK IMAGING** maksatnamany Пуск basyp**,** çykan sanawdan **Программы** basmaly, çykan sanawdan **Стандартные** geçmeli, çykan sanawdan **Imaging** açmaly.

Mazmuna geçmek

82.WINDOWS-yň Paint grafiki ýazgy redaktorynda işlemek

WINDOWS-yň **Paint** grafik redaktory surat, şekil çekmek we çyzgy çyzmak, şeýle hem her dürli arhitekrura şekilllerini döretmek üçin iň bir ygtybarly serişdedir. **Paint** gragiki redaktory bilen şekilleri, suratlary döredip, üýtgedip we seredip bolýar, onuň bilen döreden şekiliňi, suratyňy islendik beýleki maksatnamalar bilen döredilen resminamalara goýup bolar, şeýle hem ol şekilleri iş stolynyň düşegi hökmünde peýdalanyp bolar. **Paint** skaner bilen girizilen şekilleri, suratlary üýtgetmek we düzlemek işinde hem ulanylýar.

Paint grafik redaktoryna girip işlemek üçin kompýuteriň iş stolyndaky Пуск ýazgyynyň üstüne syçanyň peýkamyny eltip onuň çep gulagyny bassaň çykan sanawdan Программы -diýen ýazgynyň üstüne peýkamy eltip bassaň onuň sagynda çykan sanawdan Стандартные - diýen ýazgynyň üstüne peýkamy eltip bassaň Paint -diýen ýazgy çykar onuň üstüne ýa-da onuň çepindäki şekiljigiň üstüne peýkamy eltip bassak **Paint** grafik ýazgy redaktorynyň iş ýeri kompýuteriň ekranyna geler, onuň ekrandaky görnüşi aşakdaky ýalydyr

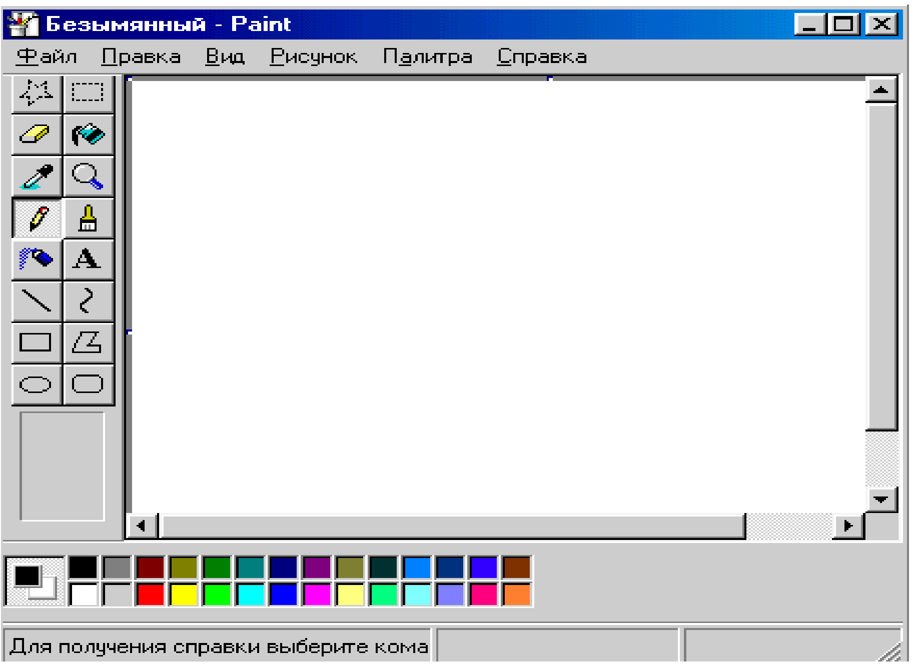

Bu ýerde iş ekranynyň iň ýokarysyndaky Безымянный - Paint -ýazgy çekiljek şekiliň elektron ýazgydaky-diskdäki adydyr, Файл Правка Вид Рисунок Палитра Справка -setir ýazgy işleri amal etmek üçin **baş menýudyr**, onuň her bir ýazgysynyň üstüne peýkamy eltip bassaň özüne degişli amallaryň sanawy çykar, çep tarapdaky şu belgilemeleriň her biri iş gurallarydyr- 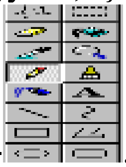, iň aşakdaky 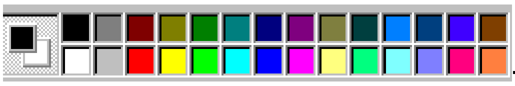 -şu reňkleriň görnüşleri bilen bolsa çyzjak çyzgylaryň çyzyklaryny we ol şekilleriň içini ol reňkler bilen bezäp bolýar.

Baş menýuwyň Файл ýazgysy bilen **Paint** grafik ýazgy redaktorynda döredilmeli we döredilen şekilleriň üstünde amal edip bolar. Файл-ýazga syçanyň peýkamyny eltip bassak, onda onuň aşagynda birgiden sanaw çykar, ol sanawlaryň mal edýän işleri şulardyr:

- Создать Ctrl+N-setiri bassaň paýntda faýl-iş etmek üçin at bermegi sorar wer täze iş ekrany açylar;
- Открыть... Ctrl+O -ýazgyny açsaň onda kompýuterde öň **Paint** -da ýazylan faýly açyp işlemegi üpin edýär;
- Сохранить Ctrl+S-setir bolsa, **Paint** -da işlenilýän faýly kompýuteriň ýadynda saklamagy üpün edýär;
- Сохранить как...-ýazgy bolsa bir kompýuterden başga görnüşli kompýutere ýa-da papka belli bir şertlerde ýat-da saklamagy üpin edýär;
- Предварительный просмотр-ýazga **Paint** -da işleýän pursatyň bassaň onda amal eden şekiliňi adaty ýagdaýda ekranda görüp bilersiň;
- Макет страницы...-bassaň amal edýän şekiliň kagyza çykarmagyň maketini bermegi sorar;
- Печать... Ctrl+P-setiri bassaň taýat eden şekiliňi çapa-printere çykarmak üçin buýrukdyr;

- Отправить...-ýazga peýkamy eltip bassaň çeken şekiliňi nirä ugratjaýny sorar, ol köplenç elektron aragatnaşyga ýa-da kompýuter setine gönükdirilendir;
- Выход Alt+F4-da peýkamy eltip bassaň ýa-da Alt+F4-düwmeleri bassaň amal edýän işiňi tamamlap WINDIWS-a çykmaklygy üpjin eder.

Baş menýudaky Правка-ýazgyny bassak, onuň aşagyndan birgiden sanaw çykar, olar çekilen şekillere üzediş, olara başga şekilleri goşmak, ondan belli bir bölegini aýyrmak işlerini amal edýär:

- Отменить Ctrl+Z-şu setiri bassak, iş edýärkäk ondan öňki islendik amalymyzy iş ýerden aýyrýar, näçe sapar bassak şonça saparam ammallary aýyrýar;
- Повторить F4-seir işjeň bolanda islendik işi gaýtadalap bolar;
- Вырезать Ctrl+X-şu setir gap-gara, işjeň ýagdaýda bolsa onda şekiliň belli bir bölegini kesip aýryp bolar;
- Копировать Ctrl+C-setiri çekilýän şekiliň belli bir bölegini ýa-da tutuş özini gerek sanda nusgalap bolar;
- Вставить Ctrl+V-setiri bassaň kompýuteriň şu -papkasynda bar maglumatlary ol iş meýdanynda goýup bolýar;
- Очистить выделение Del- çyzan ýa-da guran şekiliňden bölüp alan oleginden arassalaýar;
- Выделить все Ctrl+A-setiri bassaň ähli amal eden şekiliň tutuşlygyna bellige alynýar;
- Копировать в файл...-setir şekilden bir bölegi ýa-da tutuş özi bölünip alynanda ony başga bir faýl edip göçürmegi amal edýär, onuň üçin çykan äpişgede ýerini görkezip oňa at bermek ýeterlikdir.
- Вставить из файла...-bu setiri bassaň kompýuteriň ýadyndaky bar bolan faýllardan birini çekýän şekiliňe birleşdirip bolar, onuň üçin oňa öň at berlen bolmaly.

Baş menýudaky Вид-ýazgyny bassak, onuň aşagyndan çykjak ýazgylaryň sanawynyň amallary ayratynlykda aşakdakylardan ybaratdyr:

- ✔ Набор инструментов Ctrl+T-şu belgide ✔-şeýle belgi edilen bolsa onda ýokarda iş ekranynyň çepindäki dik görkezilen gurallar iş wagty şol ýerde hökman bolmalydyrlar, eger ✔-ol bellik bolmasa gurallar ekranda bolmaz;
- ✔ Палитра Ctrl+L-setirdäki ýazgyda ✔-şeýle belgi edilen bolsa onda iş ekranynyň aşaky eteginde şekillere reňk bermek üçin 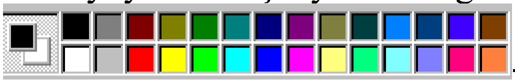-şu reňkler mydam bolar, bellik edilmedik bolsa bolmaz;
- ✔ Строка состояния-belgi bolsa kursoryň nirede hereket edýänini şeýle bellik ✔ edilen bolsa aşaky etekde onuň koordinatolary görkeziler;
- Панель атрибутов текста - şuny bassaň, ol reňkli işjeň ýagdaýda bolsa şekilde ýazjak ýazgyňyz üçin mümkinçilikler çykýar;
- Масштаб ▸-belgi basylanda, onuň sag tarapyndan çykan sanowdan özüňe ýaraýanyny, ýagny şekilň ölçegini-ulymy kiçimi ýa-da başgarak ölçegini saýlap alyp bolar;
- Просмотреть рисунок Ctrl+F-bassaň çeken şekiliňi zerur ölçegde ekranda görüp bolar;

Baş menýudaky Рисунок-ýazgyny bassak, onuň aşagyndan çykjak ýazgylaryň sanawynyň amallary ayratynlykda aşakdakylardan ybaratdyr:

- Отразить/повернуть... Ctrl+R-iş ekranynda çyzan çyzgymyzy belgilänimizde ony eýläk - beýläk öwürip bolar;
- Растянуть/наклонить... Ctrl+W-bassak çyza çyzgymyzy çekip, gapdala gyşardyp bolar;
- Обратить цвета Ctrl+I -bassak haýsy eri belgilän bolsak reňk berip bolar;
- Атрибуты... Ctrl+E -surat çekmek we käbir çaklendirmeler berip bolar;
- Очистить Ctrl+Shift+N -setiriň işi şekiliň belgilenen bölegini arassalamakdyr;
- ✔ Непрозрачный фон -setirde ✔-belgi goýulan bolsa çyzylýan şekiliň düşegi tapawutlandyrylýar;

Baş menýudaky Палитра-ýazgyny bassak şekil çyzmak üçin zerur reňkleri üýtgetmek bolar.

Baş menýudaky Справка -ýazgyny bassak şekil çyzmak işinde ýuze çykýan düşünmezlikler aradan aýrylýar, düşündirişler rus ýa-da iňlis dillerinde ekranyň ýuzine äpişgede geler.

Indi bolsa **Paint** -yň iş ýeriniň sag tarapynda dik ýerleşen iş gurallarynyň amal edýän işlerine şeredeliň:

-bassaň syçanyň peýkany göni çyzyk çyzýar, onuň ýogynlygyny, ol gurallaryň eteginde ýerleşen şu çyzyklardan birini saýlamak bilen alynýar, reňkini bolsa aşaky etekdäkilerden almaly;

- -bassaň syçanyň peýkamy egri çyzyk çyzar, onuň üçin çyzygyň iki ahyrky aralygyny görkezmeli soňra egri boljak ýerinden çekmeli, degişlilikde ýogynlygy, reňki ýokardaky ýalydyr;
- -bassaň kursor dörtburçlyk çyzar, onuň görnüşini -şu belgilemeden bermeli, reňkini aşaky etekden almaly;
- -belligi bassaň kursor elipisi çyzar, onuň görnüşi we reňki ýokarkylaryň alnyşy ýalydyr;
- -bassaň deişli burçlary bolmadyk dörtburçlygy ekrana çyzyp bolar, onuň çyzygynyň ýogynlygy we çyzygynyň hem-de içiniň reňki aşakdaky etekden alynmalydyr;
- -belgini bassaň köpburçlygyň islendik görnüşüni çyzyp bolar, onuň üçin kursory eltip basan ýeriňden indiki burça çenli süremele ondan soň kursory indiki burç boljak ýere eltip sýçanyň çep gulagyny basmaly, şeýle edip işi dowam etdirmeli, tä talap edilýän şekil alynýança;
- -belgini bassaň kursor reňki pürker, onuň görnüşini aşakdan almaly, kursoryň hereketine görä zolak alynar, syçanyň çep gulagyny bassaň bir reňk, sag gulagyny bassaň başga reňk beresiňiz;
- **A**-ýazgyny bassaň kursory elten ýeriňde hat ýazmak üçin ined ördül meýdança çykar we kursoryň duran ýerinden ýazgy ýazyp başlasa bolar;
- -bu belgi galamdyr, onda kursor galama öwrülýär we islendik ýazgy hem-de şekil döredip, surat çyzyp bolar;
- -belgini basyp galam bilen çyzandan ýogyn çyzgy çyzyp bolar;

-belgini bassaň reňkleri saýlamak işi amal edilýär;

- -belgini basmak bilen çekiljek suratyň ýa-da şekiliň möçberi-ölçegi berilýär, ol ulaldylýar;

- -belgini basyp kursory elten ýeriňi arassalaýar;
- -bassaň şekilde görkezen ýeriňi görkezen reňkiňden doldyrýar;
- -belgini bassaň kursory elten ýeriňden başlap şekilden gönüburçly ýeri bölüp aýyrýar;
- -belgini bassaň kursory şekile eltip basan ýeriňden başlap görkezen islendik möçberiňi bölüp alýar.

Mazmuna geçmek

83.WordPad ýazgy redaktoryny peýdalanmak

WordPad ýazgy redaktory uly bolmadyk **resminamalar** bilen işlemek üçin niýetlenilendir, onuň bilen her hili şriftler we ýazylyşyň görnüşlerini ulanmak bilen resminamalara çäk berip bolýar. **WordPad** ýazgy redaktoryň iş ekranynyň görnüşi şeýledir:

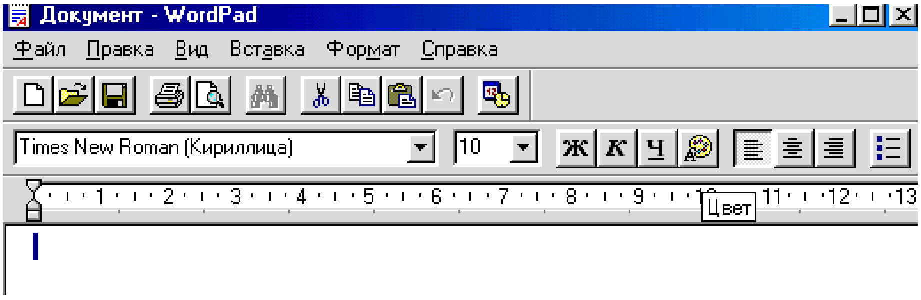

Bellik

- **WordPad** ýazgy redaktoryna Пуск basyp, ondan çykan sanawdan **Программы** geçip, ondan soňra **Стандартные** baryp hem **WordPad** -e girip işläp bolar.

Mazmuna geçmek

84. Блокнот ýazgy redaktoryndan peýdalanmak

Блокнот ýazgy redaktory 64 kilobaýtdan uly bolmadyk we çäk bermek işleri talap etmeýän ýönekeý ýazgylary döretmek we

redaktirlemek üçin niýetlenilendir, ol mukdardan uly bolsa **WordPad** ulanylmalydyr. Блокнот ýazgy redaktorynyň ekranda iş ýagdaýdaky görnüşi

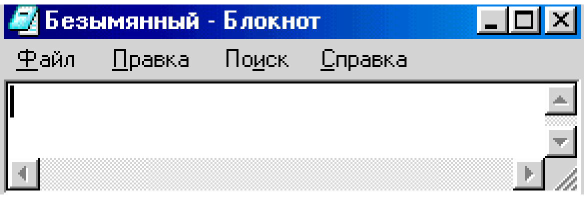

Bellik

- Блокнот ýazgy redaktoryna **Пуск** basyp, ondan çykan sanawdan **Программы** geçip, ondan soňra **Стандартные** baryp hem Блокнот -e girip işläp bolar.

Mazmuna geçmek

85.WINDOWS-da kalkulýatordan peýdalanmak

Калькулятор belgili kalkulýator maksatnamasy bilen iki görnüşde hasap-hesip işini amal edip bolar: ýönekeý hasaplar üçin **adaty** düzgünde, çylşyrymly inžener hasaplar üçin **inžener** görnüşlerini ulanyp bolar. **Adaty** düzgündäki kalkulýatoryň ekrandaky görnüşi

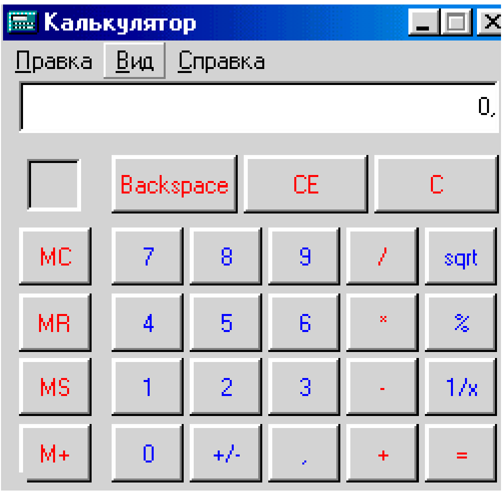

Ýönekeý hasaplar ýerine ýetirilişi: 1.Birinji sany girizmeli. 2.+(goşmak), -(aýyrmak),*(köpeltmek),/(bölmek) amalardan geregiňi basmaly. 3.Indiki sany girizmeli. 4.Galan amallary we sanlary girizmeli. 5.Iň soňundan = basmaly.

Kalkulýatoryň ýadyndan peýdalanmak: Äpişgejikdäki sany **MS** basyp ýada geçirmeli şonda onuň ýokarsynda **M** harp peýda bolar, ol ýatda san bar diýildigidir.Her bir bir täzeden girizilen san öňki sany ýatdaky sany täzeleýär. Ýatdan sany kalkulýatoryň äpişgesine **MR** basyp çagyrmaly. Ýady **MC** basyp arassalap bolar. Äpişgedäki sany ýatdaky sana goşjak bolsaň **M+** düwmäni basmaly, netijäni äpişgä **MR** basyp çykaryp bolar.

Kalkulýatoryň äpişgesine başga maksatnamalardaky sany Копировать Ctrl+C edip, kalkulýatordaky Вид menýudan Вставить Ctrl+V basyp ýazyp bolar, äpişgedäki sany hem şu menýdaky Копировать Ctrl+C edip maksatnamadaky resminama-faýla basyp goýup bolar.

Inžener düzgünde işleýän kalkulýatoryň iş ekranynyň görnüşi şeýledir

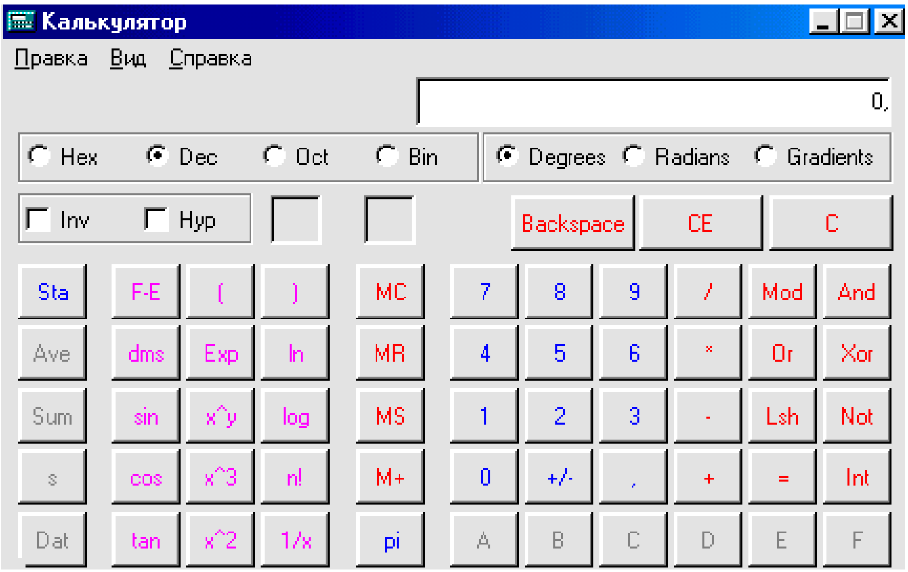

Bellik

- Калькулятор ýazgy redaktoryna Пуск basyp, ondan çykan sanawdan **Программы** geçip, ondan soňra **Стандартные** baryp hem Калькулятор -e girip işläp bolar.

Mazmuna geçmek

86.WINDOWS-da portfeli ulanmak

Портфель şol bir resminamalaryň birnäçe nusgalar bilen her hili kompýuterde işlenilende gerekdir, ol adaty kompýuter bilen elde göterilýän kompýuterdäki nusgalary ylalaşyklylygyny amal edýär. Onda işlemegiň gözükdirmesi 4 bölekden ybaratdyr

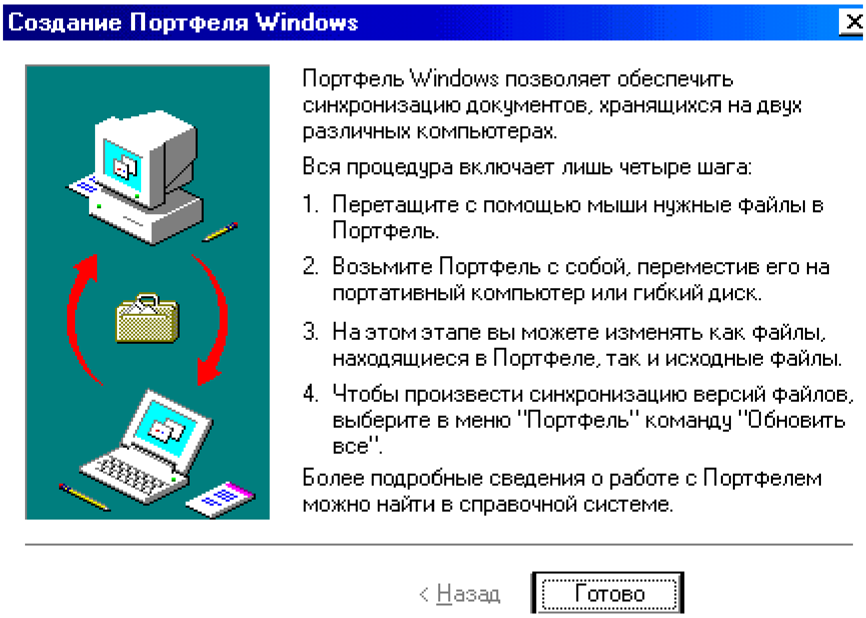

1.Gerek faýlyňy **Портфель** süýräp eltmeli.

2.**Портфель** elde göterilýän kompýutere ýa-da çeýe diske geçirmeli.

3.Bu ýerde deslapky faýly we **Портфель** bar bolan faýly üýtgedip bolar.

4.Iki faýly deň bolan ýagdaýyna getirmek üçin **Портфель**-däki menýudan "Обновить все" buýrugy amal etmeli.

Mazmuna geçmek

87.Arhiw etmek kompýuter maksatnamasynda işlemek

Arhiw etmek kompýuter maksatnamasy gaty diskde bar bolan faýllaryň ätiýaç nusgalaryny başga **maglumat göterijilerde** ýerleşdirýär. Ol arhiw etmek kompýuter maksatnamasy kompýuterde goýulmadyk bolsa, ony şeýle goýup bolar:

1. Пуск basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, ondan **Панель управления** geçmeli.
2. Çykan äpişgeden **Установка и удаление программ** belgisine basyp, äpişge açmaly.

3. **Установка Windows** ýazgyny basmaly.
4. Çykan äpişgeden geregiňi saýlap alyp **Состав** ýazgyny basmaly.

Bellik

- Eger gerekli düzümiň kompýuterde bolmasa **Установка и удаление программ** äpişgede bolmasa ony ykjam-diskden goýup ýa-da ony elektron aragatnaşygy **Microsoft Download Service** bilen alyp goýup bolar.
- **Архивация данных** kompýuter maksatnamany

basyp çykan sanawdan **Программы**, **Стандартные** we **Служебные** yzygiderlik bilen hem **Архивация данных** baryp açyp bolar.

Mazmuna geçmek

88.WINDOWS-da şekiller tablisasyny peýdalanmak

Şekiller tablisasy resminamalara ýörite şekilleri, belgileri goýmak üçin ulanylýar. Bu maksatnama WINDOWS goýulanda goýulýar, eger goýulmadyk bolsa şeýle goýulýar:

1.

basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, ondan **Панель управления** geçmeli.
2. **Установка и удаление программ** belgini iki sapar basyp açmaly.
3. **Установка Windows** ýazgyny basmaly.
4. Çykan äpişgeden geregiňi saýlap alyp **Состав** ýazgyny basmaly.

Bellik

- Eger gerekli düzümiň kompýuterde bolmasa **Установка и удаление программ** äpişgede bolmasa ony ykjam-diskden ýa-da ony elektron aragatnaşygy Microsoft Download Service bilen alyp goýup bolar.
- **Таблица символов** kompýuter maksatnamany

basyp çykan sanawdan **Программы**, **Стандартные** we **Служебные** yzygiderlik bilen hem **Таблица символов** baryp açyp bolar.

Mazmuna geçmek

89.WINDOWS-da alyş-çalyş äpişgesinden(Буфер обмена) peýdalanmak

WINDOWS-da alyş-çalyş äpişgesi, ondaky bar bolan maglumata seretmek üçin peýdalanylýar. Komýuter maksatnamalarda belgijigi şeýledir .

Alyş-çalyş äpişgesi şekilleriň, belgileriň nusgalanan bölegini resminamalara goýmak üçin ulanylýar. Bu maksatnama WINDOWS goýulanda goýulýar, eger goýulmadyk bolsa şeýle goýulýar:

basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, ondan **Панель управления** geçmeli.

1. **Установка и удаление программ** belgini iki sapar basyp açmaly.
2. **Установка Windows** ýazgyny basmaly.
3. Çykan äpişgeden geregiňi saýlap alyp **Состав** ýazgyny basmaly.

Bellik

- **Буфер обмена** kompýuter maksatnamany

basyp çykan sanawdan **Программы**, **Стандартные** we **Служебные** yzygiderlik bilen hem **Буфер обмена** baryp açyp bolar.

Mazmuna geçmek

90.WINDOWS-da diskleri arassalamak maksatnamasyndan peýdalanmak

WINDOWS-da diskleri arassalamak işi gaty(**C**) diskde ýazgy ýazmak üçin ýer arassalamak işini amal edýär. Ol diskden ýer boşadýar, wagtlaýyn ýazylan faýllary we maksatnamalaryň sanawyny görkezýär, ony açsaň şu äpişge çykar:

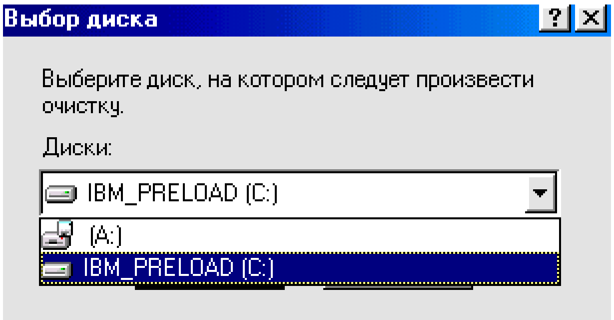

şu çykan äpişgeden çykan sanawdan geregiňi saýlap alyp **OK** basmaly. Bu **iş C** diskde hepde-de, şeýle hem döwürleýin geçirilýän iş bolmaly.

Bellik

Очистка диска äpişgä

basyp çykan sanawdan **Программы** geçip, ondan soňra **Стандартные** ýazgyny basyp, çykan sanawdan **Служебные** baryp, ondan soň çykan sanawdan

girmeli.

Mazmuna geçmek

91.WINDOWS-da diskleri barlamak(Проверка диска) maksatnamasyndan peýdalanmak

WINDOWS-da diskleri barlamak(Проверка диска) maksatnamasy gaty diskde logiki we fiziki ýalňyşlaryň bardygyny amal edýär, ondan soňra zaýalanan ýerler düzedilýär. Onuň iş äpişgesi şeýledir:

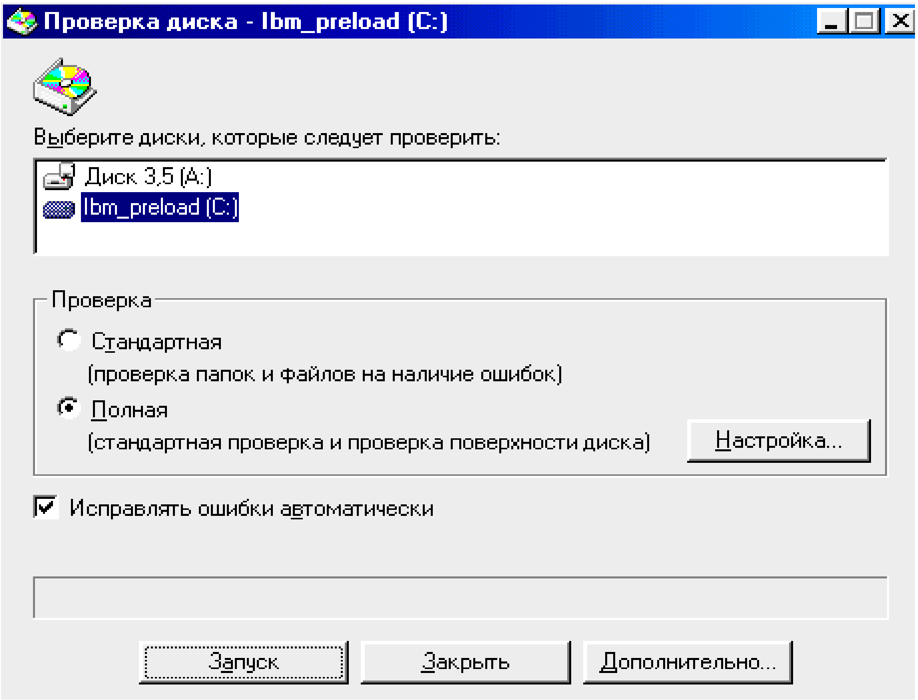

Şu äpişgeden degşli soraglara bellik edip **Запуск** ýazgyny basmaly, etjek işiň başlanar. Bu iş Дефрагментация диска işden öň ýerine ýetirilýär.

Bellik

- **Проверка диска** äpişgä Пуск basyp çykan sanawdan **Программы** geçip, ondan soňra **Стандартные** ýazgyny basyp, çykan sanawdan **Служебные** baryp, ondan soň çykan sanawdan **Проверка диска** girip bolar.

Mazmuna geçmek

92.WINDOWS-da diskde tertipleýiş(Дефрагментация диска) işiniň amal edilişi

WINDOWS-da diskde tertipleýiş(**Дефрагментация диска**) işini amal edýän maksatnama gaty(**C**) diske ýazylan ýazgylary tertipleşdirýär, şeýle işiň hasabyna kompýuteriň iş tizligi artýar, onuň amallar äpişgesi şeýledir:

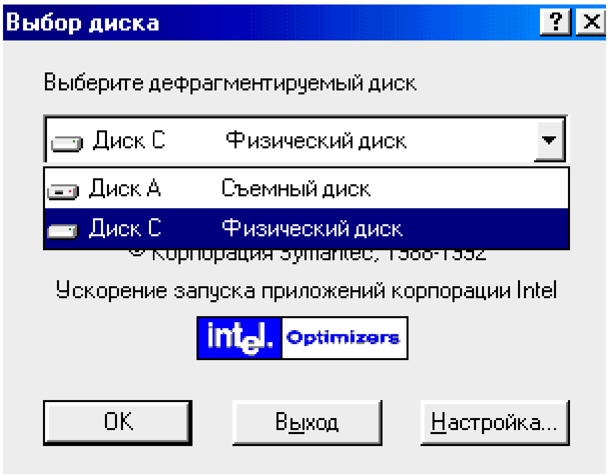

Haýsy diski tertipleşdirjek bolsaň, ony saýlamaly **OK** basmaly.

Bellik

- **Дефрагментация диска** äpişgä Пуск basyp çykan sanawdan **Программы** geçip, ondan soňra **Стандартные** ýazgyny basyp, çykan sanawdan **Служебные** baryp, ondan soň çykan sanawdan Дефрагментация диска girip bolar.

Mazmuna geçmek

93.WINDOWS-da hyzmat edýän ussady(Мастер обслуживания) ulanmak

WINDOWS-da hyzmat edýän ussady(**Мастер обслуживания**) ulanmak işi maksatnamalary tiz amal etmek, gaty disklerde ýalňyş bardygyny barlamak we diskde ýer boşatmak işlerini ýerine ýetirýär. Gulluk maksatnamalaryny wagtly-wagtynda ýerine ýetirmek üçin tertipleşdirme düzüp bolýar, onuň iş äpişgesi şeýledir:

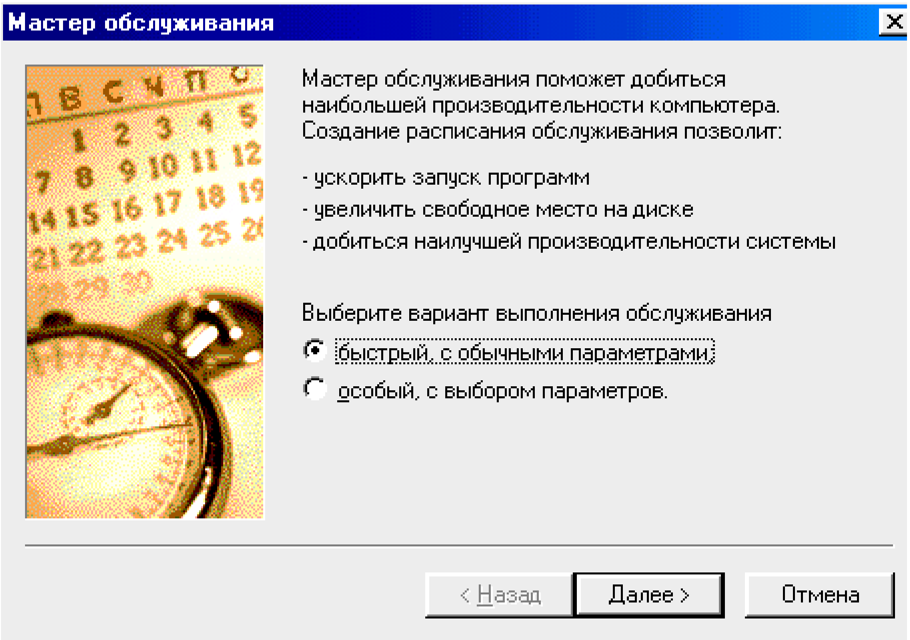

Мастер обслуживания äpişgede degişli bellik edip **Далее>** basyp dowam etdirip işiňi amal edip bolar.

Bellik

Мастер обслуживания äpişgä Пуск basyp çykan sanawdan

Программы geçip, ondan soňra **Стандартные** ýazgyny basyp, çykan sanawdan **Служебные** baryp, ondan soň çykan sanawdan Мастер обслуживания girip bolar.

- Hyzmat ediş boýunça meseleleri meýilnamalaşdyrýan wagtyň kompýuter iş ýagdaýda bolmaly.

Mazmuna geçmek

94.WINDOWS-daky kompýuter ulgamyň maglumatlarynyň ("Сведения о системе") şekillendiriş maksatnamasy

WINDOWS-daky *kompýuter ulgamyň maglumatlarynyň("Сведения о системе") şekillendiriş* maksatnamasy**,** işleýän kompýuteriň düzüm bölekleri baradaky maglumarlary berýär, onuň iş äpişgesi

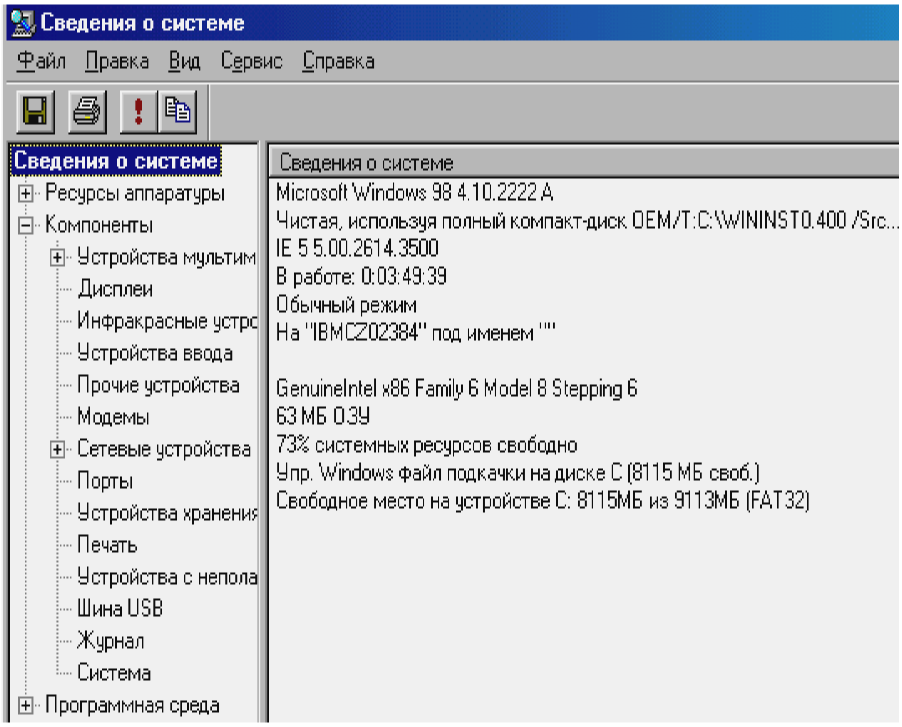

Сведения о системе" maksatnama kompýuter näsaz işlände ony aradan aýyrmaga ýardam edýär.

Bellik

- **Сведения о системе** äpişgä basyp çykan sanawdan **Программы** geçip, ondan soňra **Стандартные** ýazgyny basyp, çykan sanawdan **Служебные** baryp, ondan soň çykan sanawdan **Сведения о системе** girip bolar.

- Ulgama degişli maglumatlary çepdäki äpişgeden + (plýus) belligi bassaň sagda ol barada maglumat çykar.
- Äpişgedäki **Сервис** ulgamyň başga serişdelerine barmaga hem mümkinçilik berýär.
- Şu maksatnama üçin goşmaça maglumatlary **Справка** menýudan alyp bolar.

Mazmuna geçmek

95."Sizi WINDOWS garşylaýar" maksatnamadan peýdalanmak

Sizi WINDOWS garşylaýar maksatnamasy kompýuteriň we onuň maksatnamalarynyň mümkinçilikleri bilen tanyşdyrýar. Onuň äpişgesi şeýledir

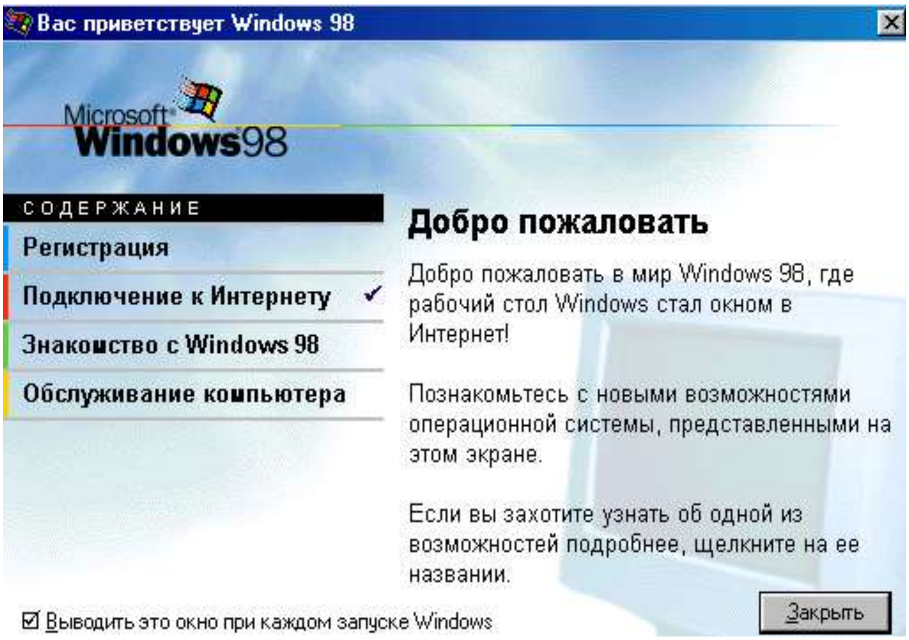

Çep tarapdaky **с о д е р ж а н и е** degişli sanawdakyny bellik etseň ýa-da peýkamy eltseň ol barada sag äpişgede maglumatlar çykar.

Bellik

- **Вас приветствует Windows 98** äpişgä Пуск basyp çykan sanawdan **Программы** geçip, ondan soňra **Стандартные** ýazgyny basyp, çykan sanawdan **Служебные** baryp, ondan soň çykan sanawdan **Вас приветствует Windows** girip bolar.

Mazmuna geçmek

96.Kompýutere printeri birikdirmek

Kompýuterde çap işleri üçin printeri birikdirip, ony şol kompýutere düzlemek üçin şu işleri yzygiderli amal etmeli:

1. Пуск basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, ondan **Панель управления** äpişgä geçip ony açmaly hem-de Принтеры belgini iki sapar basyp açmaly, şonda şu äpişge çykar:

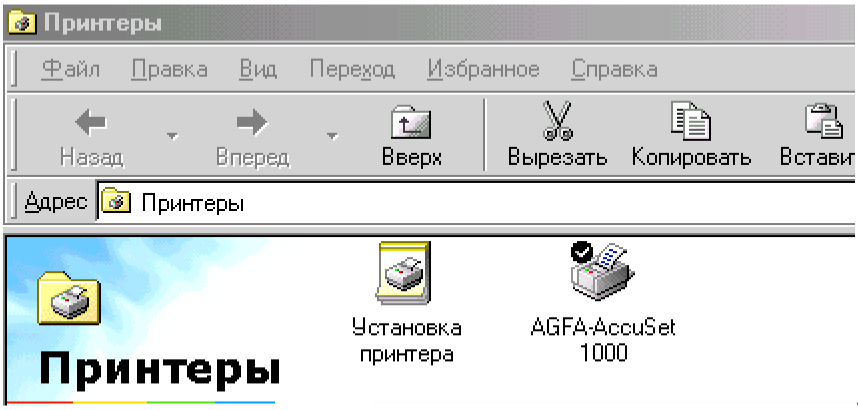

2. Çykan ýokarky äpişgeden belgini basyp açmaly, şonda printeri kompýutere birikdirýän ussadyň **Мастер установки принтера** äpişgesi açylar, onda "Далее" sözi aşakdan basmaly, şonda täze şu äpişge çykar:

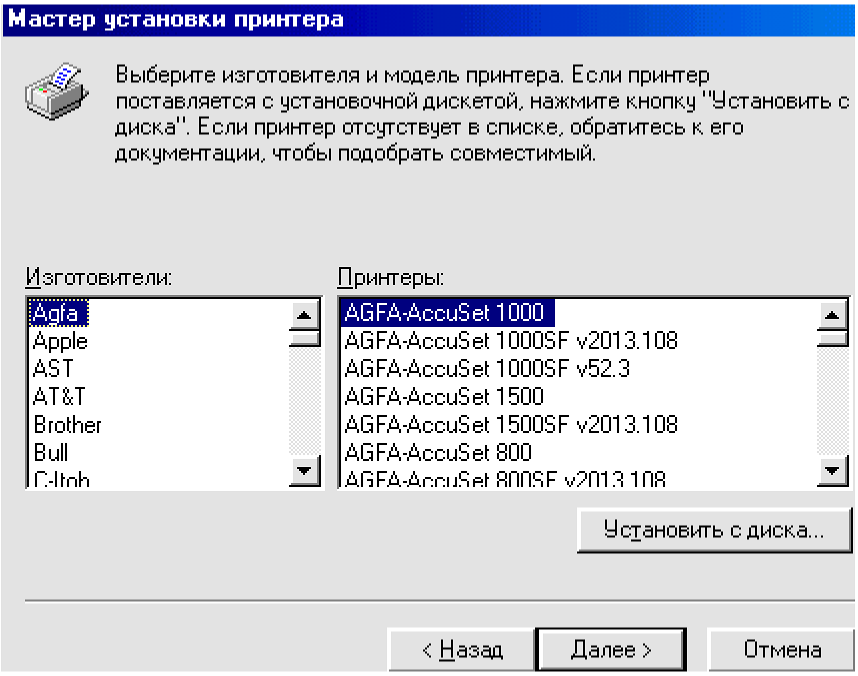

Äpişgäniň çepinde printir öndürýän ***firmanyň*** adyny, sagda bar printeriň kodlanyp atlandyrylyşyny-***markasyny*** saýlamaly we "Далее" basyp işi dowam etdirmeli, kompýuteriň özi oňa gerekli maglumatlary saýlap alar.

3. Eger printerde çap etjek bolsaň printeri tok çeşmesine birikdirip, ony iş ýagdaýna getirmeli.

Bellik

- Kompýuter *tora birikdirilen* bolsa *tordaky bar printerde* hem şu kompýuterdäki maglumatlary çap edip bolar, onuň üçin iş stolyndan **Сетевое окружение** papka girmeli, ol papkadan tor printerini tapmaly, ony açmaly, ondan soňra **Файл** menýudan **Установить** buýrugy saýlap almaly.

Mazmuna geçmek

97.WINDOWS-da resminamalary çap etmek

- Eger ol resminama açylan bolsa **Файл** menýuda **Печать** buýruga geçmeli.
- Eger resminama açylan bolmasa, ony **Мой компьютер** äpişgeden süýräp **WINDOWS-проводник** äpişgäniň **Принтеры** papkasyna geçirmek ýeterlikdir. Şonda ol resminama çap ediler.

Bellik

- Resminama çap edilýärkä ekranyň aşaky etegindäki meseleler panelinde printeriň belligi peýda bolar, onuň ol ýerden aýrylmagy çap işiniň gutarandygyny aňladýar.
- Printerde köp çap işlerini amal etjek bolsaň, printeriň belgisini-*ýanýoldaşyny* iş stolynda goýsaňyz maksada laýyk bolar.

Mazmuna geçmek

98.WINDOWS-da çap ediljek resminamalaryň nobatyna seretmek

1.

basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, sagdan çykan sanawdan **Принтеры** sözi bassaň şu äpişge çykar:

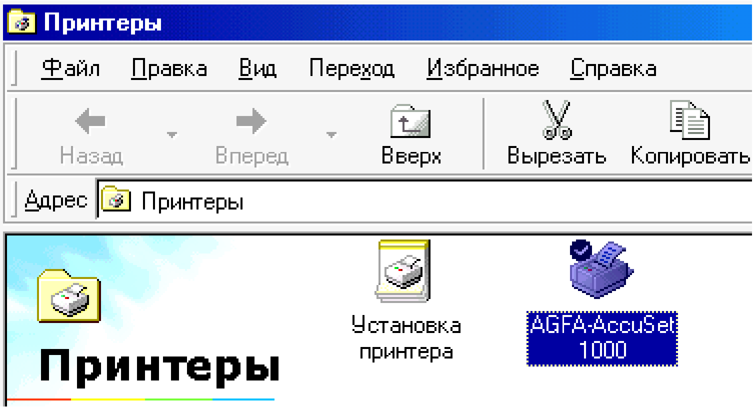

Bu ýerde AGFA-AccuSet 1000 şu kitap ýazylan kompýuterdäki printeriň markasydyr, ony

basyp açsaň şu äpişge çykar

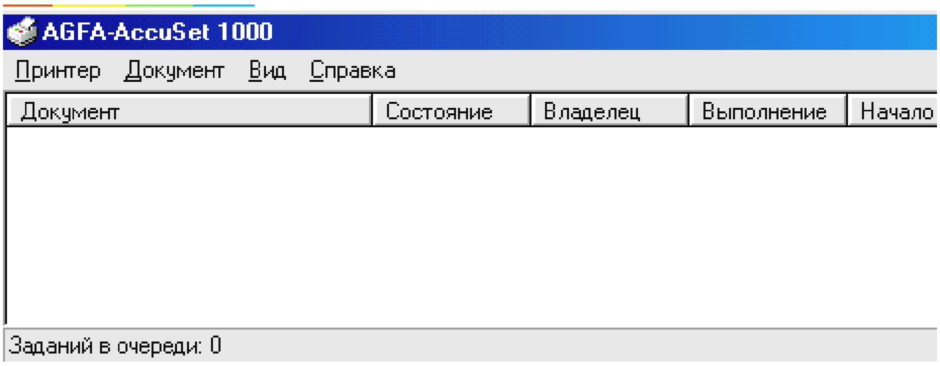

Bu äpişge çap edilmeli resminamalaryň nobatynyň sanawy we olara degişli rekwizitler görkezilýär.

Bellik

- Resminamany çap etmegi saklajak bolsaňyz ýokarky äpişgedäki sanawdan ony bölüp bellik etmeli hem-de **Документ** menýuwa girip çap etmäni saklap ýa-da bes edip bolar.

Mazmuna geçmek

99.WINDOWS-da printeriň kompýutere birikdirilendäki parametrlerini üýtgetmek

1.

basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, sagdan çykan sanawdan **Принтеры** basyp, onuň äpişgesine girmeli.

2.Çykan ýokarky äpişgeden bar printeriň belgisiniň üstüne peýkamy eltip syçanyň sag gulagyny basmaly, çykan sanawdan **Свойства** ýazgyny açmaly, şonda şeýle äpişge çykar

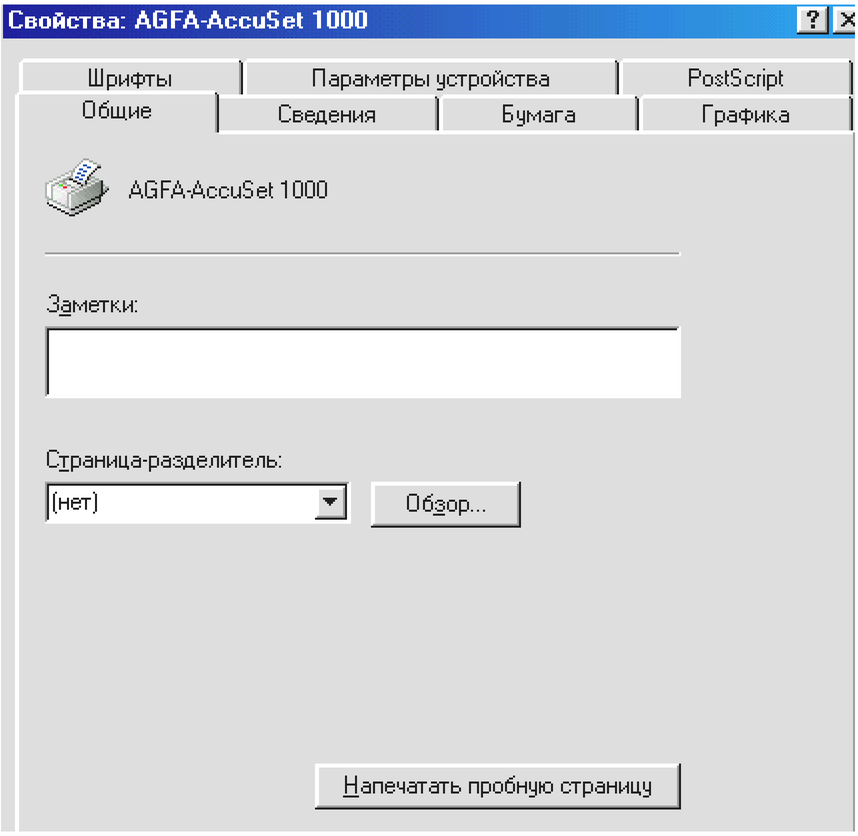

Äpişgäniň ýokaryşyndaky menýularyň öz äpişgelerine girip bar printeriňe degişli parametrleri berip bolar.

Bellik

- Printeriň goýulyşynyň üýtgedilmegi ähli resminamalar çap edilişine degişlidir. Diňe bir resminama üçin printeriň goýulyş parametrlerini üýtgetmeli bolsa çap erdilýän maksatnamanyň **Файл** menýuwyndaky **Макет страницы** ýa-da **Настройка**

- **принтера** geçip çap parametrleri bermeli.

Mazmuna geçmek

100.WINDOWS-da tordaky printerden peýdalanmak

1. Iş stolyndaky **Сетевое окружение-** belgini basyp, printer bar kompýuteri tapmaly.
2. Tapan kompýuteriň belgijigini basyp açyp, ondan soňra printeriň belgisini açmaly.
3. Şol printeri öz kompýuteriňe birikdirip goýmak üçin ekrana çykan gözükdirmelerden ugur almaly.

Bellik

- Tordaky başga kompýutere birikdirilen printeri öz kompýuteriňize goýup papametr bereniňizden soň, onda çap işi edil ol printeriň birikdirilen kompýutrindäki ýaly ýerine ýetirilýär.
- Haýsy kompýutere printeriň birikdirilenini biljek bolsaňyž **Вид** menýudan **Таблица** buýruga geçmeli, onuň **Заметки** sütüninde tordaky kompýuterleriň beýany bardyr.

Mazmuna geçmek

101.WINDOWS-da toryň umumy printeriniň belenilişi

1.

basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, sagdan çykan sanawdan **Принтеры** basyp, onuň äpişgesine girmeli.

2.Çykan äpişgeden bar bolan printeriň birini umumy etjek bolsaň, ony belgilemeli.

3. Äpişgäniň **Файл** menýuyndan **Свойства** buýrugy saýlamaly.
4. Çykan äpişgeden **Доступ** äpişgä geçmeli, ondan soňra **Общий ресурс** parametri saýlamaly.

Bellik

Eger **Доступ** äpişge açylmasa faýllara we printerlere umumy girýän gullygy-**Сеть** äpişgäni açmak zerurdyr:

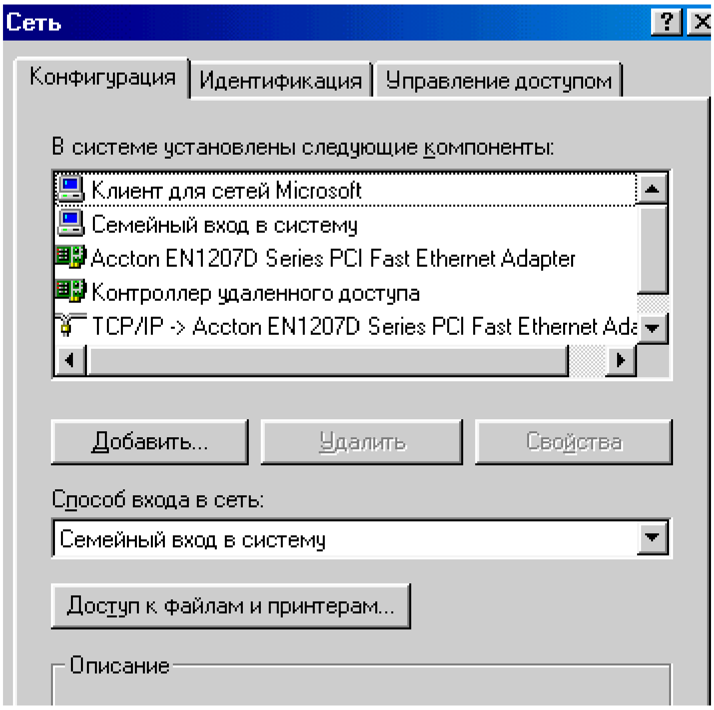

- **Доступ к файлам и принтерам** ýazgyny basmaly, şeýle äpişge çykar:

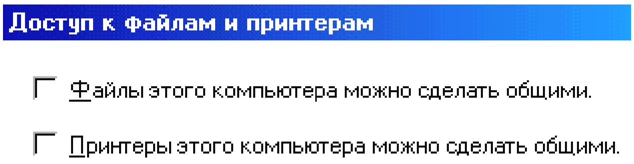

Şu belgilemeleriň haýsysy gerek bolsa, oňa peýkamy eltip bellik etmeli we **OK** basmaly. Ulanyjy diňe *öz kompýuterine birikdirilen printeri* umumy edip niýetläp biler. Bellik **Сеть** äpişgä girjek bolsaň basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, sagdan çykan sanawdan **Панель управления** äpişgä geçmeli, äpişgeden **Сеть** belgisini açmaly.

Mazmuna geçmek

102.Kompýutere birikdirilende öz-özüni oňa düzleýän(Plug and Play) gurluşlar

1. Kompýuteri tok çeşmesinden *öçürmeli*.
2. Birikdirjek gurluşlaryňy zawodyň gözükdirmesine görä kompýutere birikdirmeli.
3. Kompýuteri tok çeşmesine birikdirmeli we WINDOWS-y işe girizmeli. WINDOWS täze gurluşlary **Plug and Play** esasynda awtomatiki anyklar we gerek maksatnamalaryňy özüne goýar.

Bellik

- Eger WINDOWS kompýutere öž-öžüni goýýan täze gurluşlary(**Plug and Play**) tapmasa , onda ol gurluşlar işleýän däldir. Olary täze gurluşlary goýýan ussat bilen goýup bolmaz, gurluşlaryňyň özlerini sazlamaly.
- Eger täze gurluşlary öž-öžüni goýýan (**Plug and Play**) bolmasa, onda şu äpişgä geçip işi dowam etdirmeli

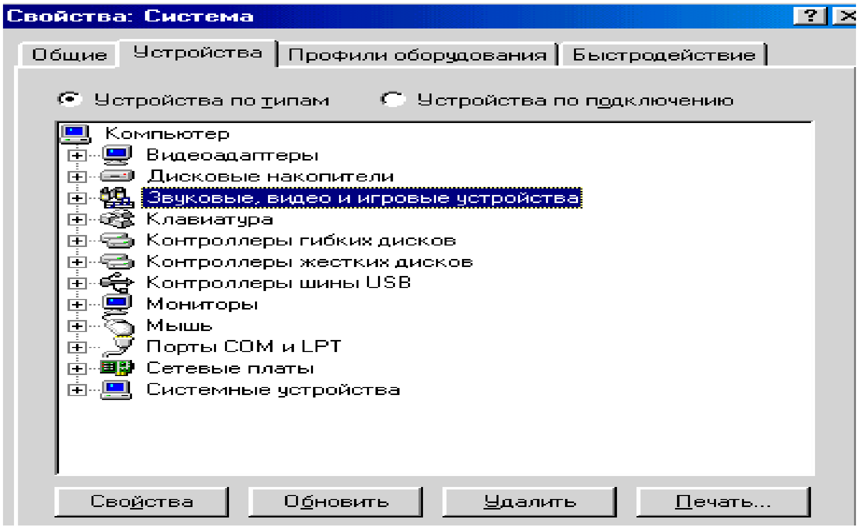

Mazmuna geçmek

103.Kompýutere modemiň goýulyşy

Kompýuterde içki we daşky modem bolýar, içki modem köplenç kompýuterde bolýar, daşky modemi kompýutere soň birikdirilýär. Modemler kompýuterara maglumatlar alyş-çalyşygyny kompýuter torynda amala aşyrmak üçin niýetlenilendir.

1. Modemleri kompýuterde goýýan Установка нового модема ussady bolan şu äpişgäni açmaly

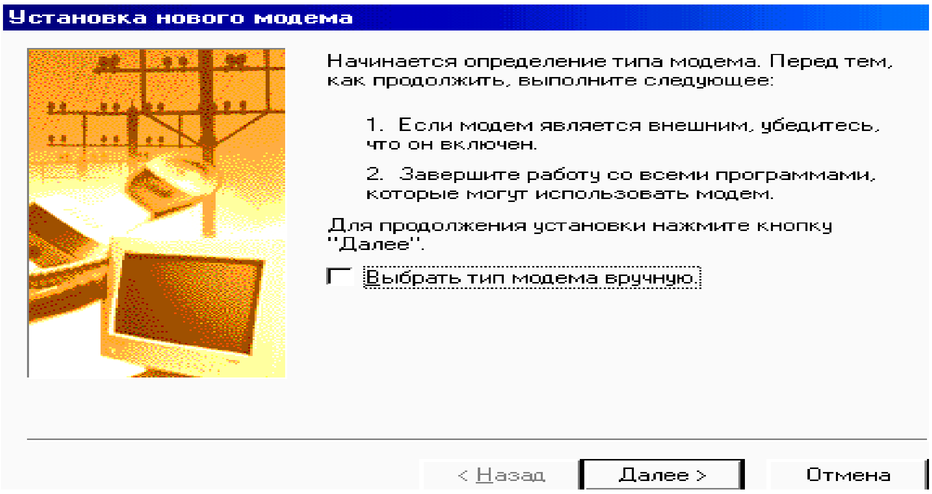

2. Çykan äpişgede goýjak modemiňe degişli zerur belgilemeleri edip Далее > basyp işi täze çykan äpişgede dowam etdirmeli.

Bellik

Modemi goýmak üçin ony goýýan ussady Пуск basyp, çykan sanawdan **Настройка** geçip, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, ol ýerden **Модемы** belgijigini tapyp ony açmaly we işe girişmeli.

- Eger birinji ädimde modem goýýan ussadyň äpişgesiniň ornuna **Свойства: Модемы** açylsa, işi amal etmek üçin **Добавить** ýazgyny basmaly.

Mazmuna geçmek

104.WINDOWS-da multimediýanyň MIDI-iň gurallarynyň goýulyşy

3. Guraly ses platasynyň MIDI portlarynyň haýsam bolsa birine birikdirmeli.
4. **Свойства: Мультимедиа** äpişgäni açmaly, ondan **MIDI** äpişgä geçmeli.
5. **Добавить инструмент** ýazgyny basmaly we ekrandaky äpişgede bar bolan gözükdirmelerden ugur almaly.
6. Ussadyň işi tamamlanandan soň **MIDI** äpişgedäki **Один инструмент** parametri saýlamaly we goýulan guraly belgilemeli.

Bellik

- **Свойства: Мультимедиа** äpişgedäki **MIDI** äpişgäni basyp, ondan çykan sanawdan **Настройка** geçip, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, ondan **Мультимедиа** belgisini açyp çykan äpişgeden **MIDI** äpişgä geçip işe girişip bolar.

Mazmuna geçmek

105.Kompýuterden gurluşlary aýyrmak

1.Kompýuterden gurluşlary aýyrmak üçin **Свойства: Система** äpişgäniň aşakdaky **Устройства** äpişgesine girmeli:

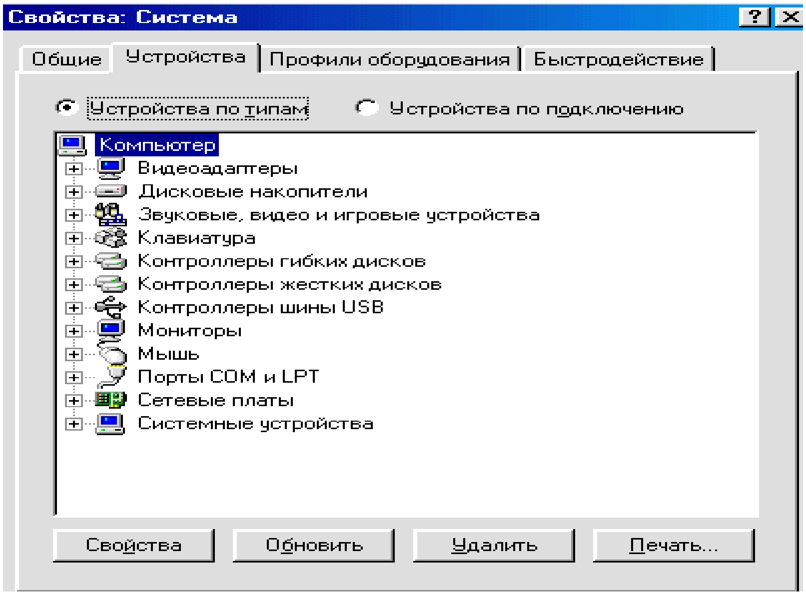

2.Gurluşyň haýsy topara degişli bolsa onuň öňünde duran ⊞-şu belgini basmaly, ondan çykan sanawdan gerek gurluşyňy tapmaly.

3.Tapan gurluşyňy belgilemeli, ondan soň **Удалить** belgini basmaly.

4.Äpişgede çykan **Подтверждение на удаление устройства** ýazga geçip **OK** basmaly
Bellik

Свойства: Система äpişgä basyp, ondan çykan sanawdan **Настройка** geçip, **Панель управления** äpişgäni açyp **Система** belgini açyp girip bolar.

Kompýuterden gurluşy aýranyňyzda onuň platasyny hem aýryň, şonda gurluşyň ýeri boşar hem-de WINDOWS täzeden goýberilende ol gurluşy goýmaz.

Mazmuna geçmek

106.WINDOWS-da kompýuter maksatnamalarynyň goýulyşy

1.**Свойства: Установка и удаление программ** äpişgäni açmaly:

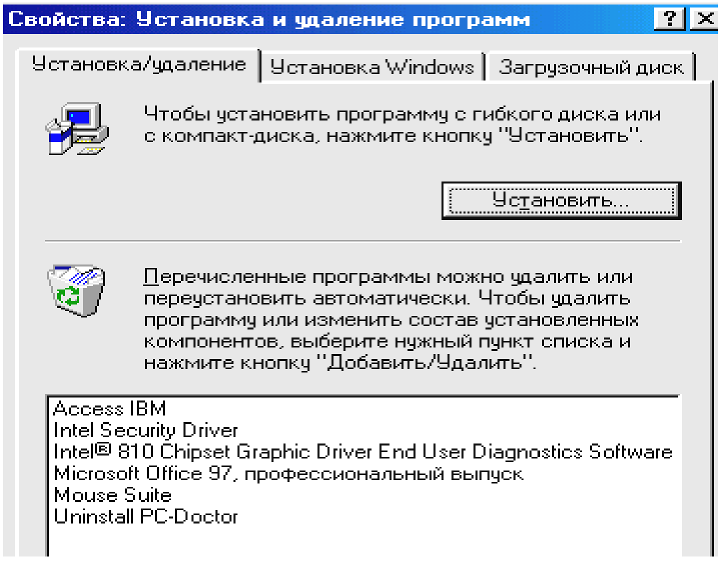

2.Bu äpişgeden Установить... ýazgyny basmaly, täze çykan äpişgedäki gözükdirmelerden ugur almaly.

Bellik

- **Свойства: Установка и удаление программ** äpişgä girmek üçin Пуск basmaly, ondan çykan sanawdan **Настройка** geçip, **Панель управления** äpişgäni açyp **Установка и удаление программ** belgini açyp girip bolar.

Mazmuna geçmek

107.WINDOWS-da kompýuter maksatnamalarynyň aýrylyşy

1. **Свойства: Установка и удаление программ** äpişgäni açmaly.
2. Açylan äpişgeden aýyrjak maksatnamanyň adyny belgilemeli , aşakdaky Добавить/удалить... ýazgyny basyp işi dowam etdirmeli.
3. Kä halatlarda maksatnamanyň aýrylmazlygy mümkindir, ol ýagdaýda onuň papkasyny Пуск girip, Найти geçip, Файлы и папки... äpişgäni açyp gözläp tapyp aýryp bolar.

Bellik

- **Свойства: Установка и удаление программ** äpişgä girmek üçin Пуск basmaly, ondan çykan sanawdan **Настройка** geçip, **Панель управления** äpişgäni açyp **Установка и удаление программ** belgini basmaly.

- **Свойства: Установка и удаление программ** bilen diňe *WINDOWS* üçin niýetlenilen *maksatnamalary* aýryp bolar, galanlaryny ýokardaky görkezişimiz ýaly aýyrmaly

Mazmuna geçmek

108."Windows Update" täzelenen draýwerleri almak

1.Ony, "Windows Update" täzelenen draýwerlerini INTERNET-e girip *Web birleşiginden* almaly, onuň üçin

basyp, çykan sanawdan **Windows Update** ýazgyny basmaly.

2.Eger kompýuteriňiz **INTERNET**-e birikdirilen bolsa **SERWER** barada äpişge çykar, ondaky gözükdirmeleri yzygiderlikde amal etmeli.

Bellik

- INTERNET-iň "Windows Update" birleşigine

basyp, ondan çykan sanawdan Настройка geçmeli, soňra

ýazgyny açyp hem girip bolar.

Eger **WINDOWS** ykjam-diskden kompýutere goýulan bolsa gerek draýweriňi ondaky **Drivers** papkadan tapyp bolar.

Mazmuna geçmek

109.WINDOWS-da gerekmejek faýllary aýyrmak

1.WINDOWS **проводник** ýa-da **Мой компьютер** äpişgäni açmaly.

2.Haýsy disk arassalamak isleseňiz oňa peýkamy eltip syçanyň sag gulagyny basyň, çykan sanawdan **Свойства** ýazgyny açyň.

3.Çykan äpişgäniň **Общие** ýazylan äpişgesine geçmeli hem-de **Очистка диска** ýazgyny basmaly.

4.Aýyrjak faýlyň görnüşini çykan sanawly äpişgeden saýlamaly.

Her bir görnüşli faýllaryň sanawy şol äpişgede bolar.

6.OK basmaly.

Mazmuna geçmek

110.WINDOWS-da kompýuteri garaşýan iş düzgünine gol bilen geçirmek

1.Свойства: Управление электропитанием äpişgäni açmaly, ondan **Дополнительно** ýazgyny basyp täze äpişgä geçmeli:

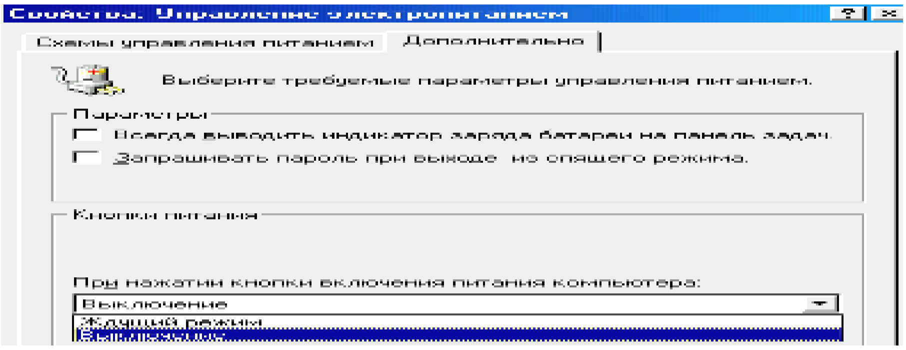

2.При нажатии кнопки выключения питания компьютера ýazgynyň aşagyndaky äpişgedäki sanawdan **Ждущий режим** saýlamaly.

Elde göterilýän komýuterde **При закрытии переносного компьютера** ýazga degişli **Спящий режим** ýazgyny saýlamaly.

3.OK ýa-da **Применить** ýazgylary basmaly, ondan soňra tok çeşmesinden aýyrmaly.

Bellik

- **Свойства: Управление электропитанием** äpişgä **Пуск** basyp çykan sanawdan **Настройка** geçip, ony açyp **Панель управления** äpişgä baryp **Управление электропитанием** ýazgyny açyp hem baryp bolar.
- Kompýuteriň *garaşýan iş düzgünine* basyp, ondan **Завершение работы** geçip çykan äpişgeden **приостановить работу компьютера** ýazgyny saýlamaly.
- Bu iş düzgün kompýuter ýasalanda göz öňünde tutylan bolmaly.

Mazmuna geçmek

111.WINDOWS-da kompýuteri garaşýan iş düzgünine awtomatiki geçirmek

1.Свойства: Управление электропитанием äpişgäni açyp **Схемы управления питанием** äpişgä geçmeli:

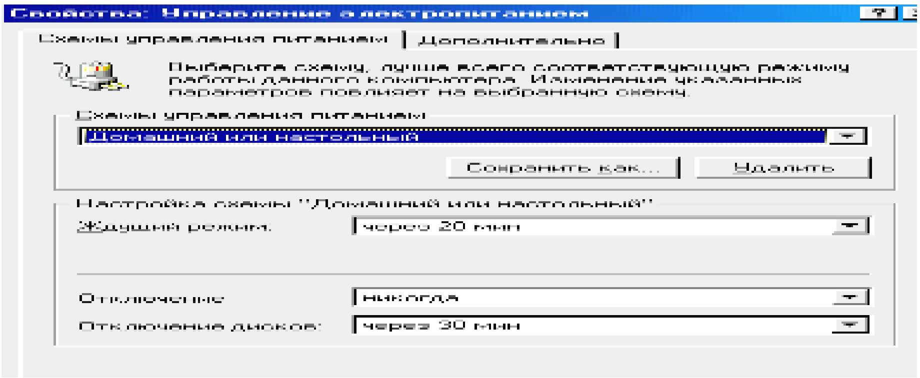

2.Схемы управления питанием topardaky peýkamjagazlary basyp olaryň duran ýerindäki äpişgejiklerden: **Ждущий режим через**, **Отключение монитора** we **Отключение дисков** çykan sanawdan özüňe geregiňi saýlap almaly.

3.Monitory-displeýi kompýuteriň garaşýan iş düzgünine geçmezden öň öçürjek bolsaň **Отключение монитора** äpişgeden onuň wagtyny saýlap almaly.

4.Gaty diski(winçesteri) kompýuteriň garaşýan iş düzgünine geçmezden öň öçürjek bolsaň **Отключение дисков** äpişgeden onuň wagtyny saýlap almaly.

Bellik

- **Свойства: Управление электропитанием** äpişgäni Пуск basyp çykan sanawdan **Настройка** geçip, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, ol äpişgeden **Управление электропитанием** ýazgynyň belgisini belgiläp ony açyp bolar.
- Kompýuteri garaşýan iş düzgünine geçmezden öň ähli işleriňi ýada geçirmeli, ýogsam tok çeşmesi kesilse käbir maglumatlar ýiter.
- Tok çeşmesi ulanmagyň täze shemasyny döretmek üçin degişli wagtlary girizmeli, **Сохранить как** ýazgyny basmaly hem-de shemanyň adyny girizmeli
- Elde göterilýän kompýuter üçin batereýa bolanda we üznüksiz tok çeşmesi bolanda aýry-aýrylykda tok çeşmesini ulanmagyň bahasyny berip bolar.

Mazmuna geçmek

112.WINDOWS-da skanerleri we sanly kameralary ulanmak

Панель управления äpişgede Сканеры и камеры ýazylan belgi kompýutere birinji skaneri ýa-da sanly kamerany birikdirilip goýulandan soň peýda bolýar. Ol işden soň bu maksatnama bilen beýleki skanerleri, sanly surata alýan kameralary we beýleki şekiller surata alýan gurluşlary kompýutere goýmak. Onuň äpişgesiniň görnüşi:

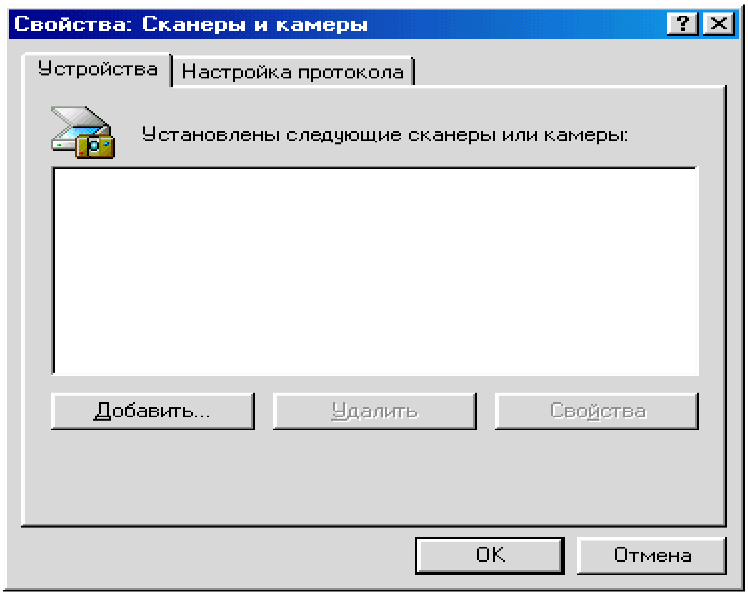

Gurluşy kompýutere goýanyňyzdan soň, ol gurlyşy kompýuterdäki maksatnama bilen baglanyşdyryp bolar. Mysal üçin skanerdäki "**Сканировать**" belgisini bassaň kompýuterdäki suratlary işleýän maksatnama awtomatiki açylýar.

Bellik

- **Сканеры и камеры** äpişgäni Пуск basyp çykan sanawdan **Настройка** geçip, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, ol äpişgeden **Сканеры и камеры** ýazgynyň belgisini belgiläp ony açyp bolar.

Mazmuna geçmek

113.WINDOWS-da skanerleri ýa-da sanly kameralary goýmak

1.Bu iş üçin ýokarky **Свойства: Сканеры и камеры** äpişgäni açmaly.

Bellik

2.Apişgedäki **Добавить** ýazgyny basmaly, çykan äpişgeden "Далее" basmaly hem-de täze äpişgäniň äpişgejiklerinde olaryň markasyny görkezmeli, äpişgedäki gözükdirmeden ugur almaly.

Bellik

- **Свойства: Сканеры и камеры** äpişgäni Пуск basyp çykan sanawdan **Настройка** geçip, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, ol äpişgeden **Сканеры и камеры** ýazgynyň belgisini belgiläp ony açyp bolar.

- Skaneri ýa-da sanly kamerany kompýutere **Установка оборудования** äpişgedäki ussat bilen hem goýup bolar, onuň üçin Пуск basyp çykan sanawdan **Настройка** geçip, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, ol äpişgeden **Установка оборудования** ýazgynyň belgisini basmaly, çykan äpişgedäki gözükdirmelerden ugur almaly.

Mazmuna geçmek

114.WINDOWS-da skaneri ýa-da sanly kamerany kompýuter maksatnamalary bilen baglanyşdyrmak

1.Onuň üçin **Свойства: Сканеры и камеры** äpişgäni açmaly.

2.Ortaky äpişgeden skaneri ýa-da kamerany saýlamaly **Свойства** ýazgyny basmaly, şonda **События** äpişgesi açylar.

3.События сканера или камеры sanawdan basmaly işiňi saýlamaly, ol bilen kompýuterdäki maksatnama açylar.

4.Послать приложению sanawdan skanerdäki ýa-da kameradaky şekli kabul etjek maksatnamany saýlamaly.

Bellik

- **Сканеры и камеры** äpişgäni Пуск basyp çykan sanawdan **Настройка** geçip, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, ol äpişgeden **Сканеры и камеры** ýazgynyň belgisini belgiläp ony açyp bolar.

Mazmuna geçmek

115.WINDOWS-da skaneriň ýa-da sanly kameranyň barlanylyşy

1.Onuň üçin **Свойства: Сканеры и камеры** äpişgäni açmaly.

2.Barlanjak skaneri ýa-da kamerany saýlap alyp **Свойства** ýazgyny basmaly.

3.Çykan äpişgeden **Тест сканера или камеры** ýazgyny basmaly. Skaneri ýa-da kameranyň barlagy barada netijeler äpişgä çykarylar.

Bellik

- **Сканеры и камеры** äpişgäni basyp çykan sanawdan **Настройка** geçip, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, ol äpişgeden **Сканеры и камеры** ýazgynyň belgisini belgiläp ony açyp bolar.

Mazmuna geçmek

116.WINDOWS-da skaneriň ýa-da sanly kameranyň işi barada beýan alyp barmak

1. Onuň üçin **Свойства: Сканеры и камеры** äpişgäni açmaly.
2. Ondan **Настройка протокола** äpişgä geçmeli.

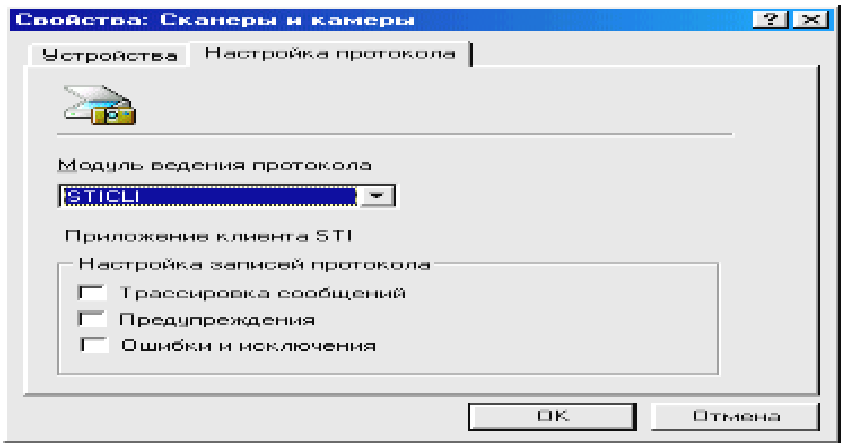

3.Beýanyň görnüşini saýlap almak üçin **Модуль ведения протокола** äpişgejikdäki kiçijik peýkamy basyp, çykan sanawdan ony saýlamaly.

4.**Настройка записей протокола** toparda beýan bermäniň parametrleriniň erkin utgaşmasyny goýmaly.

- **Трассировка сообщений** -skaneriň ýa-da kameranyň ähli ýagdaýnyň hasaba alnyşyny görkezýär.
- **Предупреждения** - skaneriň ýa-da kameranyň zyýanly bolmadyk näsazlyklaryny hasaba alýar.
- **Ошибки и исключения** - skaneriň ýa-da kameranyň has täsirli näsazlyklaryny hasaba alýar.

Bellik

- **Свойства: Сканеры и камеры** äpişgäni Пуск basyp çykan sanawdan **Настройка** geçip, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, ol äpişgeden **Сканеры и камеры** ýazgynyň belgisini belgiläp ony açyp bolar.
- **Sti_Trace.log** beýanly faýl Windowsyň papkasynda ýerleşdirilýär.

Mazmuna geçmek

117. WINDOWS-da kompýuter toryna girmek

1. Пуск basyp çykan sanawdan Завершение сеанса... buýrugy saýlamaly.

2. Çykan äpişgeden **Да** ýazgyny basmaly.

3. Açylan **Ввод сетевого пароля** äpişgede ulanyjynyň adyny we parolyny girizmeli.

Bellik

Isleseň WINDOWS-yň we toryň parolyny gabat gelýän edip saýlap bolar.

Mazmuna geçmek

118. WINDOWS-da kompýuter toryndan çykmak

1. Пуск basyp çykan sanawdan Завершение сеанса... buýrugy saýlamaly.

2. Çykan äpişgeden **Да** ýazgyny basmaly. .

3. Kompýuteri tora birikdirmäni peýdalanmak üçin **Ввод сетевого пароля** äpişgede **Отмена** ýazgyny basmaly.

Şu kompýuterden başga biriniň tora girmegi üçin **Ввод сетевого пароля** äpişgedäki **Пользователь** we **Пароль** äpişgejiklerde täze maglumatlary girizmeli, ondan soňra **OK** basmaly.

Mazmuna geçmek

119. WINDOWS-da tordaky başga kompýutere birikmek

- Tora girmek üçin iş stolyndaky şeýle belgijikli **Сетевое окружение** ýazgyny açmaly, çykan äpişgeden gerek kompýuteriň belgisini açmaly.

Eger gerek kompýuteriň sanawda ýok bolsa Вся сеть belgini açyp gözlemeli.

Mazmuna geçmek

120. WINDOWS-da tor diskisine ýa-da papkasyna harp bermek

1. Пуск basmaly, çykan ýazgydan **Программы** ýazga geçip, ony açmaly, çykan sanawdan **Проводник** äpişgäni açmaly.

2. Äpişgäniň **Сервис** menýuwyna girip Подключить сетевой диск... buýrugyny açmaly.

3.Çykan şu äpişgeden

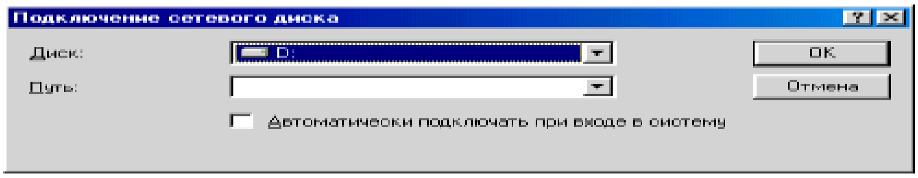

Путь äpişgejikde başga kompýuterde bar bolan umumy papkany görkezýän ýoly girizmeli, mysal üçin :

`\\Kompýuteriň ady\Papkanyň ady`

Eger parol talap edilse ol barada çakylyk ekrana çykar.

Bellik

- **Подключить сетевой диск** äpişgä **Мой компьютер** ýa-da **Сетевое окружение** belgileri basyp girip bolar.

Mazmuna geçmek

121.WINDOWS-da kompýuter toryndaky paroly çalyşmak

1.Свойства: Пароли äpişgäni açmaly.

2.Сменить другие пароли ýazgyny basmaly.

3.Çalyşylmaly paroly saýlamaly hem-de **Изменить** ýazgyny basmaly.

4.Öňki paroly girizmeli.

5.Täze paroly girizmeli, soňra **Подтверждение пароля** ýazylan äpişgä ony täzeden girizmeli.

Bellik:

Свойства: Пароли äpişgäni basyp çykan sanawdan **Настройка** geçip, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, ol äpişgeden **Пароли** ýazgynyň belgisini belgiläp ony açyp bolar.

Eger kompýuter torda NetWare serwer ulanylsa, onda onuň serwerine girmeli, soňra **Пуск** basmaly, çykan sanawdan **Программы** saýlamaly, ondan soň **Сеанс MS-DOS** geçip işi dowam etdirmeli.

Mazmuna geçmek

122. WINDOWS-da kompýuter torynda kompýutere we kompýuter toparlaryna at bermek

1.Сеть äpişgäni açmaly.

2.Açylan äpişgeden **Идентификация** äpişgä geçmeli:

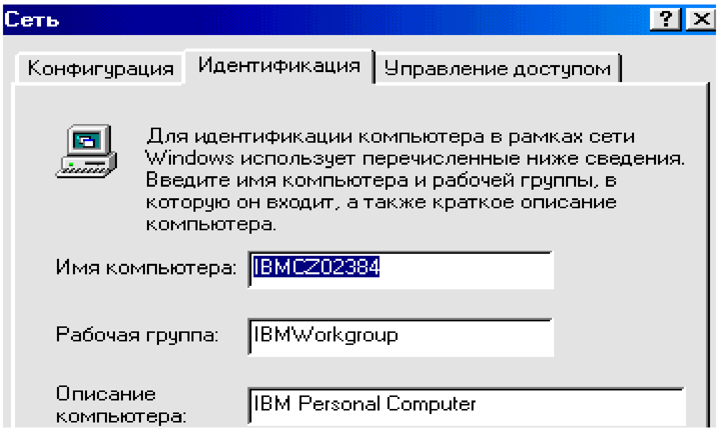

3.Kompýuteriň adyny **Имя компьютера** äpişgrjikde, kompýuter toparynyň adyny **Рабочая группа** äpişgede girizmeli. Kompýuteriň we toparyň ady torda ýeke-täk bolmaly.

Bellik:

- **Сеть** äpişgäni Пуск basyp çykan sanawdan **Настройка** geçip, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, ol äpişgeden **Сеть** ýazgynyň belgisini belgiläp ony açyp bolar.

  Öz kompýuteriň beýanyny berip bolar, ol beýan başga ulanyjylara elýeterdir.

Mazmuna geçmek

123. WINDOWS-da kompýuter toryndan başga kompýuteri gözlemek

1. Пуск basyp çykan sanawdan **Найти** geçmeli, ondan Компьютер... ýazga geçip ony açmaly

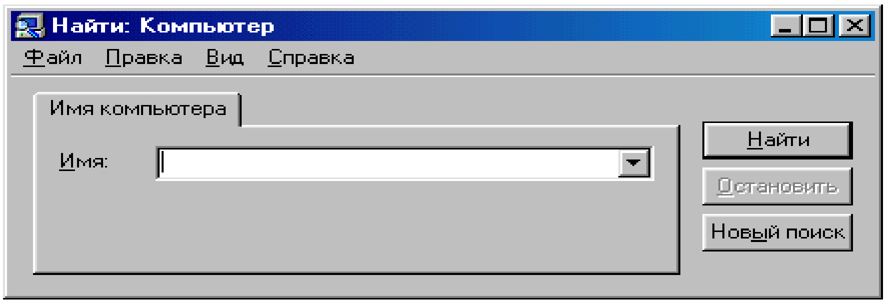

2.Eger kompýuteriň ady belli bolsa **Имя** äpişgä ony girizmeli, mysal üçin:

```
menejment
```

3.Eger ol gözlenýän kompýuterdäki papka barýan ýol belli bolsa, ony şeýle görkezse hem bolar. Mysal üçin:

```
\\ menejment \hasabatlar
```

4.Найти ýazgyny basmaly.

Bellik

- Torda kompýuteri iş stolyndaky **Сетевое окружение** ýazgyly belligini açyp hem gözläp bolar.

Mazmuna geçmek

124.Kompýuter torynda ulanyp bolýan printerlere we papkalara seretmek

1.Iş stolyndaky **Сетевое окружение** ýazgyly belgijigi açmaly.

Kompýuter torynda ulayp bolýan printerlere we papkalara seretmek üçin açylan äpişgedäki Вся сеть belgini basyp açmaly.

2. Çykan äpişgeden olaryň bar kompýuterini açmaly.

Bellik

- Eger kompýuter tora birikdirilmedik bolsa ýa-da oňa girmäge rugsadyň bolmasa olara seredip bilmersiňiz.

Mazmuna geçmek

125.Toryň başga kompýuterindäki umumy papkany açmak

1.Iş stolyndaky **Сетевое окружение** ýazgyly belgijigi açmaly, soňra çykan äpişgeden **Вся сеть** ýazgyly belligi açmaly.

Çykan äpişgeden umumy papkanyň bar kompýuterini açmaly.

2.Açjak papkaňyzyň belgisine baryp ony açyň.

Mazmuna geçmek

126.Kompýuter toryndaky printerden peýdalanmak

3.Iş stolyndaky **Сетевое окружение** ýazgyly belgijigi açmaly, soňra çykan äpişgeden **Вся сеть** ýazgyly belligi açyp printer duran kompýuteri tapmaly.

4.Tapylan kompýuteri açmaly, ondan soň ol ýerdäki printeriň belgijigini açmaly.

5.Ol printeri öz kompýuteriňe goýmak üçin ekrana çykan göžükdirmeden ugur almaly, ony WINDOWS-da çap etmek işi bölümde görkezipdik.

Bellik:

- Haýsy kompýutere printer birikdirilenini bilmek üçin çykan äpişgedäki **Вид** menýudan **Таблица** geçip **Заметки** sütüninde kompýuteriň beýanyny-ýazgysýny tapyp bolar.

Mazmuna geçmek

127.Kompýuter torynda hemmelere umumy bolan papkany bellemek

1.WINDOWS **проводник** ýa-da **Мой компьютер** äpişgäni açmaly, ondan hemmelere umumy bolmaly papkany saýlamaly.

2.Файл menýudan **Свойства** ýazgyny saýlamaly.

3.Çykan äpişgeden **Доступ** äpişgä geçmeli, ondan **Общий ресурс** parametrini saýlamaly.

4.Тип доступа topardan girmegiň görnüşini saýlamaly hem-de zerur bolsa paroly girizmeli.

Mazmuna geçmek

128.Kompýuter torynda umumy printeri bellemek

1.Пуск basmaly, çykan sanawdan **Настройка** geçip, ondan **Принтеры** ýazga geçip ony açmaly.

2.Cykan äpişgeden haýsy printeri umumy etjek bolsaň ony belgilemeli.

3.Äpişgäniň **Файл** menýuwyndan **Свойства** ýazga geçmeli.

4.Çykan äpişgden **Доступ** äpişgä girmeli, ondan **Общий ресурс** parametri saýlamaly.

Bellik:

- Ulanyjy diňe *öz kompýuterindäki printeri* **umumy** edip biler.

Mazmuna geçmek

129.Kompýuter toryndaky papkalara we printerlere girmegi dolandyrmak

1.WINDOWS **проводник** ýa-da **Мой компьютер** äpişgäni açmaly, ondan girmegi çäklendirilmeli umumy papkalary ýa-da printeri saýlamaly.

2.Äpişgäniň **Файл** menýuyndan **Свойства** ýazga geçmeli.

3.Çykan äpişgden **Доступ** äpişgä girmeli.

4.Eger papkalara ýa-da printere *ulanyjylar derejesinde* girmek dolandyrylmaly bolsa, olary görkezmek üçin **Добавить** ýazgyny basyp *bilelikdäki ulanyjylary* görkezmeli. Eger *resurslar derejesinde* girmek dolandyrylsa, onda papkalara ýa-da printere girmek üçin **parol** girizmeli.

Mazmuna geçmek

130.INTERNET-e birikdirilip umumy girmegi goýmak

1.Установка и удаление программ äpişgeden **Установка Windows** äpişgäni açmaly.

2.Çykan sanawdan ☑ Средства Интернета şeýle bellik edip **Состав** ýazgyny basmaly.

3.Çykan äpişgeden ☑ Общий доступ к подключению Интернета ýazgyny saýlap **ОК** basmaly.

4.Soňra INTERNET-e birikdirip umumy girmegi amal edýän *ussadyň görkezmelerinden* ugur almaly.

Bellik:

- **Свойства: Установка и удаление программ** äpişgedäki **Установка Windows** äişgä Пуск basyp, çykan sanawdan **Настройка** geçip, ondan **Панель**

управления äpişgäni açyp çykan äpişgeden **Установка и удаление программ** belgisini basyp açmaly, ondan **Установка Windows** äpişgäni açyp baryp bolar.

- Eger WINDOWS-y goýmak ýkjam-diskden ýerine ýetirilen bolsa kompýuter ony ýerinde goýmagy talap eder.

Mazmuna geçmek

131.WINDOWS-da INTERNET-e birikmäge umumy girmegiň goýulyşy

Diňe bir sany ***telefon nomeri*** arkaly INTERNET-e birnäçe kompýuter bolup her biri bölekleýn ýa-da şol bir wagtda umumy girmegi üpjün etmek möhümdir. Her bir kompýuter INTERNET-iň islendik gullygyndan peýdalanyp biler.Onda ol kompýuterleriň her biri üçin INTERNET-e birikmegi we gurluşlary goýmagy amal edip bolar.

1.**Свойства: Интернет** äpişgeden **Соединение** äpişgäni açmaly.

2.Umumy girmegiň goýulyşyny üýtgetmek üçin **Настройка ЛВС и общего доступа к подключению Интернета** topardan **Доступ** ýazgyny basmaly.

Bellik

- **Соединение** äpişgäni basyp, ondan çykan sanawdan **Настройка** geçmeli, ondan **Панель управления** äpişgäni açmaly, ondaky äpişgeden **Интернет** belgijigi basyp **Соединение** äpşgäni açyp **Настройка ЛВС и общего доступа к подключению Интернета** topardan **Доступ** ýazgyny basmaly.
- **Настройка локальной сети** toparda **Доступ** ýazgy ýok bolsa INTERNET-e birikdirilip *umumy girmegiň ussadyny* işe girizmeli.

Mazmuna geçmek

132.WINDOWS-da INTERNET-e her bir kompýuteriň goýulyşy

1.INTERNET-e girmek üçin her bir kompýuterde *tor platasy* goýulan bolmaly, ýok bolsa ony goýmaly.

2.Her bir kompýuterde **TCP/IP** protokol goýulan bolup her bir kompýutere **IP-salgy** awtomatiki berilmeklige düzülen bolmaly.

3.Internet Explorer we Outlook Express kompýuter maksatnamalaryň işleýişini barlamaly we düzmeli.

Mazmuna geçmek

133.WINDOWS-da kompýuter toryna uzakdan girmäge tora birikdirilmeginiň goýulyşy

1.Iş stolyndaky **Мой компьютер** belgisine basyp çykan äpişgeden ýazgynyň belgisini açmaly:

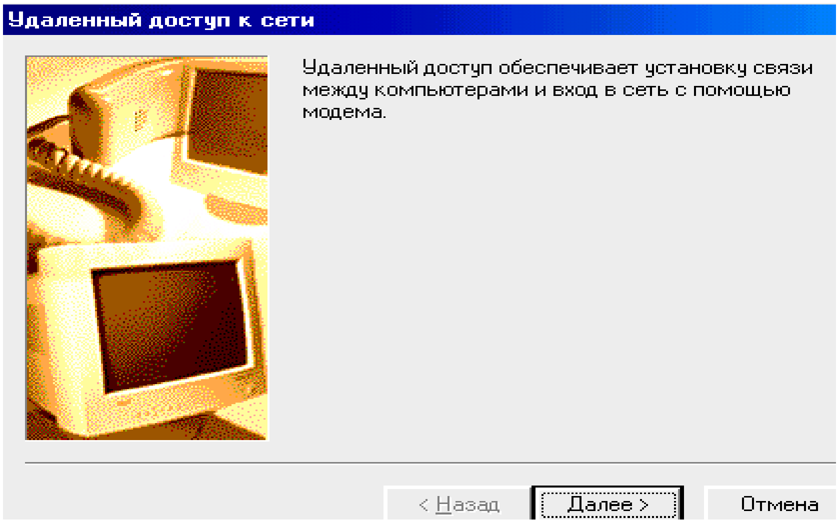

2.Soňra **Далле>** basyp äpişgelerde çykan gözükdürmelere esaslanyp papametrleri girizmeli.

Bellik:

- Öň birleşdirileni goýjak bolsaňyz Удаленный доступ к сети belgini açmaly.
- Eger tora daş aralykdan girmek goýulan bolsa, ony täzeden birikdirmekligi Новое соединение belgini basyp amal edip bolar.

Mazmuna geçmek

134.Kompýutr toryna uzakdan girmegiň serweriniň goýulyşy

1.Iş stolyndaky **Мой компьютер** belgisine basyp çykan äpişgeden Удаленный доступ к сети ýazgynyň belgisini açmaly

2.Соединения menýudan **Сервер удаленного доступа** buýrugy saýlamaly.

3.Kompýutere daşardan girmek üçin **Разрешить удаленные подключения** parametri saýlamaly.

4.Тип сервера ýazgyny basyp **Тип сервера удаленного доступа** sanawdan serweriň görnüşini saýlamaly.

Bellik

- **Удаленный доступ к сети** maksatnamany işe Пуск basyp çykan sanawdan **Программы** geçip, ondan **Стандартные** geçip, ondan soňra **Связь** basyp Удаленный доступ к сети girip bolar.

Mazmuna geçmek

135.Torda göni kabel birleşmesiniň goýulyşy

1. Пуск basmaly, çykan sanawdan **Программы** geçmeli, ondan **Стандартные** geçmeli, ondan soňra **Связь** ýazgyny açmaly, şondan çykan sanawdan **Прямое кабельное соединение** ýazgyny basmaly.

2. Ekranyň äpişgesine çykan görkezmeleri amal etmeli.

Bellik

Kompýuterde göni kabel birleşdirilişi gowy döredilenden soň *döretmegiň ussady* **Прямое соединение** äpişgede **Изменить** ýazgyny basmasaňyz ekranda görünmz. Birleşdirmegi döretmegiň ussady işe girişende öňki berlen parametrleri üýtgetmäge mümkinçilik berýär.

- **Связь** menýuwda **Прямое кабельное соединение** ýok bolsa, ol goýulan däldir, ony goýmaly.

Mazmuna geçmek

136.WINDOWS-yň kompýutere goýulyşy

WINDOWS-yň kompýutere goýmak diýmek, **MS WINDOWS kompýuter maksatnamany**, onyň ýerleşen ykjam-diskisinden(lazer diskden) ýa-da başga **möçberi uly** maglumat göterijiden **öz** kompýuteriňdäki gaty diskiňe(**C**) talaba görä nusgalamakdyr. Bu iş örän çylşyrymly iş bolup ulgam programmistleri amal edýärler. **MS WINDOWS**-yň soňky döredilen nusgalary, onyň ýazylan ykjam-diskisi, ony kompýutere goýmak işini özbaşdak hem ýerine ýetirip bilýärler. Goýmak işi amal edilýärkä kompýuteriň eýesinden birnäçe soraglara jogap bermek ýeterlikdir.

Kompýutere **MS WINDOWS kompýuter maksatnamany** goýmazdan öň kompýuter tok çeşmesine birigen bolup, oňa ähli goşmaça gurluşlar, şol sanda klawiatura, syçan, modemler, printerler disk salynýan ş.m. gurluşlar birikdirilen bolmaly. WINDOWS-y aşakdaky yzygiderlikde kompýutere goýmaly:

1.**CD-ROM** disk salynýan gurluşa ykjam diski salmaly, **Пуск** menýudan Запуск äpişesini açyp WINDOWS-ýň şu görnüşe girizmeli.

2. Çykan äpişgede **D:\SETUP** ýazyp **OK** basmaly. Eger ykjam diskiň başga harp bilen bellenen bolsa, mysal üçin **E** bolsa, onda **D**-ny oňa üýtgetmeli. Goýuş wagty bolýan işler ekranda görünip durar we maksatnama size 30 minutdan 1 sagada çenli garaşmagy habar berer.

3. Ekranda sorag ýüze çyksa **Продолжить** ýazgyny basmaly, WINDOWS siziň kompýuter ulgamyňyzy barlar.Bu wagt öň açylyp işlenýäň maksatnamalary ýapmagy soramagy mümkin, olary ýapmaly, olara **Alt**+**Tab** düwmeleriň utgaşmasy bilen geçmeli. 4. Çykan **Лицензионное соглашение** äpişgede şol goýan ykjam diskdäki kody-parametrleri girizmegi hem-de Microsoft firmanyň düzgünini kabul edýäniňi sorar, olary girizmeli.

5.Eger öňki maksatnama ulgamyňyzyň(DOS-y we köne WINDOWS-y) ulgam faýllaryny saklap galjak bolsaňyz äpişgede çykan **Системные файлы** ýazgynyň parametrinde **Да** basmaly hem-de **Далее** ýazgyny basmaly.

6. Indiki çykan äpişgede ýurdyň adyny saýlamaly we **Далее** yazgyny basmaly, ol INTERNET bilen baglydyr.

7. **Dikeldiş işleri** üçin ätiýaçlyk **ulgam diski** döretmeli. Bu iş bardy-geldi WINDOWS bilen işlemekde näsazlyklar ýüze çykanda örän zerurdyr, onuň üçin gowy **disketiňi A** disk salynýan ýere girizmeli. Ol diskete at berip, aýratyn ýerde saklamaly.

8. **Начало копирование файлов** äpişgede **Далее** basmaly.

9. Ulanyjynyň adyny girizmegi talap eder, ony girizmeli. Şunyň bilen WINDOWS-y goýmak işi tamamlanýar.